

ZPRÁVA O PÁTÉM SYNODU ČESKOBRATRSKÉ CÍRKVE EVANGELICKÉ,

který zasedal v Praze na Král. Vinohradech

od 11. do 15. listopadu 1929.

Dle protokolů synodních

z uložení synodu sestavil a vydal synodní výbor

Českobratrské církve evangelické.

V PRAZE 1930.

Nákladem synodního výboru Českobratrské církve
evangelické v Praze II., Jungmannova tř. 15.

(Husův dům).

A. Svolání, zahájení, ustavení synodu.

Pátý synod byl svolán ve smyslu §§ 93 a 101, 16 církevního zřízení z 8. února 1922 synodním výborem na pondělí 11. listopadu 1929 a dny následující do českobratrského evangelického sborového domu v Praze na Vinohradech, Korunní 62, a to přípisem synodního výboru datovaným 21. října 1929 č. 2776. Pozvání k synodu bylo provázeno obšírnou tištěnou zprávou synodního výboru, jež obsahovala program zasedání synodního a seznam členů synodu i jejich náhradníků, dále přehled církevních událostí za poslední dva roky, přehled činnosti synodního výboru i jednotlivých odborů (komisí), zvolených na předešlých synodech a zvláště pak návrhy, které měl synod prodávati. Tato brožura čítá 206 stran a jest častěji v této Zprávě o usneseníh synodních citována buď pod jménem „Zpráva k V. synodu“ anebo „Předlohy“. Byla rozeslána též všem sborům.

Synod zahájen byl společným zpěvem písně „Pánu všickni propěvujte“ v pondělí 11. listopadu 1929 o půl 6. hod. večer v modlitebně na Vinohradech. Modlitbu a čtení z Písma vykonal konsenior Kamil Nagy z Vanovic. Čten byl oddíl z epistolý Pavla k Efezským, kapitoly 1, od verše 15. do 23. Nato zazpíval pěvecký spolek „Blahoslav“ starou bratrskou píseň z r. 1457 „Radujme se vždy společně“. Synodní kázání vykonal též br. konsenior Kamil Nagy. Kázal na text Luk. 12, 36 „Podobni buďte lidem očekávajícím Pána svého“. (Obsah kázání jest otištěn v příloze). Po modlitbě a požeňnání zazpívalo celé shromáždění píseň „O, přijdiž, přijdiž, léto Páně“. Potom ujal se slova kurátor vinohradského sboru prof. dr. Ign. Kadlec a uvítal členy synodu, zvláště též churavějícího seniora Součka, na půdě vinohradského sboru. Po přezpívání písně přednesl senior dr. Josef Souček z Prahy, předseda synodu i synodního výboru, tento zahajovací proslov:

„Tento pátý synod konáme po jubilejní vzpomínce na prvních deset let své spojené Českobratrské církve evangelické. Začínáme nové desíletí. A hledíce na poměry, ve kterých nyní žijeme, vidíme, že se mnohé změnilo u nás proti době před desíti lety. Po převratu všechny myslí byly velmi vzrušeny a byl všeobecný neklid a nejistota. Všude volání po změně. Vše staré odstraniti, nové postavit. Zúčtovat s minulostí. A to týkalo se různých stránek života, věcí politických a hospodářských, sociálních i kulturních a ovšem i náboženských a církevních. A také mnoho se stalo v tomto směru — dobře i špatně.

I v ohledu církevním byl neklid a volání po změně a zúčtování zejména s církví římskokatolickou. Tato pak byla výsledkem války zřejmě překvapena a zmatena. Neviděla dobře, jaké stanovisko zaujmou.

ti vůči novým poměrům. Ze všech stran se ozývaly vzpomínky na husitskou minulost. Mluvílo se o tom, že nyní došlo na obnovení husitského státu, který byl vyvrácen římskou církví a jejími sluhy na trůně rakouském. A tak vše zdálo se býti proti ní. Ti, kteří se ujali řízení obnoveného státu, byli, zdá se, zřejmě protiřímského ducha. Neboť všechny první zákony i nařízení jsou toho rázu. Moc církve zdála se býti zlomena v českém národě. Počítalo se s rozlukou církve od státu jako s faktem. Proto i odmítla vláda užít svého práva v otázce povolání nového arcibiskupa pražského. A znamením tohoto smýšlení bylo i vyvrácení mariánského sloupu na náměstí staroměstském. A v církvi samé dějí se neslýchané věci. Nejen že ji opouštějí tisíce příslušníků, nýbrž i její kněží žádají radikální reformy, ano četní z nich odcházejí a zakládají novou církev. A toto přestupové hnutí přivádí i k protestantským církvím desetitisíce lidí.

Dnes jest situace jiná. Nastala doba klidnější a strážlivější, kritická vůči různým změnám nastalým po převratu. I postavení římské církve v našem národě se změnilo. Vzpamatovala se brzy ze svého překvapení. Zorganizovala se politicky a získala statisíce přívrženců. Přijala demokracii. Dostala se do vlády a vykonávala značný vliv. Proti ní a bez ní nic se nemohlo státi. Získávala důvěry a respektu i u těch, kteří do nedávna ji odmítali. Teď jsou hotoví s ní spolupracovati. Ano mnozí z kulturních vůdců, z inteligence, kteří byli vůči ní chladní a odmítaví, přibližují se k ní. Ne že by vždy přijali její víru a zbožnost, ale buď v jejich obřadech nalézali jakési ukojení náboženských potřeb a pudů, anebo v její pevné organizaci a autoritě útočiště při mravním a duchovním rozvratu a pevné, osvědčené hráze vůči ukvapenému radikalismu. Také mnohým, kteří nedůvěřují demokracii, jest církev ta nadějí změny ve směru opačném. Na druhé straně pak církev sama dovedla získávati důvěru i těch, kteří touží a pracují o reformy sociální.

A tak moc její, vliv i prestiž velice vzrostly a zvláště roku letošního byla ona pomocí státu samého a předních kulturních vůdců postavena před oči celého národa jako ochránkyně jeho existence a organizace zvláště vlastenecká. Svatý Václav, jako její Svatý, povýšen na reprezentanta českého patriotismu. A třebaže při posledních volbách nesplnily se naděje, které do oslav václavských kladeny byly v ohledu politickém, přece vážnost a otřesená důvěra českého lidu k ní byly posíleny, což se ukáže v budoucnosti po různé stránce.

A nejen to, nýbrž církev římská zřejmě rozhojnila a zesílila svou náboženskou a duchovní i sociální činnost a získává půdu v ohledu náboženském — dříve ztracenou. Toho znamením jest rostoucí počet spisovatelů, kteří se staví na její náboženské stanovisko, a pronikání římského výkladu českých dějin husitských. Výklad Palackého a jiných o reformaci husitské jako nejvyšším vzepětí českého ducha se zamítá. Nebyla to prý nejslavnější doba, ale doba největšího ponížení a pádu; nebylo to pouze poblouzení, nýbrž i nepravost, nikoli zachránění, nýbrž skoro zničení českého národa. A výrazem tohoto rostoucího ducha protihusitského a zároveň i jeho posílením byly i slavnosti václavské, po nichž se už mluví o jakési ideji svato-václavské naproti tradici husitské a českobratrské.

Taková jest situace dnes vzhledem k církvi římské. A jaké to má a může mítí následky pro nás, naši církev a naši činnost? Soudím, že rostoucí moc a vliv této církve mohly by vésti k omezení naší svobody a rovnoprávnosti náboženské vůbec, ano k jakémusi útisku. Jejím vlivem mohou se změnit zákony v náš nesprospěch, státní administrace může býti nespravedlivá a stranická i utiskující. Nevěřím však, že by mohlo dojít k nějakému pronásledování. Doby takové možnosti se strany kterékoli církve v našich západoevropských zemích minuly. Náboženské pronásledování může dnes vzniknouti jen z takového ducha, který dnes ovládá Rusko. A na eventuelní křivdy, ústrky a omezení svobody máme se připravit i máme právo i povinnost se jim brániti. Ale našemu duchovnímu životu a náboženské práci pro Království Boží nemohly by podstatně ublížiti. Ano, možná, že by mohly býti i zakrytým požehnáním tím, že by vyburcovaly nás z leccaké ospalosti a lhostejnosti naší.

Pravda, trpké jest pro nás pronikání římského názoru na českou reformaci tlumočeného dějepisci a politiky. Ne tak k vůli nám samým. Náš soud o této veliké době nemůže to změnit ani naší věrnost zvuklat — ač se zdá, že výjimečně i zde působí zmatek. Ale není pro nás v tom nebezpečí, že bychom zapochybovali o pravdě našich zásad a v lásce k dědictví otcovskému.

Pravda jest dále i to, že rostoucí vliv a moc římské církve a snad i její zesílení náboženské práce a získávání i vůdců národa omezí anebo zastaví hnutí přestupové. Nebude tak snadno, jako bylo dříve, získati nové členy z římské církve. Nemáme však práva na to se hněvat a sotva můžeme litovati, že pro větší uvědomění katolíků nebudeme mítí hromadné přestupy a budeme musiti spoléhati pouze na svou náboženskou práci a zejména na svou ná-

boženskou sílu, převahu a přitažlivost a na svou vyšší mravní úroveň — a nikoli na necírkevnost a odcizení katolického lidu a na nějaké zevnější podněty a příležitosti k přestupům, jako na příklad sčítání lidu. Nemůžeme totiž po přestupech lež z důvodů čistě náboženských — a to zvláště když nejsme s to novým členům poskytnouti takovou péči náboženskou, jaké by potřebovali. Neboť by se mohlo v některých případech i nám vytknouti to, co Ježíš vytýkal farizeům, když mluvil o jejich shánce po novověrcích.

Samo zvýšení a rozšíření církevní horlivosti a zájmu a náboženského života katolického, dosažení důvěry v církev u lidí odcizených nemůže nás jako církev lekat. Náš náboženský život a náš církevní zájem nebude tím ani otřesen ani zeslaben. Při naší tradici, našem poměru k církvi římské, při našich vzpomínkách na minulost, při naší nedůvěře k ní staletími odůvodněné, nemůže ani její zvýšená horlivost nebo fanatismus jejího lidu, ani její rostoucí vliv a moc, ani její nesnášenlivost, ani přízeň učených anebo politických stran — vésti nás k indiferentismu náboženskému, tím méně k odvrácení se od církve naší. Naopak. Nám jest kamenem úrazu spíše lhostejnost, nevěra, nenáboženskost katolického lidu; ta přispívá i k našemu zlhostejnění. Ale horlivost jejich pudí i nás k větší věrnosti.

Snad jinak na vše budeme hleděti, máme-li na mysli celý náš národ. Trpké jest pronikání římského názoru na českou reformaci. Zdá se, že český lid veden jest k pohrdání husitskou minulostí. A jistě nemůže žádný národ bez těžkých mravních škod zavrhnouti takové dědictví, jaké se dostalo českému národu z dob husitské reformace. Ale na druhé straně zase nemůžeme se uzavřítí tomu faktu, že ti z našeho lidu, kteří tuto minulost obdivují, oceňují pouze její význam pro národní svobodu a pro svobodu svědomí, ale jsou lhostejní k náboženskému obsahu jejímu a nerozumějí oddanosti otců k pravdě Kristově a snaze po uskutečnění Království Božího. A tak snad právě toto rostoucí nenávistné zavrhování reformace může mít v zápleť reakci — a hlubší porozumění myšlenkám, pro které otcové žili a trpěli.

A je i to trpké viděti, že náš národ z náboženské lhostejnosti své má se snad probudit a blížiti k náboženství v církvi římské a jejím vedením.

Přáli bychom si, aby nalezl cesty jiné, nežli jest římská cesta. Ale jestliže se tak nestane, koho máme obviňovati? Vidím v tom nebezpečí pro národ. V církvi té jsou zájmy náboženské a politické tak sloučeny, že může z ná-

boženské římské horlivosti býti ohrožena i svoboda občanská a národní a že s oživením náboženství přijme národ náš i těžké jeho duchovní. Bylo by to přece jen nižší náboženství i nižší mravní úroveň a slabší mravní zodpovědnost, nežli na jaké byli reformační otcové.

Na druhé straně však jest otázka, zdali bychom chtěli, aby lidé z náboženského obživení třeba v římské církvi opět klesli v indiferentismus a úplný materialismus a zda v ohledu náboženském a mravním jest to lépe pro národ býti protiřímským a beznáboženským, anebo v římské církvi přijíti k náboženství a zda římská nábožnost, je-li upřímná, není bližší duchu reformace husitské nežli beznáboženskost a nekřesťanskost mnohých ctitelů Husových.

Tak se asi věci mají nyní vzhledem k římské církvi a našemu poměru k ní. Ona svým smýšlením o nás a úmyslem proti nám jest nepřítel náš a naší práce. Ale je to nepřítel zjevný a my jsme si toho vědomi a máme dosti, doufám, síly se ubrániti.

Ale jest tu náš přítel, totiž my často za přítele jej považujeme, který dotýká se velmi často našeho života. Je to směr a duch, který přichází k nám ve jménu pokroku, demokracie, kultury a svobody myšlení. Odmítá Boha a všechny hodnoty a skutečnosti nadzemské. Do centra snažení staví člověka, jeho vůli, a jeho rozum, jeho blaho a štěstí. Není pro něho žádné závaznosti vůči bytosti a zákonům věčným. Člověk si dává zákony sám pro sebe. Odmítá náboženství a zejména církev. Bývá správně nazýván novým pohanstvím. Ono prostupuje život dnes nejen u nás, nýbrž i jinde. Všude jest vidět jeho vliv. Jeho vlivu podléhá zákonodárství, politika. Jest ve stranách politických, v organisacích národních, v literatuře krásné i poučné, vzdělání jest v jeho duchu, jakož i společenský život, zejména pak denní tisk a výchova mládeže. My sice tento směr v myšleních svých a slovy zamítáme, ale velmi často prakticky v mnohém jsme pod jeho vlivem. My mu říkáme česká nevěra, ale přece mu v životě otevíráme dveře. Neboť jest výslovně protiřímský — a my jsme také protiřímští, jest pokrokový, svobodu zdůrazňující, a my jsme také pokrokoví. A tak stavíme se často po jeho bok anebo po bok těch, kteří jej vyznávají. A často nevědouce přijímáme jeho učení i jeho praksi i v názorech na církev, na náboženskou školní výchovu. Ale není v něm pro nás žádných podnětů a síly k vyššímu životu duchovnímu a mravnímu. Naopak. Tendence a vliv jeho vedou k snížení duchovní úrovně, k všednosti, hmotářství, k požívačnosti. Zde jest větší nebezpečí pro nás

nežli v Římě. A duch ten obklopuje nás všude, dotýká se nás ve všech institucích a organizacích, kterých se účastníme, ovlivňuje nás skrze většinu toho, co čteme anebo posloucháme.

A jak tomu odoláváme? Jací jsme jako Čeští bratři — jako církev? Jak uplatňujeme své zásady a své poslání a jak se držíme? Jest v nás život z Ducha Kristova i ovoce ducha? Vydáváme životy svými svědectví o pravdě, kterou vyznáváme? Jsme církev, která jest mocí duchovní pro Království Boží?

Naše zpráva k tomuto synodu sděluje Vám něco o činnosti a stavu naší církve. Vaše vlastní známost může to doplniti. A z toho můžete dáti odpověď na tyto otázky, ač třeba jest pamatovati, že těžko jest učiniti si správný úsudek o situaci těm, kteří jsou účastni boje. A jistě úsudek a dojem některých ze známosti o stavu našem bude rázu pesimistického a jiných optimistického. Co jest lepší — pesimismus či optimismus? Jistě oba úsudky jsou oprávněny. Nemůžeme býti optimisty bezvýhradnými a neviděti těžké úhony a slabosti své. A nesmíme a nemůžeme býti pesimisty, kteří vidí jen zlé věci. Někdy se nám zdá, že četná místa naší vinice jsou utlučená a jako poušť vyprahlá, a to často vinou a nevěrností vůdců, a zdá se vše ztraceno; jsme pak překvapeni, že stádo přece není rozptýleno a život není udušen, nýbrž ukazuje se živá touha po věcech Božích a láska k církvi upřímná a obětavá. Jest to bolest býti pesimistou — a jest to dar a štěstí býti optimistou, ale církev potřebuje obou. Neboť bez úzkostí a bolestí a snad i nářků tak zvaných pesimistů není a nebylo nikdy nového života. To, co odmítati a čeho se hroziti musíme, nejsou ani pesimisté ani optimisté, nýbrž ti, které ani rány církve nebolí, ani úspěchy její nepotěší. Jest jim to vše jedno. Takových nesmí býti a doufáme, že není mezi námi. My i zde na synodech chceme nejen poznati dobré i zlé o sobě jako církvi, nýbrž si uvědomiti dvojí: jak veliké slavné dědictví opatrujeme, jak veliký úkol a cíl máme my jako Českobratrská církev. A druhé — že my tuto církev milujeme. My ji milujeme přes její nedostatky. Ač často na ni zapomínáme, ač často nedáme to najevo, jako děti někdy zapomenou na rodiče, ač je milují, tak my vůči církvi. Ale my ji milujeme. To si zde znovu uvědomujeme a proto u vidění toho velikého slavného závazku a úkolu, který máme, a v upřímné oddanosti k ní poznáváme její chyby a nedostatky a hříchy i její dobré a pěkné stránky — ne se srdcem chladným, nýbrž i s bolestí i s radostí a díky Bohu. A tak i věříme, že odolá všemu, co jest proti ní a že jsouc živá, setřese všechn

prach, který se ji přichytá. Nechceme zápasiti pouze o svou existenci, nýbrž o panství Boha na světě, o rozšíření a vítězství Jeho Království. Četl jsem před několika dny anglický dopis, psaný jednou částí ukrajinských vůdců evangelického hnutí do Ameriky. V něm brání se výtce, že Slované nejsou způsobilí sami se spravovati, těmito slovy: „Slavná církev Českobratrská prokazuje, co dokáží Slované, osvobození od německého panství.“ Slavná církev Českobratrská! Takové mínění o nás mají. Jest slavná svou minulostí a může býti slavná i dnes. To jest naše touha, naše modlitba a náš úkol.

Proto bud'tež bedra vaše přepásána a svíce hořící! A budiž nám přítomna ochotnost Hospodina Boha našeho a díla rukou našich potvrď mezi námi!“

Po proslovu seniorové zapělo celé shromáždění píseň „Pán Bůh jest síla má“. Nato přivítal br. senior Souček hosty: biskupa Dušana Fajnora z Modré za evangelickou a v. církev na Slovensku, patriarchu G. A. Procházku za církev československou, dra Pavlíka, starostu města Vinohrad za presidium rady a magistrátu hlavního města Prahy, F. P. Šimka, tajemníka synodální rady české náboženské obce pravoslavné, za pravoslavnou církev, odbor. radu dra Kamila Svobodu za ministerstvo školství a národní osvěty, kazatele J. Tolara za baptistickou církev, Rev. J. E. Stewarta z Edinburghu za skotskou presbyterni církev. Z těchto hostů oslovili synod tito: biskup Fajnor, patriarcha Procházka, Rev. Stewart a dr. Pavlík. Dále oznámil senior Souček, že došly telegramy a písemné pozdravy od superintendenta dra Císaře, od biskupa Gorazda Pavlíka, od biskupa dra J. Jánošky, od faráře J. Schillera z Jednoty Bratrské a od seniora evang. a v. církve na Těšínsku faráře Michejdy z Trince. Telegram od německé evangel. církve (president E. Wehrenfennig) došel později. Když pak senior Souček poděkoval hostům za jejich pozdravné a blahopřejné projevy, zazpíval pěvecký spolek „Blahoslav“ sbor „Otče náš“ od prof. J. Urbance. Několika slovy modlitby a požehnáním byla ukončena tato prvá část prvního plenárního zasedání synodního a širší shromáždění bylo propuštěno.

Po krátké přestávce zahájena byla druhá část prvního plenárního zasedání. Vyvoláním jmen členů synodu a odevzdáním legitimací bylo zjištěno, že ze 110 oprávněných poslanců nebo jejich náhradníků jest při zahájení přítomno 101 členů. Další čtyři členové ohlásili svou přítomnost od úterý 12. listopadu, takže synodu se zúčastnilo celkem, resp. s jedním telegraficky povolaným náhradníkem (B. Slabý, Praha-Libeň) 106 poslanců. I konstatoval předseda senior dr. J. Souček, že synod je usnášení schopný a prohlásil jej formálně za zahájený.

Omluvili se tito poslanci: JUDr. Emil Lány z Prahy; Josef Pohanka z Plzně; Emanuel Mattas z Plzně; Josef Štěpán ze Stránky; Raimund Vobořil z Roudnice; Ing. Josef Holý z Mochova; Jan Kubíček z Hořátkve; Josef Dvořák, farář z Proseče; Karel Kupka z Čes. Budějovic; Fr. Rozbořil z Jimramova; Josef Dobeš z Nov. Města na Moravě; Josef Sklenář z Olešnice; Jan Pala z Hošťálkové; Dr. Slav. Daněk z Prahy. Zemřeli tito poslanci: Karel Váňa z Netřebic a Václav Chvojka z Bezděkova. Z různých důvodů přestali býti členy synodu: E. Pokorný ze Šonova (přestěhoval se ze seniorátu); Vl. Čech, Físek (resignoval); Fr. Pokorný z Brna (resignoval); J. Vacek z Třebíče

(resignoval). — Místo všech těchto bratrů byli přítomni náhradníci. Toliko za bratry Mattase, Dvořáka, Dobeše a Rozbořila nebyl resp. i nemohl býti přítomen nikdo, čímž celkový počet poslanců klesl o čtyři, ze 110 na 106 osob.

Synodu obcovali tito členové:

Za synodní výbor:

1. Dr. Josef Souček, senior a farář v Praze II., 1211.
2. ThDr. Ferd. Hrejsa, profesor a náměstek seniorův v Praze I., čís. 1045.
3. Ferd. Kafka, ředitel továrny a synodní kurátor v Praze VII., Zátíší 25.
4. PhDr. Ant. Boháč, ministerský rada v Praze II., Podskalská 31, člen synodního výboru.
5. JUDr. Josef Král, vrch. finanční rada v Praze VII., Plynární 1031, člen synodního výboru.
6. František Prudký, farář v Olomouci, člen synodního výboru.

Za seniorát pražský:

7. Stanislav Čapek, konsenior, Praha I., 1045.
8. PhDr. Jindřich Hrozný, odb. rada minist. školství a seniorátní kurátor, Praha VII., Jirečkova 17.
9. Tim. B. Kašpar, farář v Praze II., Klimentská 18.
10. Josef Šlechta, farář v Benešově u Prahy.
11. Bedřich Jerie, farář na Král. Vinohradech, Korunní 62.
12. Bedřich Černík, majitel zasilatel. závodu, Praha II., Havlíčkovo nám. 3.
13. Bohuslav Slabý, učitel v Praze-Kobylisích.
14. MUDr. Adolf Lukl, odborný lékař na Kr. Vinohradech, Fochova 59.

Za seniorát plzeňský:

15. Karel Machotka, konsenior, Plzeň, Prokopova 27.
16. Jaroslav Tetřev, ředitel spořitelny v Rokycanech. náhradník zástupce seniorátního kurátora.
17. Ebenezer Otter, farář v Plzni III., třída Českých Bratrů 3.
18. Jaromír Kryštůfek, farář v Rokycanech.
19. JUDr. Stan. Zima, advokát ve Strakonici.
20. Bohumil Tichota, velkostatkář, Ptenín, p. Merklín u Přeštic.

Za seniorát podřipský:

21. Josef Kulík, konsenior, Libkovic, p. Roudnice n. L.
22. Vladimír Soukup, ředitel fil. Živnobanky a seniorátní kurátor, Mělník.
23. Josef Kantorek, farář na Mělníce.
24. Benjamin Fleischer, farář v Roudnici n. L.
25. Vlast. Sv. Juren, farář v Lounech, Prokopova 559.
26. Jaroslav Šustr, statkář v Bechlíně.
27. Arch. Karel Čejka, prokurista v Horních Bečkovcích.
28. Josef Brych, statkář v Hřivčích, p. Louny.

Za seniorát poděbradský:

29. Jarolím Nešpor, konsenior, Chleby, p. Oskoříněk.
30. Jan Kubiček, rolník v Hořátví, p. Nymburk, zástupce senior. kurátora.

31. Josef Kostkan, farář v Hoiátvi, p. Nymburk.
32. Ladislav Juren, farář v Nymburce.
33. František Šustr, farář v Poděbradech.
34. František Kulich, uzenář v Poděbradech.
35. Vratislav Tržický, obchodník v Nymburce.
36. František Sixta, statkář na odp. v Chlebích, p. Oskořínek.

Za seniorát královéhradecký:

37. Josef Čapek, konsenior, Třebechovice p. Orebem.
38. MUDr. Adolf Švanda, plukovník v. v. a seniorát. kurátor,
Hradec Králové.
39. Jaroslav Kučera, farář v Libštátě u Semil.
40. Adolf Novotný, farář v Hradci Králové.
41. Štěpán Šoltész, farář v Hradci Králové.
42. Jiří Havelka, rolník v Černilově.
43. Oldřich Novotný, profesor v Jičíně.
44. Václav Kupka, mistr obuvnický, Třebechovice p. Orebem.

Za seniorát čáslavský:

45. Viktor Szalatnay, konsenior, Kutná Hora.
46. Jan Urbánek, ředitel pojišťovny a seniorát. kurátor, Plaňany.
(Jen do 13. listopadu.)
47. Jan Vl. Šebesta, farář v Pečkách na dr.
48. Gustav Ad. Molnár, farář v Trnávce, p. Řečany n. L.
49. Miloslav Novák, farář v Kolině.
50. Karel Výborný, statkář, Krchleby, p. Čáslav.
51. Bohuslav Jiskra, řídící učitel, Záboří n. L.
52. a) Jan Havelka, statkář, Radovesnice, p. Žiželice.
b) Václav Ruml, rolník v Zařičanech, p. Bílé Podolí. (Nastoupil až od 14. listopadu za J. Havelku, když tento jako náhradník zastupce seniorát. kurátora nastoupil za nepřítomného J. Urbánka.)

Za seniorát chrudimský:

53. Rudolf Medek, konsenior, Bučina, p. Cerekvice n. Loučnou.
54. Ing. Jan Striteský, prof. v Chrudimi, seniorátní kurátor.
55. Josef Nešpor, farář v Chrudimi.
56. Jakub Čaha, farář ve Vysokém Mýtě.
57. Jan Rezníček, farář v Chocní.
58. Václav Limberský, rolník z Bučiny, p. Cerekvice n. Loučnou.
59. František Chvojka, továrník v Živanicích, p. Bohdaneč.
60. Lad. Melzer, ředitel spořitelny v. v. v Litomyšli.

Za seniorát poličský:

61. Karel Andrlé, konsenior, Krouna u Skutče.
62. Jan Nekvinda, rolník v Krouně č. 124, seniorátní kurátor.
63. Otakar Kadlec, farář v Telecí, p. Sádek u Poličky.
64. Jan Kučera, farář v Borové u Poličky.
65. Jan Vávra, rolník v Jarošově u Litomyšle.
66. Emil Pajkr, rolník z Telecího, p. Sádek u Poličky.
67. Josef Bartůněk, rolník z Rychnova, p. Krouna.

Za seniorát táborský:

68. Jan Toul, konsenior, České Budějovice.
69. Josef Kolman, rolník v Zahrádkách, náměstek seniorát. kurátora.

- 70. František Eliáš, farář v Moravči, p. Nová Cerekev.
- 71. Rudolf Mahovský, farář v Humpolci.
- 72. Bohuslav Souček, farář v Táboře.
- 73. Ing. Miloš Vondruška, profesor, Čes. Budějovice, Jírovcova 38.
- 74. Jan Dolejší, mlynář ve Vyskytně, p. Opatov.
- 75. Augustin Sochor, vrch. správce důchod. kontroly, Soběslav 52.

Za seniorát moravoměstský:

- 76. Vincenc Vašíř, konsenior, Nové Město na Moravě.
- 77. František Ondruška, ředitel občan. škol a seniorát. kurátor, Jimramov.
- 78. František Dobiáš, farář v Olešnici na Mor.
- 79. Frant. Bláha, rolník v Blažkově č. 6, p. Dolní Rozinka, Mor.
- 80. Jaromír Kadlec, továrník v Sedlístích, p. Jimramov, Morava.
- 81. Adolf Makovský, mlynář v Bystrici n. Pernštejnem, Morava.

Za seniorát brněnský:

- 82. Kamil Nagy, konsenior, Vanovice u Boskovic.
- 83. Karel Vilím, místoředitel Hypot. banky Moravské, seniorát. kurátor, Brno, nám. Konečného 6.
- 84. Josef Jadrníček, farář v Uherském Hradišti.
- 85. Jan Odstrčil, farář v Kloboukách na Mor.
- 86. Pavel Nešpor, farář v Nosislavi, Mor.
- 87. František Bula, rolník v Brumovicích č. 10, Morava.
- 88. František Zbořil, vládní rada, Brno-Žabovřesky, Bezručova 10.
- 89. Josef Čech, rolník v Novici, p. Letovice na Mor.

Za seniorát vsetínský:

- 90. Jan Drobný, konsenior, Jablůnka n. Bečvou.
- 91. František Vaculín, stolař. mistr ze Vsetína, zástupce seniorát. kurátora.
- 92. Otmar Hrejša, farář v Jasenné, p. Vizovice.
- 93. Jan Porubják, farář dol. sboru na Vsetíně.
- 94. Jan Skalák, farář hor. sboru na Vsetíně.
- 95. Josef Rafaj, rolník v Zádveřicích, p. Vizovice.
- 96. Josef Staněk, rolník v Senince č. 41, p. Vsetín.
- 97. František Hurta, rolník v Růžďce č. 89.

Za seniorát moravskoslezský:

- 98. Gustav Švanda, konsenior, Olomouc-Lazce, třída krále Václava III. č. 10.
- 99. Eduard Šolc, ředitel cementáren v Hodolanech u Olomouce, seniorátní kurátor.
- 100. Boh. Burián, farář ve Stříteži u Valaš. Meziříčí.
- 101. Alexander Winkler, farář ve Frýdku, Slezsko.
- 102. Jaroslav Kantorek, farář v Moravské Ostravě.
- 103. Josef Dobeš, rolník ve Stříteži, „Na Přičnici“.
- 104. Emil Rychetský, obchod. zástupce v Prostějově.
- 105. Frant. Volek, dilovedoucí ve Valaš. Meziříčí.

Za čl. evangelickou bohosloveckou fakultu Husovu:

- 106. Prof. dr. František Bednář, Praha-Bubeneč, Nad Král. Obo-
rou 126.

Po zjištění dostatečného počtu poslanců a zahájení synodu složili všichni poslanci ve smyslu § 92 c. zř. předepsaný slib, odřikávající slova jeho za seniorem.

K návrhu seniorova náměstka dra Ferd. Hrejsy zvolen pak jednomyslně za I. místopředsedu synodu Viktor Szalatnay, konsenior v Kutné Hoře a za II. místopředsedu Fr. Zbořil, vládní rada v Brně.

Za zapisovatele byli zvoleni k návrhu br. prof. dra Hrejsy tiito bratři: Jar. Kantorek z Mor. Ostravy a B. Burian ze Strážce (zapsali jednání I.—III. plenární schůze); Jaroslav Kučera z Libštátu a dr. Oldřich Novotný z Jičína (zapsali jednání IV. plenární schůze); Jan Rezníček z Chocně a Otokar Kadlec z Telecího (zapsali jednání V. plenární schůze); Bohuslav Jiskra ze Zábok a Jan Odstrčil z Klobouk (zapsali jednání VI. plenární schůze); Adolf Novotný z Hradce Králové a Frant. Dobiáš z Olešnice (zapsali jednání VII. plenární schůze); Pavel Nešpor z Nosislavi, Alex. Wikler z Frýdku a G. A. Molnár z Trnávky (zapsali jednání VIII. plenární schůze).

Na návrh faráře Adolfa Novotného z Hradce Král. usnesl se synod jednomyslně, aby zprávu o jednání a o synodních usneseních sestavil a vydal synodní výbor.

Dále se synod usnesl, aby zprávy o synodu pro denní tisk obstarávali bratři: prof. dr. Frant. Bednář z Prahy a farář J. Kantorek z Mělníka. Bratři ti tak také vskutku činili. Jejich zprávy doručovány byly kanceláři synodního výboru do čsl. tiskové kanceláře aneb přímo do redakcí denních listů, které je po pravidle otiiskovaly. Vedle toho stručné souhrnné zprávy o nejdůležitějším jednání vydávala též denně kancelář synodního výboru sama jsouc o tuto službu požádána Čsl. tiskovou kanceláří. V některých denících uveřejňovány byly i různé poznámky k některým usnesením synodním psané různými autory. Zvláštní své zpravodaje ani tentokrát žádný deník k zasedání synodnímu nevyslal.

Návrh synodního výboru, aby pro připravení konkrétních návrhů pro plenum na základě podaných předloh bylo zvoleno osm přípravných odborů (Předlohy str. 201—205) a aby jim přikázány byly předlohy podle rozvrhu v tištěné zprávě synodního výboru, byl jednomyslně bez debaty a beze změn přijat.

Pokud jde o osoby, jež podle návrhu synodního výboru by měly býti členy těchto osmi přípravných odborů, usneseno k návrhu konseniora Vašíře po kratší debatě přijmouti návrh synodního výboru beze změny až na výjimku, aby konsenior Machotka přešel z odboru prvního do odboru sedmého. Na jeho místo v odboru prvním nastoupil farář Otter z odboru sedmého. (Výměna.) V debatě zdůraznil senior Souček, že návrh synod. výboru byl sestavován tak, aby v každém odboru byli dva členové z každého seniorátu a že nelze přistoupiti na návrh Machotkův, aby každému členu synodu bylo ponecháno, aby šel do kteréhokoli odboru, protože by se pak mohlo státi, že by všichni šli do odboru jednoho. I sestávaly zmíněné odbory z těchto členů:

I. První odbor ústavní a správní: B. Slabý, Tržický, dr. Švanda, J. Vávra, Jar. Kadlec, Vaculín, Otter, J. Kulík, G. A. Molnár, Medek, Toul, Vilím, Burian, senior Souček.

II. Druhý odbor ústavní a správní: Tetřev, Brych, Urbánek z Poděbrad, Striteský, Nekvinda, Fr. Ondruška, dr. Král, Šlechta, Kučera z Libštátu, Szalatnay, Mahovský, Nagy, Otmár Hrejsa, Winkler.

III. Odbor sborový: Lukl, Soukup, Limberský, Kolman, Staněk, Rychetský, dr. Hrejša, Kostkan, Čapek Josef, Šebesta, Kadlec Otokar, Vašíř, Odstrčil — Klčbouky.

IV. Odbor pro náboženský život a práci misijní: Tichota, Čejka, dr. Novotný, Čech — Novíčí, Bláha, Dobeš — Střítež, Kašpar, Juren Lad., Novák, Kučera — Borová, Řezníček, Eliáš, Drobný, Prudký.

V. Odbor výchovný: B. Jiskra, Chvojka, Miloš Vondruška, Makovský, Zbořil, Bednář, Volek, Jerie, Kryštůfek, Kantorek z Mělníka, Ad. Novotný, Porubják, Kulich.

VI. Prvý odbor hospodářský: Hrozný, Zima, Kupka, Havelka Jan, Dolejší, Rafaj, Šolc, Fleischer, Šustr Frant., Josef Nešpor, Andrlé, Pavel Nešpor, Kavka.

VII. Druhý odbor hospodářský: Černík, Jar. Šustr, Jiří Havelka, Výborný, Pajkr, Sochor, Machotka, Jarol. Nešpor, Cáha, Fr. Dobiáš, Jos. Jadrníček, Skalák, Kantorek z M. Ostravy.

VIII. Odbor pro různé věci: Melzer, Bartůněk, Urbánek z Plaňan, Sixta z Chleb, Bula, Hurta, Stan. Čapek, Vlast. Juren, G. Švanda, St. Šoltész, B. Souček z Tábora, dr. A. Boháč.

Přípravné tyto odbory ustaveny byly popravdě nejstaršími svými členy. Prvý odbor dr. Švandou z Hradce Králové, druhý odbor konseniorem V. Szalatnayem z Kutné Hory, třetí odbor konseniorem Josefem Čapkem, čtvrtý odbor konseniorem Janem Drobným z Jablunky, pátý odbor Fr. Zbořilem, vládním radou z Brna, šestý odbor farářem Josefem Nešporem z Chrudimi, sedmý odbor farářem J. Skalákem ze Vsetína, osmý odbor farářem Vlast. Jurenem z Loun. Kdo byl předsedou jednotlivých odborů, není z protokolů o synodu zřejmo. — Senior Souček, oznámiv jednotlivým odborům místo jejich zasedání, připomněl jim také, že jest potřeba, aby návrhy, jež z odborů pro plenární jednání vzejdou, byly podávány písemně a aby byly stylisticky dobře formulovány.

Časový rozvrh zasedání byl tento: první schůze zahajovací se konala v pondělí 11. listopadu o půl 6. hod. večer; v úterý 12. listopadu dopoledne zasedaly pracovní odbory, a to všechny v Husově Domě v Praze; v týž den odpoledne se konala druhá plenární schůze synodu a večer třetí schůze, určená pro širší českob. evang. veřejnost s tematem „Rodina a českobratrská evangelická církev“; ve středu 13. listopadu dopoledne byla schůze čtvrtá a odpoledne i večer schůze pátá; ve čtvrtek 14. listopadu konala se dopoledne schůze šestá a odpoledne až do osmé hodiny večerní schůze sedmá; v pátek 15. listopadu konána od rána až do půl 2. hod. odpolední schůze osmá, jež byla schůzí poslední. Všecky plenární schůze byly v modlitebně na Vinohradech.

Po zahájení synodu v pondělí 11. listopadu večer asi o půl 9. hod. dána byla příležitost poslancům synodním i jejich přátelům, aby se sešli k přátelskému hovoru v Národním domě na Vinohradech, na Mírovém náměstí, kde zároveň mnozí z nich povečeřeli.

B. Usnesení synodu.

Projev synodu p. presidentu republiky T. G. Masarykovi.

Pane presidente! Pátý synod Českobratrské církve evangelické, zasedající v těchto dnech v Praze, dovoluje si poslati Vám projev upřímné lásky a oddanosti a tlumočiti Vám zároveň opravdovou věrnost českobratrského lidu k našemu státu. Českobratrství evangelici, pracující o rozšíření Božího království na zemi věří, že tím nejlépe slouží blahu i slávě Československého národa.

I. Ústava a správa církve.

1. **Změny v církevním zřízení.** Návrhy pro synod v této věci připravila První komise ústavní, která za podklad svého jednání měla jednak návrh, připravený Ústavním komitétem a otištěný v Předlohách k V. synodu na str. 151—182, jednak různé návrhy z jednotlivých seniorátů, jež rovněž byly otištěny v citovaných Předlohách (srv. seznam na str. 201 dole). Synod projednával návrhy na změny církevního zřízení ve 4 zasedáních. A sice v zasedání druhém v úterý 16. listopadu odpoledne probrány §§ 1—43 (referoval K. Vilím), v zasedání třetím ve středu 17. listopadu dopoledne projednány §§ 44—77 (referoval R. Medek), v zasedání čtvrtém ve středu 17. listopadu odpoledne §§ 78—101 (referoval G. A. Molnár) a v zasedání pátém ve čtvrtek 18. listopadu dopoledne §§ 102—118 (referoval J. Kulík). K jednotlivým paragrafům nebyla ovšem časově činěna usnesení výhradně v době tu naznačené, v hlavních rysech však časově byly změny v ústavním zřízení projednány tak, jak tu uvedeno. Výslovně pak nutno konstatovati, že všecka usnesení o změnách v církevním zřízení se stala příslušnou dvou- a třetinou, ba i větší, většinou, jak jest též všude i v protokole uvedeno.

Synod se usnesl na těchto změnách v dosavadním církevním zřízení ze dne 8. února 1922, č. 64 Sb. z. a n.:

- § 1.—2. zůstanou beze změny, dostanou však nový společný nadpis: „Název a historický vývoj církve“.
- § 2. Zůstane beze změny.
- § 3. Prvý odstavec se nahradí tímto novým zněním:
„K Českobratrské církvi evangelické mohou patřiti evangelici jiné národnosti, kteří uznají zásady a zřízení Českobratrské církve evangelické. Práva a povinnosti členů mohou býti také poskytnuty evangelíkům jiných konfesí.“

Druhý odstavec zůstane.

Připojí se třetí odstavec tohoto znění:

„Evangelické sbory v cizině mohou se připojiti duchovně k českobratrské církvi evangelické, uznají-li zásady a zřízení této církve a neodporují-li tomu zákony jejich země.“

Celý dosavadní § 3. zařadí se jako § 6.

§ 4. Beze změny až na to, že tento paragraf nyní se zařadí jako § 3.

§ 5. Bude zníti takto:

„Jakožto církev národní a lidová uznává Česko-bratrská církev evangelická za své členy všechny v ní zrozené a podle jejího řádu pokřtěné aneb do církve přijaté muže, ženy a děti, pokud výslovně z církve nevystoupili anebo nebyli vyloučeni.“

§ 6. Beze změny až na to, že tento paragraf se nyní zařadí jako § 4.

§§ 3.—6. dostanou nový společný nadpis: „Základní a zásadní ustanovení.“

§ 7. Beze změny. Toliko odstavec b) na konci v posledním slově bude změněn tím, že se místo slova „kon-senior“ dá „senior“.

Odstavec c) bude zníti takto:

„Nejvyšší jednotkou správní je sbor povšechný, celá Českobratrská církev evangelická v Československé republice, jejížto správu koná synod, synodní rada a synodní senior.“

§ 8. Bude zníti takto:

„Každý církevní sbor (místní, seniorátní i povšechný) má právo nabývatí jmění i hmotných prostředků k vydržování své správy podle předpisů občanského zákona, žádá proto od svých členů k úhradě svých potřeb zvláštní příspěvky členské a má právo vybíratí tyto zvláštní příspěvky mezi svými členy a pořádatí sbírky kostelní a podomní. K vymáhání platů a povinností může církev požadovati pomoc úřadů státních (§ 10 protestantského patentu z 8. dubna 1861, č. 41 ř. z.). Taktéž pořádá, spravuje a řídí každý církevní sbor svými ústavními činiteli církevními samostatně v mezích platných předpisů své zvláštní věci církevní, vyučovací a dobročinné, své lidumilné, náboženské a sociální ústavy, školy a ústavy vychovávací, jakož i fondy věnované podobným účelům a veškeré kmenové jmění.“

§ 9. Beze změny. Toliko na konec druhého odstavce se připojí:

„Den doručení se nepočítá do lhůty odvolací. Pripadá-li poslední den této lhůty na neděli nebo zákonitý svátek, končí se lhůta teprve všedním dnem, který potom následuje.“

§ 10. Beze změny.

§ 11. Beze změny. Toliko na konec se připojí tato nová věta:

„Prázdné lístky se počítají mezi platně ode-
vzdané hlasy.“

§ 12., 13., 14. Beze změny.

§ 15. Beze změny. Toliko poslední věta se změní takto:

„Výpisy z protokolů sborových, jsou-li pode-
psány farářem a dvěma staršími a opatřeny pečeti
úřední, mají platnost originálu.“

§ 16. Beze změny.

§ 17. Bude zníti: „Všechna církevní zastupitelstva musí
býti svolána mimořádně, žádá-li toho třetina členů,
leč by tímto zřízením stanovena byla výjimka
(§ 49.).“

§ 18. Bude zníti takto:

„Kdo v některém církevním orgánu přijal
funkci služební na určitou dobu, jest povinen vy-
konávati ji osobně. Své povinnosti jest zproštěn
teprve tehdy, když nová volba nabude zákonné
platnosti. Avšak ztráta způsobilosti k nějakému
úřadu má za následek ztrátu úřadu samého, ať do-
životního, ať na určitou dobu ustanoveného, ihned,
nejsou-li tímto církevním zřízením ustanoveny vý-
jimky z toho. V takovém případě povolává se na
zbytek období náhradník, leč by v některých přípa-
dech bylo ustanoveno jinak.“

§ 19., 20. Beze změny.

§ 21. Bude zníti takto:

„Sbory jsou buď farní nebo filiální. Farní sbor
je ten, který má svého stálého duchovního správce,
faráře.

Filiální sbor náleží a náležeti musí k duchovní
správě některého sousedního sboru.“

§ 22. Beze změny.

§ 23. Bude umístěn na místo dosavadního § 25.

První odstavec zůstane beze změny.

Druhý odstavec zůstane také beze změny.

Třetí odstavec se změní. Místo dosavadního textu
bude text tento:

„Také seniorátní konvent se může usnášeti na
zrušení takového sboru, který sice neučinil usne-
sení o svém zrušení, ale stal se hospodářsky ne-
schopným trvati, aneb poklesl tak, že nejeví vůbec
církevního a náboženského života.“

Čtvrtý odstavec zůstane beze změny.

Pátý odstavec také beze změny.

Připojí se nový odstavec šestý tohoto znění:

„Přeměnění sídlo sboru jest možno, když dvou-
třetinovou většinou hlasovní údové si toho žádají a

seniorátní konvent to schválí. Jak se naloží s majetkem tohoto sboru, zejména s budovami, o tom — nestane-li se dohodnutí ve sboru samém se schválením seniorátního výboru — učiní rozhodnutí seniorátní výbor sám.“

§ 24. Beze změny. Toliko ve druhém odstavci místo slov „středisko sboru“ se dá „sídlo sboru“.

§ 25. Bude umístěn na místo dosavadního § 23.

Zůstane beze změny. Toliko bod 3. bude zníti nyní takto:

„3. že nový sbor je po stránce finanční zabezpečen podle norem synodem stanovených.“

§ 26. Prvý odstavec bude zníti takto:

„Žádosti za zrušení sborů neb sloučení jich, opatřené všemi doklady podle §§ 24 a 25, musí býti zaslány seniorátnímu výboru, ke kterému přísluší sbor, jenž má býti zrušen, aneb, při slučování sborů, seniorátnímu výboru, ke kterému přísluší sbor, v němž má býti sídlo sborů sloučených. Seniorátní výbor si vyžádá i případně další potřebné listiny a předloží žádost se svým posudkem nejbližšímu seniorátnímu konventu k usnesení.“

Druhý odstavec zůstane beze změny.

Třetí a čtvrtý odstavec též beze změny. Toliko místo slov „synodnímu výboru“ se dá „synodní radě“. Podobně místo slov „učiní synodní výbor rozhodnutí“ se dá „učiní synodní rada usnesení“. Poslední slova pak budou zníti „oznámí synodní rada zemskému úřadu“.

§ 27. Beze změny. Zakončení bude zníti takto: „... předloží žádost synodní radě, která dorozumějíc se se zemským úřadem učiní rozhodnutí“.

§ 28. Bude zníti takto:

„K odloučení obce neb osady od jednoho sboru a připojení ke druhému jest třeba, aby souhlasila většina všech hlasovných členů té obce nebo osady. K odloučení toliko části osady jest třeba, aby souhlasili všichni hlasovní údové, kteří v té části bydlí. Žádati o to mohou buď příslušní údové sami, aneb některé ze zúčastněných staršovstev. Vždy však musí býti připojeno vyjádření příslušných staršovstev, jakož i v případě druhém musí údové, kterých se to týče, projevit svůj souhlas. Obce neb osady, kde není hlasovných údů českobratrské církve evangelické, avšak kde jsou přece jednotliví členové církve, mohou býti přefaireny dojednáním příslušných staršovstev. Rozhodnutí přísluší výboru senio-

rátnímu. Z jeho nálezu lze se odvolati k synodní radě do 40 dnů po doručení. Synodní rada také rozhoduje sama, když se odloučení týká sborů různých seniorátů. V tomto případě podají příslušné seniorátní výbory jen své posudky. O změně příslušnosti osad jest vždy dáti synodní radě zprávu, která učiní oznámení o změně hranic i zemskému úřadu. Vzniknou-li výlohy s přefařováním, platí je žadatelé.“

§ 29. Bude zníti takto:

„Ustanovení o změnách sborových hranic platí i pro sbory filiální. Sbory tyto mohou býti zřizovány i nadále, a to nejen podle §§ 25 a 26 přeměnou sboru farního, nýbrž i tehdy a tam, kde členové církve vzdálení od sídla farního sboru, bydlící v určitém obvodu, pro lepší pěstování náboženského života si toho žádají a kde prostředky jejich hmotné jsou dostatečné na potřeby sboru filiálního.

Poměr filiálky ke sboru farnímu a k duchovní správě jeho musí býti stanoven zvláštním statutem, který schvaluje synodní rada. Farář sboru farního je členem staršovstva sboru filiálního.

Chce-li se filiální sbor státi farním, musí o to zažádati podle předpisu §§ 23 a 27. Jen místo ustanovení § 23, 1. stačí, aby se staršovstvo jeho a shromáždění sborové, po případě zastupitelstvo, většinou svých členů na tom usneslo.“

§ 30. Bude zníti takto:

„Pro členy sboru, kteří jsou buď příliš vzdálení od farního sídla, aneb v jejichž zájmu jest, aby měli zvláštní shromažďovací středisko, mohou býti zřízeny kazatelské stanice. Zřizuje je staršovstvo buď na žádost těch, pro něž má stanice býti, aneb z vlastního popudu a usnesení. Zřízení se oznámí seniorátnímu výboru, který zřízení stanice buď schválí aneb neschválí a o schválení podá zprávu synodní radě.

Kazatelská stanice koná svá pravidelná shromáždění bohoslužebná a volí si svůj výbor; ten je však podřízen staršovstvu příslušného sboru, jež může samo, neučiní-li tak stanice, výbor ustanoviti. Poměr mezi stanicí a mateřským sborem stanoví se zvláštním statutem, který schvaluje seniorátní výbor. Farář sboru farního je členem výboru kazatelské stanice.

Objeví-li se v některém obvodu potřeba zříditi stanici, a není-li možno, aby staršovstvo kterého-

koli sboru ve věci té dalo podnět, může seniorátní výbor na žádost zúčastněných kazatelskou stanicí zřídit, určit její sborovou příslušnost a členům jejím udělit práva členská, pokud jich nemají. O tom pak podá zprávu synodní radě.

I stanice mohou nabývatí jmění movitého a nemovitého se schválením staršovstva.“

§ 31. Bude zníti takto:

„Stanice kazatelské, po případě i s filiálními sbory, mohou se spojit v diasporní sbor farní, pro který platí ustanovení církevního zřízení o sborech farních.“

§ 32. Zůstane beze změny. Toliko citace paragrafů v 1. odstavci se mění. Místo „(§§ 25 a 27)“ bude nyní „(§§ 23 a 27)“.

§ 33. Zůstává beze změny. Toliko na konec za slova „podle ustanovení o správě sborů“ se připojí „a podléhá doзору staršovstev příslušných sborů“.

§ 34. Prvé dvě věty beze změny. Třetí a čtvrtá budou zníti takto: „Statut nesmí se protiviti církevnímu zřízení a musí býti schválen příslušným shromážděním sborovým — po případě zastupitelstvem — a synodní radou. Ve sborech s filiálkami takový statut býti musí.“

§ 35. Bude zníti takto:

„Všechny sbory i kazatelské stanice jsou povinny starati se o to, aby byl jejich majetek nemovitý řádně zapsán v pozemkových knihách a pojištěn, majetek peněžitý pak aby byl bezpečně uložen.

Fondy a jmění na určité účely shromážděné, ať peněžité, ať v nemovitostech uložené, nesmí býti zcizeny, aniž pro nějaký jiný účel ať církevní, ať necírkevní užity, leč by již při jejich darování neb shromažďování protokolárně nebo statutem taková eventuelní možnost byla dána. Změna účelu fondu musí býti schválena synodní radou.“

§ 36. Bude zníti takto:

„Každý člen církve náleží ke sboru, v jehož obvodu bydlí, leč by vzájemnou dohodou mezi sbory, jichž se to týká, bylo ustanoveno jinak. Má-li kdo více řádných bydlišť, patří do toho sboru, kde koná své povolání, aneb má-li povolání na více místech, aneb nemá-li povolání, patří do onoho sboru, kde bydlí větší část roku.“

§ 37. Beze změny.

§ 38. Bude zníti takto:

„Hlasovné a aktivní právo volební ve sboru mají všichni staršovstvem do seznamu voličů přijatí členové, muži i ženy, kteří ve sboru nejméně rok bydleli, dovršili dvacátý čtvrtý rok věku, hlasovného a volebního práva disciplinárně nebyli zbaveni a v roce předcházejícím před uzavřením účtů za tento rok řádně zapravili příslušné příspěvky sborové na své jméno, a jsou-li členy církve po delší dobu, i příspěvky za předcházející tři léta svého členství zaplatili. Členové nově přijatí mohou nabýti práva volebního teprve po uplynutí nejméně jednoho roku, počítajíc od jejich přijetí.

Z volebního práva a volitelnosti jest vyloučen:

1. kdo jest zbaven svéprávnosti nebo jest v prozatímním poručenství,

2. kdo byl pravoplatným rozsudkem zbaven čestných práv občanských.

3. kdo byl disciplinárně zbaven církevního volebního práva.

Faráři, vikáři, diakoni, církevní učitelé, sborové sestry mají právo hlasovné mocí svého úřadu.

Členové jiného sboru, kteří se přestěhovali, přinesou-li si od staršovstva sboru, který opustili, potvrzení svého plnoprávného členství a uvolí-li se zapravovati příspěvky sborem vyměřené, nabývají ihned práva hlasovného.

V nově zřízených aneb sloučených sborech mají právo hlasovné všichni členové, kteří je měli ve sboru, jemuž náleželi před tím.

Kdo jest poplatný v několika sborech, má právo hlasovací jen tehdy, učiní-li žádost ve všech sborech svým povinností.

§ 39., 40. Beze změny.

§ 41. Bude zníti takto:

„Shromáždění sborové tvoří všichni členové sboru, kteří mají právo hlasovné.

Ve sborech, kde toho žádá potřeba, může si sborové shromáždění se souhlasem seniorátního výboru ze sebe zvoliti zastupitelstvo a nadati je všemi právy sborového shromáždění mimo právo voliti faráře a usnášeti se o sloučení sboru se sborem jiným anebo o rozdělení sboru.

Počet členů zastupitelstva a náhradníků ustanovuje se podle počtu členů hlasovných ve shodě se seniorátním výborem; činí nejméně 24 a nejvýše 70 volených členů. Každý člen sborového shromáždění

může býti volen do zastupitelstva. Zastupitelstvo se volí na 6 let a členové jeho mohou býti opět voleni.“

§ 42. Bude zníti:

„Sborové shromáždění (zastupitelstvo) rozhoduje ve všech věcech sborových, které nejsou výslovně vyhrazeny staršovstvu nebo faráři (duchovnímu správci). Jemu zejména přísluší:

- a) přijímati výroční zprávu staršovstva o stavu sboru a na základě jejím rokovati a usnášeti se o návrzích z jednání toho všešlých;
- b) zřizovati nová místa farářů, vikářů, diakonů a sborových sester. Zřizování nových míst farářských i vikářských podléhá schválení synodní rady;
- c) voliti faráře, kteréžto právo nemůže býti přeneseno na zastupitelstvo, definitivní učitele, usnášeti se o počtu členů staršovstva a zastupitelstva a revisorů účtů a voliti je. Volba revisorů se koná předem na budoucí rok. Zvolení revisorů mají právo i povinnost též během roku se přesvědčiti o řádném vedení účtů a kontrolovati stav pokladny, cenné papíry a vklady.
- d) povolovati náklad na vydržování vlastního sboru i potřeby celé církve;
- e) usnášeti se o nabývání, zcizení neb zatížení nemovitého majetku, o pronájmu nemovitostí na více než šest let, o uzavírání výpůjček, pokud neslouží jen k zatímní výpomoci a nejsou opět uhrazeny z běžných příjmů správního roku; o novostavbách a ustanovení příspěvků sborových; o klíči, podle kterého mají býti příspěvky rozvrhovány na členy sboru; o výročním rozpočtu, o zkoumání výročních účtů sborových a fondových;
- f) k výměně nemovitého jmění sboru za movité a naopak, a vůbec ke zcizení nemovitého majetku sborového, jakož i movitého majetku, pokud má tento majetek cenu historickou, uměleckou nebo vědeckou, jakož i k vydání převyšujícím 20.000 Kč a nepřevyšujícím 50.000 Kč jest potřebí schválení seniorátního výboru, při částce nebo ceně nad 50.000 Kč jest potřebí schválení synodní rady. K výpůjčkám, které by převyšovaly polovici a nepřevyšovaly celého ročního příjmu sboru, potřebí jest schválení seniorátního výboru, k výpůjčkám, převyšujícím roční příjem sboru, schválení synodní rady; ke každé-

mu novému postavení církevních budov potřebí jest schválení synodní rady;

g) usnášeti se o změnách hranic podle §§ 24 a 25 a předkládati návrhy o tom seniorátnímu výboru;

h) zřizovati církevní statuty.“

§ 43. Bude zníti takto:

„Shromáždění sborové (zastupitelstvo) musí býti svoláno pravidelně aspoň jednou do roka. Pro každou schůzi má býti oznámen pořad jednací. Předseda staršovstva předsedá i sborovému shromáždění (zastupitelstvu). Nesejde-li se při první schůzi většina členů, bude se schůze konati pravoplatně a činiti usnesení, volbu faráře vyjímajíc, o půl hodiny později, než původně bylo ustanoveno, za jakéhokoliv počtu přítomných. Tato okolnost musí však býti uvedena výslovně v pozvání ke schůzi“ (Poslední věta „Při volbách...“ se škrtná.)

§ 44. Bude zníti takto:

„V každém sboru musí býti zřízeno staršovstvo, jež tvoří farář nebo faráři ve sboru ustanovení a další starší zvolení sborovým shromážděním (zastupitelstvem). Volitelní do staršovstva jsou všichni hlasovní údové sboru, kteří dokončili dvacátýšestý rok věku. Členy staršovstva nemohou býti manžel a manželka, rodiče a děti, bratři a sestry, tchán a tchyně, zeť nebo snacha. Dispens od příbuzenstva může na zvláštní odůvodněnou žádost udělit seniorátní výbor. Je-li místo farářovo uprázdňeno, jest administrátor členem staršovstva. Počet starších a přiměřený počet náhradníků řídí se velikostí sboru. Starších má býti nejméně šest a nejvíce dvacetčtyři; toto číslo, jakož i počet náhradníků určuje sborové shromáždění (zastupitelstvo) se schválením seniorátního výboru. Starší se volí na šest let a mohou býti opět voleni. Sborové shromáždění se může usnésti, aby se polovice staršovstva obnovovala každý třetí rok. Volbu staršovstva řídí dosavadní jeho předseda nebo místopředseda.

Náhradník nastupuje za staršího, když místo se uprázdnilo (smrtí či jinak), a to podle počtu hlasů, kterým náhradníci byli zvoleni. Jsou-li ve sboru okrsky neb obvody, nastupuje náhradník z dotyčného obvodu. Při rovnosti hlasů rozhodne los. Úřad náhradníka trvá jen do konce období, na které byl volen člen staršovstva, na jehož místo on nastupuje, po případě jen na období, na které on sám byl zvolen.

Staršovstvo má právo povolati katechetu pracu-

jícího v jeho obvodu za svého plnoprávního člena.“

§ 45. Odstavec 1. beze změny.

Odstavec 2. beze změny. Toliko věta „aby mládež školní i dospívající byla cvičena v pobožnosti atd.“ se rozšíří takto: „aby mládež školní i dospívající byla vyučována náboženství, cvičena v pobožnosti atd.“

Odstavec 3. a 4. beze změny.

Odstavec 5. bude zníti takto: „přijímati nové členy do sboru a vylučovati z církve.“

Odstavec 6. beze změny.

Odstavec 7. beze změny. Slovo „jáhny“ se nahradí slovem „diakony“.

Odstavec 8.—13. beze změny. Toliko v odstavci 12. se slovo „konseniorovi“ nahradí slovem „seniorovi“.

§ 46. Beze změny. Toliko v odstavci prvním za slova „nově zvolených starších“ se vloží „a náhradníků“.

§ 47. Prvý odstavec beze změny. Připojí se však k němu na konec tato nová věta: „Funkce kurátora a pokladníka je neslučitelná.“

Druhý odstavec bude zníti:

„Za předsedu volí si staršovstvo buď faráře nebo kurátora, a to na šest let. Dokud není volba vykonána, předsedá farář. Je-li farář předsedou, jest kurátor místopředsedou, a naopak. Staršovstvo ustanoví meze, ve kterých smí kurátor jednati jménem a za plné odpovědnosti celého staršovstva. Zastupování sboru na venek přináleží předsedovi a místopředsedovi staršovstva. Ve sborech uprázdněných, kde byl předsedou staršovstva farář, nastupuje na jeho místo na zbytek období po čas uprázdňení sboru administrátor. Staršovstvo může rozdělit svou práci a úkoly mezi své členy i mezi jiné členy sboru, a to buď svěřuje jednotlivcům zvláštní úkoly, nebo je volí do různých odborů. Jména zvoleného předsedy staršovstva a jeho zástupce oznámí se seniorátnímu úřadu, který obstará ohlášení příslušnému okresnímu úřadu.“

§ 48. Beze změny.

§ 49. Bude zníti takto:

„Schůzi staršovstva svolává předseda podle potřeby aneb na přání aspoň čtvrtiny členů. Záznamy o schůzích se zapisují ve zvláštní knize, která se předkládá seniorovi o visitaci, aby se přesvědčil o řádné správě sboru. Předseda hlasuje stejně

jako ostatní členové.“ (Další slova „Je-li atd.“ se škrtají.)

§ 50. Bude zníti takto:

„Veškeré listiny pravoplatně s připojením úřední pečeti podpisuje farář, kurátor nebo jeho zástupce a ještě jeden člen staršovstva. Oprávněnost k pravoplatnému podpisu a pravost těchto podpisů potvrzuje senior podle potřeby.“

§ 51. a 52. Beze změny.

§ 53. Bude zníti takto:

„Kdyby staršovstvo zanedbávalo svých povinností anebo se dopustilo jednání nezákonného, anebo sbor poškozujícího, má seniorátní výbor zastaviti jeho činnost až do nejbližšího seniorátního shromáždění, kteréž rozhodne, zda má činnost staršovstva i dále býti zastavena či ne, anebo zda staršovstvo má býti rozpuštěno a nová volba zařízena.

Je-li činnost staršovstva zastavena, jmenuje seniorátní výbor správní komisi sborovu; totéž učiní až do nové volby při rozpuštění staršovstva. Za členy komise může seniorátní výbor jmenovati i takové důvěryhodné údy církve, kteří nejsou členy dotyčného sboru a může také i sám senior členem komise se státi.“

§ 54. Prvý odstavec beze změny. Toliko slova „za své životní povolání“ se rozšíří takto: „za své životní v ý h r a d n í povolání.“

Bude připojen odstavec druhý (nový) tohoto znění:

„Ordinováni mohou býti jen ti, kteří vykonali s prospěchem bohoslovecké zkoušky, předepsané zkušebním řádem, obdrželi dekret volitelnosti a byli řádně některým sborem za vikáře nebo faráře zvoleni.“

§ 55. Beze změny. Toliko poslední věta druhého odstavce bude nyní zníti takto:

„Revers bude předložen synodní radě skrze seniora, nebyl-li předložen již před tím přímo synodní radě.“

§ 56. Beze změny. Toliko za slova „i dozírá“ v prvním odstavci se připojí „spolu se staršovstvem“. Slova „zastupuje spolu s kurátorem sbor, leč by usnesením staršovstva bylo ustanoveno jinak“, se škrtají. V druhém odstavci za slova „a odpovědnosti farářovy“ se připojí „neb administrátorovy“. I bude tedy tento paragraf zníti takto:

„Kazatelé jsou buď faráři nebo vikáři. Farář jest duchovní správce sboru, jemuž jsou svěřeny povinnosti kazatelské k samostatnému vykonávání jako přednímu staršímu církevnímu. Nejen sám vyučuje, nýbrž i dozírá spolu se staršovstvem na vyučování náboženské i všecku náboženskou práci ve sboru, píše nebo dává psáti za své odpovědnosti církevní knihy, veřejné matriky, spravuje je a po dokončení každého roku posílá jeden stejnopis všech matrik seniorátnímu úřadu k revisi a schválení. Farář pečuje též o sborový archiv a jest stálým členem staršovstva a seniorátního shromáždění.

Vikář jest pomocník farářův, povoláný pro dočasnou jeho nemožnost plně úřad svůj vykonávati, anebo pro vzrůst práce ve sboru. Koná své práce podle návodu, za dozoru a odpovědností farářovy neb administrátorovy v dorozumění se staršovstvem. Jest poradným členem staršovstva i seniorátního shromáždění. Se souhlasem shromáždění sborového (zastupitelstva) může se státi i plnoprávným členem staršovstva a se souhlasem seniorátního shromáždění i členem tohoto shromáždění.“

§ 57. Bude zníti takto:

„Vedle kazatelů ustanovuje církev i diakony, kteřížto jsou pomocníky staršovstva v celé jeho činnosti. Jsou to mužové, kteří nemajíce vysokoškolského vzdělání bohosloveckého, jsou přece k povolání svému odborně připraveni a zkouškou před komisí, synodní radou zřízenou, prokázali způsobilost k pomocné službě církevní.

Diakoni, kteří po obdržení dekretu diakonského působili úspěšně nejméně pět let a dosáhli nejméně 30 let věku, prokáží-li, že s prospěchem absolvovali nižší gymnasium nebo vykonali zkoušku z celého nižšího gymnasia, mohou býti připuštěni k nové zkoušce před komisí, ustanovenou synodní radou. Vykonají-li zkoušku s prospěchem, mohou býti prohlášeni volitelnými za vikáře. Statut o všech těchto zkouškách i změny jeho musí býti schváleny synodem. O těchto vikářích platí pak všecka ustanovení § 54—56.

§ 58. a 59. Beze změny.

§ 60. Bude zníti takto:

„Každý sbor má poskytnouti svému faráři příjmy dostatečné k opatření slušné výživy jeho rodiny

a k výchování jeho dětí. Synod ustanovuje minimum farářova služného, poskytovaného od sboru.“

§ 61. Bude zníti takto:

„Všechny sbory, faráři, vikáři, definitivní učitelé církevní, diakoni, sborové sestry jsou povinni státi se členy církevního fondu pensijního a nemocenské pokladny.“

§ 62. Beze změny.

§ 63. Bude zníti takto:

„Farář má nárok na dovolenou nejméně tříne-dělní. O tuto dovolenou třeba jest mu žádati u se-niora. Postará-li se o obstarání nejnutnějších prací sborových, zvláště služeb Božích, nemůže mu býti odepřena. Rozstůně-li se farář, anebo zemře-li, nebo je-li déle nepřítomen z příčiny úřední, pečuje o jeho zastupování staršovstvo v dorozumění se seniorem. Náklad na zastupování ve všech těchto případech platí sbor. Jde-li o dovolenou farářovu z důvodů soukromých, mimo roční pravidelnou dovolenou, pečuje o zastupování své a hradí náklad na ně on sám, leč by se stala jiná dohoda se sborem. Je-li farář nemocen více nežli jeden rok a podle dobro-zdání lékařského potrvá nemoc ještě delší čas a ne-lze čekati, že by v případě uzdravení mohl práci ve sboru vykonávati, musí se státi dojednání mezi sbo-rem a dotyčným farářem, podle něhož buď odebere se farář na odpočinek, anebo mu sbor umožní po-volati vikáře. Toto dojednání nabývá platnosti teprve schválením synodní radou po slyšení přísluš-ného seniorátního úřadu. Nemůže-li se docíliti do-hodnutí ani po zakročení seniorátního úřadu, roz-hodne synodní rada.

Když pominul nárok faráře nebo jeho vdovy a dítek na plat farářský (§ 66), náleží administráto-rovi sboru přiměřená odměna. Poplatky štolové, po-kud měl na ně nárok farář, náležejí rovněž admi-nistrátorovi. Na odměně pro administrátora může se sbor s administrátorem dohodnouti prostředni-ctvím nebo souhlasem příslušného seniora. Ne-stalo-li se takové dohodnutí, náleží administráto-rovi, převzal-li celé obstarávání sboru uprázdněné-ho, jedna třetina základního služného farářského synodem stanoveného (bez trienálek a bez výchov-ného). Tuto odměnu platí administrátorovi dotyčný sbor sám až do jedné poloviny platu, který sbor ten povinen jest dávatí faráři podle směrnic platových synodem přijatých. Když by ustanovená odměna

administrátorova převyšovala tuto polovinu, hradí se rozdíl mezi touto polovinou a odměnou administrátorovou synodní radou ze státní dotace, pokud takové se církvi dostávatí bude. Když by ve sboru vykonával církevní služebnosti vedle administrátora ještě některý jiný kazatel, anebo když by si sbor povolal zvláštního kazatele výpomocného, zmenší se v tomto poměru odměna administrátorovi aneb zanikne úplně. O tom se stane dohodnutí mezi sborem a administrátorem, po případě rozhodne seniorátní výbor.“

§ 64. Beze změny.

§ 65. Beze změny.

§ 66. Beze změny. Toliko za slova „ostatní příjmy a poplatky“ se ještě v závorce připojí „ovšem bez přídelů ze státní dotace.“

§ 67. Bude zníti takto:

„Synodní rada může faráře přeložiti k jiné práci neb i navrhnouti přeložení jeho na odpočinek:

1. stane-li se o tom dohodnutí s farářem, příslušným sborem a seniorátním výborem aneb

2. souhlasí-li s tím většina hlasovných údů, což vyšetří buď seniorátní výbor nebo synodní rada, a je-li také zjištěno, buď usnesením seniorátního shromáždění aneb platným kárným nálezem, že přeložení je v zájmu církve žádoucí.

Farář může býti také propuštěn ze služby sborové usnesením synodním na základě návrhu synodní rady, zjistí-li se, že za působení jeho sbor hyne, buď pro jeho nezpůsobilost, nebo netečnost anebo jinou, v něm ležící příčinu.“

§ 68. Bude zníti takto:

„K systemisování nových míst farářských je potřeba schválení synodní rady. O toto schválení staršovstvo na základě usnesení sborového shromáždění (zastupitelstva) s průkazem o zajištění dostatečných prostředků požádejž skrze seniorátní výbor. I povolání vikáře a diakona se může díti jen se svolením synodní rady, leč by dotýčný sbor nebo jeho farář nečinil vůbec žádných nároků na jakýkoli doplatek ze státní dotace nebo ústředních církevních prostředků.

Systemisování každého dalšího místa farářského na jednom sboru může se státi, když sbor sám zajistí mu celé jeho služné, jež se však musí rovnati minimálnímu služnému, jak se vypočítává podle směrnic pro udílení doplatků ze státní dotace.

Mělo-li by se povolití systemisování druhého místa farářského v nějakém sboru, i když plně služné jeho ve sboru tom není zajištěno, může se to státi jen pro takové sbory, které čítají nejméně 2500 duší. Třetí místo farářské s nárokem na příspěvky ze státní dotace může se systemisovati jenom tehdy, čítá-li sbor více než 4500 duší. Avšak v obou těchto případech dříve musí se sbor dohodnouti se synodní radou ohledně výše platu.“

§ 69. Bude zníti takto:

„Volitelnost k úřadu kazatelskému předpokládá úplnou mravní zachovalost. Za faráře volitelní jsou pak ti, kdož získali dekret volitelnosti v církvi Česko-bratrské a dovršili 26. rok věku; ti, kdož nedovršili 26. roku, jsou volitelní jen za vikáře. Kandidátům mladším, kteří měli aspoň jeden rok praxe a jsou-li aspoň 24letí, může synodní rada v naléhavých případech na žádost sboru udělití dispens od vyžadovaného věku. Uchází-li se o úřad farářský nebo vikářský cizinec, musí prokázati, že jest způsobilý k úřadu takovému podle předpisů své církve a vlasti, a musí také vykonati zvláštní zkoušku před komisí ustanovenou synodní radou.

Synodní rada je povinna zkoumati podle vysvědčení dotyčného kandidáta, zdali jeho všeobecné a odborné vzdělání odpovídá požadavkům, jež církev na své kandidáty úřadu farářského ve svém studijním a zkušebním řádu klade. Ve výjimečných případech při známé vynikající kvalifikaci kandidátové může býti rozhodnutím synodní rady od této zvláštní zkoušky upuštěno. Tatáž ustanovení platí i pro příslušníky Československé republiky, kteří nabyli i všeobecného i odborného vzdělání v cizině a v některé evangelické církvi zahraniční byli ordinováni, jakož i pro ty, kteří v některé evangelické církvi Československé republiky ordinováni byli.

Duchovní církvi jiných než evangelických, kteří žádají za přijetí do řad kandidátů duchovenské služby v Českobratrské církvi evangelické, mohou býti výjimečně připuštěni synodní radou za kazatele Českobratrské církve evangelické, vyhoví-li těmto podmínkám:

- a) mají-li svědectví bezúhonného života a opravdovosti náboženské,
- b) přistoupi-li k Českobratrské církvi evangelické,
- c) prokáží-li se maturitním vysvědčením z gymnasia,
- d) vykonají-li před zkušební komisí zřízenou sy-

nodní radou s prospěchem zkoušku z předmětů, které synodní rada určí,

- e) prohlásí-li, že s učením Českobratrské církve evangelické souhlasí a podepíše-li revers kazatelský této církve,
- f) přijmou-li ordinaci církve Českobratrské evangelické.

Synodní radě náleží, aby uvážila veškeré okolnosti a prozkoumala bedlivě kvalifikaci žadatelovu, ke zkoušce jej připustila, či odmítla. Z nálezu odmítavého není žádného odvolání. Připustí-li synodní rada žadatele ke zkouškám a vyhová-li kandidát veškerým podmínkám jemu synodní radou uloženým, může býti žadatel ordinován a připuštěn provisorně na tři roky za vikáře nebo faráře Českobratrské církve evangelické. Po uplynutí tří let může býti žadatel na základě nově podepsané své žádosti synodem přijat definitivně a nabýti dekretu volitelnosti za faráře. Byl-li dotyčný provisorně již zvolen za faráře, může býti bez další volby, souhlasí-li s tím staršovstvo na tomtéž sboru, potvrzen za faráře definitivně.

Dekrety volitelnosti vydává synodní rada podle ustanovení zkušebního řádu bohosloveckého. Ztráta volitelnosti nastává vzdáním se kazatelského úřadu a služby v církvi českobratrské vůbec a převzetím úřadu nebo povolání jiného, leč by na žádost dotyčného synodní rada se usnesla jej i dále vésti v seznamu volitelných kandidátů farního úřadu. Ale je-li dotyčný více nežli pět let mimo službu církevní, pozbývá volitelnosti a i oprávnění v zastoupení vykonávati služebnosti církevní. Toto poslední ustanovení neplatí pro katechety, profesory Husovy fakulty bohoslovecké v Praze, vojenské duchovní a úředníky církevní správy.“

§ 70. Beze změny.

§ 71. Bude zníti takto:

„Vikáři a diakoni se nevolí na doživotí. Úřad jejich pomíjí vypršením doby, na kterou byli povoláni podle vokační listiny, aneb nebyla-li doba určena, vypršením výpovědní lhůty po výpovědi dané staršovstvem. Vikář synodního seniora nebo seniora, jichž úřad pominul, přidělí se, souhlasí-li, tomu, kdo vykonává úřad zemřelého, eventuálně i nově zvolenému nástupci jeho. Byl-li vikář zvolen k pomoci farářově na neurčitou dobu a bez určení výpovědní lhůty a zemřel-li farář aneb odešel ze služby na sboru dotyčném, pomine úřad vikáře toho,

avšak vikář ten může, poskytuje-li mu sbor plat, i nadále býti pomocníkem administrátorovým až do nového obsazení úřadu farního. Totéž se týká i vikáře voleného s určitou výpovědní lhůtou, ale tak, že když farář zemřel aneb ze služby odešel, pomine úřad vikáře i bez výpovědi, když lhůta výpovědní od odejití faráře uplynula. Jestliže vikář pracoval na některém sboru 15 let, může býti sborem volen se svolením synodní rady vikářem na doživotí. Volba se koná podle ustanovení § 73 celým sborem."

§ 72. Bude zníti takto:

„Místo faráře se uprázdní:

- a) úmrtím;
- b) odchodem na odpočinek;
- c) když farář nebyl podle § 70 při definitivní volbě znovu zvolen;
- d) když byl farář pro těžkou chorobu, která mu trvale znemožňuje vykonávání úřadu, od synodní rady na základě jednání se sborem a seniorátním úřadem přeložen na odpočinek;
- e) přeložením na jiné působiště aneb na odpočinek podle § 67;
- f) vystoupením z Českobratrské církve evangelické;
- g) pravoplatným nálezem disciplinárním, znějícím na zbavení úřadu;
- h) dobrovolným vzdáním se úřadu. V tomto případě podá farář resignaci staršovstvu a seniorovi, ten pak ji předloží synodní radě k potvrzení, vyšetře dříve, nevázne-li snad onen farář nějak v pracích svých úředních. Není-li takovéto závady, musí resignace býti přijata.

Uprázdní-li se místo farářské, podá o tom staršovstvo zprávu seniorovi s návrhem, jak by se úřad ten měl prozatímně zastupovati, načež senior zařídí, čeho jest potřebí;

- i) ztrátou státního občanství;
- j) přijetím nějakého povolání mimo Českobratrskou církev evangelickou."

§ 73. Bude zníti takto:

„Připravovati a řídití volbu faráře jest povinností staršovstva. Staršovstvo má na vůli veřejně ohlásiti, že místo je uprázdněno. Pak uchazečům podá zevrubnou zprávu o povinnostech a příjmech s místem tím spojených. Staršovstvo jest povinno zaslati jména těch, kdož se o místo ucházejí nebo by volbu přijali, synodní radě a ta doporučí sboru tři nejvhodnější kandidáty, po případě pouze dva

neb jednoho, při čemž není vázána na kandidáty staršovstvem jí oznámené. Když dojde tento návrh, pro nějž se ustanovuje lhůta 30 dní od podání, určí staršovstvo čas volby. Poté dá volbu ohlásiti předepsaným způsobem a ustanoví volební komisi. Předsedou jejím jest administrátor. Jestliže jest spřízněn s některým z kandidátů až do třetího stupně aneb uchází-li se sám o místo, povolá senior k řízení volby jiného faráře, který v tom není zúčastněn.

Voliti faráře přísluší všem hlasovným členům sboru a nemůže býti právo toto přeneseno na zastupitelstvo. Členové nejsou při volbě vázáni doporučením synodní rady ani staršovstva neb zastupitelstva. Listina hlasovných členů musí býti před volbou aspoň 14 dní vyložena k nahlédnutí v sídle farního úřadu. Reklamace přijímá staršovstvo do 6 dnů před volbou a rozhoduje o nich.

K platnosti volebního jednání se vyhledává, aby byli všichni hlasovní údové k volbě řádně pozváni.

Volba může býti staršovstvem ustanovena a ohlášena členům na jeden určitý den a určitou dobu. Nesejde-li se k ní nadpoloviční většina hlasovných členů, nemůže býti vykonána, nýbrž po protokolárním zjištění, že při první volební schůzi nesešel se nadpoloviční počet voličů, musí býti stejným způsobem učiněno pozvání k volbě druhé, při které se volba vykoná pravoplatně za každého počtu zúčastněných hlasovných členů.

Volba faráře, jakož i jiné volby sborové mohou se konati také na více místech. V tomto případě má pro každé z těchto míst býti ustanovena místní volební komise, jejímžto předsedou má býti jeden ze starších. Tato komise má za úkol pouze sebrati hlasy, sečísti je, vložití do obálky a obálku tu zapečetiti a poslati ji ihned do ústředí sborového spolu se zápisem obsahujícím počet a jména zúčastněných voličů, dobu a trvání volby a podpisy místní volební komise. Skrutinium vykoná ústřední volební komise v sídle sboru. Volba se konati musí ve všech volebních místech jeden a týž den.

V případech, kde se koná volba jen na jednom místě a kde jest pouze jedna volební komise, může volba faráře býti ustanovena a ohlášena na několik dní a když by se v těchto napřed ustanovených a ohlášených dnech nezúčastnil nadpoloviční počet hlasovných údů, může se volba prodloužiti i na dal-

ší dni, až by se dosáhlo nadpoloviční většiny. Po vykonání skrutinia nemůže volba býti prodloužena.“

§ 74. Bude zníti takto:

„O vykonané volbě zpraví staršovstvo sbor při příštím shromáždění chrámovém, zvoleného pak tím, že mu zašle povolací listinu. Když pak zvolený potvrdí na listině této, že ji přijímá, podá staršovstvo skrze seniora žádost k synodní radě za potvrzení volby a připojí k žádosti té kromě povolací listiny ještě dva opisy její, dále protokol volební, seznam všech hlasovných členů, jakož i těch, kdož se volby zúčastnili, potom i křestní list, list domovský, osvědčení o státním občanství a dekret volitelnosti zvoleného a také, nebyl-li ordinován už před tím, revers kazatelský. Zvolený jest povinen podepsati listinu vokační do jednoho měsíce po obdržení. Nepodepíše-li ji do té doby, má se za to, že volbu nepřijal. Volba, která do šesti měsíců po vykonání nebyla synodní radě ohlášena k potvrzení, pozbývá platnosti.“

§ 75. Beze změny.

§ 76. Bude zníti takto:

„Volby farářů a vikářů potvrzuje synodní rada. Dříve než tak učiní, oznámí jméno zvoleného s daty a doklady osoby jeho se týkajícími zemskému úřadu. Jestliže ten do měsíce od oznámení neprojeví proti osobě zvoleného námitek, může synodní rada předsevzítí potvrzení volby.

Při potvrzení má se zkoumati nejen, zdali se volba konala v souhlasu s církevním zřízením, nýbrž i zdali listina povolací je správná. Synodní rada má také povinnost odmítnouti potvrzení, jestliže důchody farářovy listinou povolací zajištěné jsou nižší nežli byly (v poměru služební doby) zajištěny vokační listinou faráři předešlému nebo jsou-li na majetkové poměry sboru nízké.

Je-li volen za faráře nebo vikáře cizozemec, musí zvolený, nežli může býti potvrzen, nabýti československého státního občanství.

Do nového působiště nesmí se farář přistěhovati před svým potvrzením, leč se svolením synodní rady. Jestliže by byl zvolen někdo, kdo už jinde farářské místo zastával, nesmí toto své dosavadní působiště opustiti před řádným propuštěním z něho.“

§ 77. Bude zníti takto:

„Nově zvolený farář nabývá veškerých práv svého úřadu i příjmů s úřadem jeho spojených, jakmile po svém potvrzení se do sboru přestěhoval a úřad svůj řádně převzal. Slavnostní uvedení zvoleného v úřad přísluší seniorovi.“

§ 78. Bude zníti takto:

„Seniorát je svaz sborů v určitém obvodu spojených k společné správě církevní a činnosti náboženské, dobročinné, diasporní i misijní.

Každý sbor Českobratrské církve evangelické musí býti přiřčen k některému seniorátu. Činiti změny ve složení seniorátu anebo rozmnožení jejich počet náleží do pravomoci synodu, avšak seniorátní konventy, jichž se změna týká, musí učiniti o tom své vyjádření. Všecky změny ve složení seniorátů oznámí se ministerstvu školství a národní osvěty.

Povinnosti a práva seniorátu vykonávají seniorátní shromáždění, seniorátní výbor a senior.“

§ 79. Bude zníti takto:

„Členy seniorátního shromáždění jsou:

- a) členové seniorátního výboru;
- b) všichni v činné službě jsoucí faráři příslušného seniorátu, jakož i vikáři, kteří jsou duchovními správci na farních sborech na místě farářů aneb které uzná seniorátní shromáždění za plnoprávné členy;
- c) poslanci volení staršovstvem farního sboru podle § 45;
- d) jeden poslanec každého filiálního sboru;
- e) jeden zástupce učitelů církevních škol národních, kterého sobě zvolí definitivní učitelé ze svého počtu, pokud počet ten neklesne pod tři, jakož i nejstarší ředitel církevních středních škol v seniorátě.

Volba se může vykonati buď při shromáždění těchto učitelů svolaném seniorem, nebo písemným hlasováním, jež se zašle seniorovi, který povolaje ještě jednoho staršího provede skrutinium.

Vikáři a učitelé církevních škol a činní diakoni, kteří aspoň tři leta po své zkoušce ve službě církevní ztrávili, jakož i faráři ve výslužbě, bydlící v obvodu seniorátu, mají právo poradní.

Člen synodní rady může býti volen za člena seniorátního konventu.

Vedle poslanců uvedených pod c), d) a e) voliti jest stejný počet jejich náhradníků. Opětná volba poslanců i náhradníků je dovolena.

Seniorátní konvent má právo povolati na základě návrhu seniorátního výboru jednoho z katechetů působících v obvodu jeho do svého shromáždění s hlasem poradním.“

§ 80. Bude zníti takto:

„Řádná shromáždění seniorátní konají se každý druhý rok, mimořádná podle potřeby.

Senior vyzývá před každým shromážděním k volbě poslanců a svolává konvent, při čemž členům oznámí předměty a pořad jednání.

Konvent zahajuje a řídí senior, kdyby nemohl, seniorátní kurátor a dále náměstek seniorův. Pro každé zasedání volí si shromáždění zapisovatele, po pravidle aklamací.

Před započatím jednání se seniorátní shromáždění usnáší o pochybnostech vzniklých stran platnosti voleb a o omluvách členů, kteří se nedostavili, i o povolání náhradníků.

Seniorátní shromáždění se usnáší také o dnu a místě budoucího shromáždění.“

§ 81. Bude zníti takto:

„Seniorátnímu shromáždění přísluší:

1. rokovati o stavu a potřebách jednotlivých sborů a o práci v nich konané, zvláště co se týká shromáždění chrámových, cvičení mládeže, kázně a mravů, péče o chudé a práce lásky k bližnímu, a to podle zprávy, kterou senior na základě zpráv staršovstev všech sborů, různých seniorátních odborů, jakož i svých visitací shromáždění podá;
2. jednati o stavu a potřebách seniorátu podle zprávy seniorovy i o činnosti jeho vlastní i seniorátního výboru. Zprávy seniorovy mají býti pokud možno vždy vytištěny a aspoň týden před shromážděním zaslány všem jednotlivým členům;
3. rokovati a usnášeti se o návrzích staršovstev neb seniorátního výboru neb o předlohách zaslanych synodní radou, ať se týkají záležitostí seniorátních či celé církve českobratrské;
4. jednati a usnášeti se o došlých peticích, o podnětech porad seniorátních i odborů seniorátních a o návrzích učiněných jednotlivými členy, jestli-

- že byly podporovány aspoň čtvrtinou přítomných;
5. jednati o případných stížnostech na faráře, vikáře, starší, na seniora nebo seniorátní výbor a předkládati usnesení o tom synodní radě. Usnášení i jednání se musí díti bez účasti těch, jichž se týká; má-li se rokovati o stížnosti na seniorátní výbor, zvolí si seniorátní shromáždění zvláštního předsedu, který není členem seniorátního výboru;
 6. rokovati i usnášeti se o mravní i hmotné podpoře snah o zakládání nových sborů a kazatelských stanic, o podpoře práce misijní a vnitromisijní činnosti dobročinné a sociální;
 7. usnášeti se o sloučení a zrušení sborů (§§ 23 až 26);
 8. usnášeti se o statutech seniorátních, o změnách ve složení seniorátu a o povolání seniorátních vikářů;
 9. zkoumati a schvalovati účty seniorátní pokladny i všech fondů seniorátem spravovaných, povolovati náklad na seniorátní výdaje, jmenovitě na seniorátní vikáře, i na podpory osobám nebo sborům nebo důležitým církevním podnikům. K tomu cíli může seniorátní shromáždění ukládati sborům poměrné příspěvky;
 10. rozhodovati o prozatímních opatřeních seniorátního výboru a usnášeti se o opatření dalším;
 11. voliti odbory buď dočasné neb stálé ke zvláštním pracím a rozhodovati o zprávách a předlokách těchto odborů;
 12. voliti ze sebe výbor seniorátní, totiž seniora, konseniora, seniorátního kurátora a jeho zástupce a dva náhradníky (jednoho faráře a jednoho staršího), vesměs na šest let s výjimkou doplňovacích voleb podle § 85, odst. 6. Seniorátní kurátor a jeho zástupce, když jejich úřad jakožto starších pominul a oni nebyli znovu voleni do staršovstva, podrží přes to své mandáty až do příštího seniorátního shromáždění. Když následkem úmrtí nebo odstoupení některého člena výboru seniorátního nastoupí na jeho místo náhradník, koná funkci do příštího konventu.
- Volby seniora, konseniora a seniorátního kurátora i jeho zástupce, jakož i jejich náhradníků, potřebují schválení synodní rady a ta jména

zvolených oznámí ministerstvu školství a národní osvěty.

13. usnášeti se na doporučení nebo nedoporučení podniků nebo ústavů nesoucích jméno Česko-bratrské církve evangelické neb dožadujících se mravní i hmotné pomoci církevní veřejnosti, voliti i zástupce, kterým by byl svěřen dozor na příslušný ústav nebo podnik;
14. voliti poslance do synodu ze svých členů a jejich náhradníky, jakož i usnášeti se o návrzích pro synod.“

§ 82. Beze změny.

§ 83. Beze změny. Toliko slova „konsenior synodnímu výboru“ se změni na slova „senior synodní radě“.

§ 84. Beze změny. Toliko slova „předseda jim konsenior“ se změni na „předseda jim senior“.

§ 85. Bude zníti takto:

„Seniorátní výbor skládá se ze seniora jako předsedy, konseniora, seniorátního kurátora a jeho zástupce. Náhradníci nejsou stálými členy seniorátního výboru; mohou býti zváni k sedění jeho, ale platný hlas mají, když zastupují řádného člena.

Senior, konsenior, jakož i jeden z náhradníků volí se z farářů, seniorátní kurátor a jeho zástupce i druhý náhradník ze starších, pokud jsou členy konventu.

Konsenior zastupuje seniora, když by toho bylo potřebí, a podle potřeby dělí se s ním o práci v seniorátu; v tomto případě má nárok na odměnu určenou seniorátním výborem.

Seniorátní kurátor zastupuje seniora v předsedání v seniorátním shromáždění, po případě i v seniorátním výboru; buď on aneb jeho zástupce jest pokladníkem seniorátním, nezvolí-li seniorátní shromáždění pokladníka zvláštního.

Je-li zvolen za člena seniorátního výboru někdo, kdo je již členem synodní rady, musí se, přijme-li volbu, členství v synodní radě vzdáti.

Zemře-li nebo vzdá-li se senior, zastupuje jej konsenior, při úmrtí neb odstoupení seniorátního kurátora nastupuje jeho zástupce a na místo pak konseniora event. zástupce kurátorova nastupují příslušní náhradníci jejich. Všichni tito pak vykonávají svůj úřad až do příštího konventu, který provede volbu na místa uprázdněná úmrtím nebo resignací, platnou do konce vypršení šestiletí všech členů.

Seniorátní výbor rozhoduje většinou hlasů, předseda hlasuje rovněž a při rovnosti hlasů rozhoduje. Seniorátní výbor může jednati a usnášeti se i písemně a usnesení jeho vykonává po pravidle senior.

Resignaci člena seniorátního výboru přijímá synodní rada.

§ 86. Bude zníti takto:

„Seniorátnímu výboru přísluší vedle práv a povinností uvedených v jiných oddílech tohoto zřízení:

1. připravovati předlohy pro seniorátní shromáždění, navrhovati odbory pro jeho zasedání, jakož i složení a úkol jejich;
2. vykonávati usnesení seniorátního shromáždění;
3. spravovati seniorátní pokladnu i fondy, předkládati seniorátnímu shromáždění účty k schválení, jakož i po případě rozpočet seniorátní;
4. dohlížeti ke správě církevního, školního a fondového jmění všech jednotlivých sborů, za kteroužto příčinou může seniorátní výbor i osobně ve sborech provésti kontrolu pokladny a hospodářství sborového;
5. zkoumati a schvalovati účty všech sborů a stanic; zkoumati koupě nebo prodeje sborových nemovitostí, posuzovati zamýšlené nové stavby církevní a zasílati posudky a návrhy o tom synodní radě k rozhodnutí, pokud nemůže rozhodnouti ve vlastním oboru působnosti;
6. posílati synodní radě výpis z účtů jmění seniorátního, jakož i výpisy z účtů všech sborů;
7. schvalovati sborové statuty, kromě těch, které souvisí s utvořením nových sborů, o nichž podává jen posudky;
8. dohlížeti na náboženský a církevní život ve sborech a zasahovati v něj, když toho žádá potřeba, buď z vlastního počínu nebo z podnětů vycházejících ze sborů, po případě vyžádati si o příslušné věci posouzení nebo rozhodnutí seniorátního shromáždění;
9. vznikne-li potřeba, dáti návrh ke kárnému řízení příslušnému kárnému výboru;
10. donucovati sborové funkcionáře zdráhající se vykonati uloženou jim povinnost k poslušnosti nejprve důtkou, a kdyby ta zůstala bez výsledku, pořádkovou pokutou do výše 100 Kč ve prospěch všeobecného církevního fondu, jakož i tím, že seniorátní výbor dá uloženou povinnost vy-

konati delegovanými zástupci na účet neposlušného funkcionáře. Také může seniorátní výbor věc takovou oznámiti konventu a synodní radě;

11. urovnáváti sborové rozepře, rozhodovati o námitkách a stížnostech proti volbám starších nebo zastupitelů;
12. v naléhavých případech zastaviti činnost staršovstva a učiniti opatření prozatímní (§ 53);
13. rozhodovati o odloučení obcí nebo částí jejich od sboru ke sboru;
14. podávati posudky o změnách ve složení sborů, o zrušení nebo spojení jich, pak posudky a návrhy o tvoření sborů nových; zřizovati kazatelské stanice podle § 30, 1.;
15. schvalovati usnesení sborového shromáždění o zřízení zastupitelstva a počtu starších;
16. podávati na požádání zprávu seniorátnímu shromáždění nebo synodní radě o všech věcech, týkajících se poměrů sborových i seniorátních, a dáti nahlédnouti do svých spisů;
17. zkoumati a potvrzovati volby diaconů.“

§ 87. Bude zníti takto:

„V seniorovi se soustřeďuje veškerá působnost seniorátu.

Místem jeho úřadování je sídlo jeho farářské. Volitelný za seniora jest každý v úřad uvedený a úřadující farář v seniorátě. Senior se volí v seniorátním shromáždění na šest let; leta se počítají ode dne, kdy byla volba potvrzena. Dosavadní senior může býti volen znovu, ale jen ještě na jedno šesti-letí. Kdo dovršil 70. rok věku svého, přestává býti seniorem.

Volba jest tajná a děje se vždy volebními lístky podle ustanovení § 13.

Při volbě předsedá seniorátní kurátor nebo jeho zástupce. Skrutinium se vykoná hned v seniorátním shromáždění a sepíše se o volbě zvláštní protokol. Protokol ten pošle předseda volby synodní radě se žádostí za schválení volby a potvrzení zvoleného. V úřad uvádí seniora synodní senior aneb některý k duchovnímu úřadu ordinovaný člen synodní rady, jí delegovaný. Je-li týž senior zvolen znovu, uvádění v úřad se nekoná.“

§ 88. Bude zníti takto:

„Senior dostává funkční plat, jehožto výši navrhuje synod a o jehož vyplácení ze státní podpůr-

né dotace požádá synodní rada, dokud taková dotace bude.

Seniorátní shromáždění může se usnésti, že má býti seniorovi dán vikář. Toto usnesení potřebuje schválení synodní rady. V tom případě volí vikáře seniorátní výbor a plat obstarává seniorát a synodní rada.“

§ 89. Bude zníti takto:

„Seniorovi kromě povinností naznačených v tomto zřízení jinde přísluší:

1. dohlížeti k působení a obcování farářů, vikářů i diakonů, kandidátů bohosloví, starších, učitelů a jiných církevních pracovníků v seniorátě, pečovati o jejich další vzdělávání, a to svoláváním porad kazatelů, starších, učitelů a j.; podporovati je v působení jejich, uváděti faráře a vikáře v úřad, dávati jim dovolenou na šest až třicet dnů, požadovati při tom zprávu o zastoupení příslušného faráře a oznámiti udělení dovolené synodní radě, pečovati se staršovstvem o zatímní administraci sboru, je-li farář nemočen, aneb je-li farní úřad uprázdněn; míti v evidenci studující a kandidáty bohosloví, oznamovati jejich jména a podávati o nich a jejich studiích zprávu synodní radě; činiti návrhy, aby farář nebo vikář, odchází-li ze sboru, byl zproštěn svého úřadu; tento návrh může se však učiniti jen tenkrát, když se senior přesvědčil, že dotyčný kazatel neváznul jinak ve svých úředních pracích v dosavadním sboru; vede přípravy k jednání seniorátního shromáždění a svolává je (§ 80, 2.), jakož i podává mu zprávu na základě zpráv staršovstev všech sborů (§ 81, 1.);
2. dohlížeti na náboženskou výchovu mládeže školní i dospívající, míti dozor na veškeré vyučování náboženství, jednati se školními úřady ve věcech vyučování náboženství na školách obecných i občanských. Ve věcech vyučování náboženství na školách středních jedná se školními úřady synodní rada;
3. konati visitace nejméně dvakrát za funkční období v každém sboru, o visitaci podávati zprávu seniorátními shromáždění a synodní radě;
4. zkoumati a potvrzovati volby diakonů, učitelů církevních škol a učitelů náboženství;

5. pečovati o dobrý pořádek a bezpečné uschování seniorátního archivu, jakož i o řádné odevzdání jeho seniorovi novému. Umřel-li senior, přezkoumá archiv konsenior v přítomnosti seniorátního kurátora neb jeho zástupce a s jeho pomocí doplní inventární seznam a převezme archiv ve svou odpovědnost. Rovněž přísluší seniorovi přijímati duplikáty matriční z farních úřadů, revidovati a schvalovati je, po schválení jest jeho povinností odeslati je synodní radě;
6. podávati na požádání zprávu synodní radě nebo synodnímu předsedovi o záležitostech seniorátu, i jest senior povinen opatřiti si k tomu potřebné informace.“

§ 90. Bude zníti:

„Správa celé Českobratrské církve evangelické náleží synodu, synodní radě a synodnímu seniorovi.“

§ 91. Bude zníti:

„Členy synodu jsou:

1. členové synodní rady;
2. senioři a seniorátní kurátoři;
3. poslanci volení seniorátními konventy, a to z každého seniorátu po dvou farářích a po dvou starších;
4. zástupce Husovy československé evangelické fakulty bohoslovecké v Praze;
5. nejstarší ředitel církevních škol středních a jeden zástupce církevních škol národních, volený z definitivních učitelů těchto škol, pokud neklesne počet škol pod tři.“

§ 92. Beze změny.

§ 93. Bude zníti takto:

„Synod se svolává každý třetí rok. Místem zasedání je zpravidla Praha, ale synod se může pro příště usnésti o místě, jakož i o době zasedání synodu budoucího.“

V případech naléhavých může synodní rada svolati synod mimořádný. Oznámení o svolání synodu učiní synodní rada. Jména zvolených s adresami musí býti zaslána synodní radě hned po jejich zvolení. Synodní rada pak nejméně 14 dní před zasedáním synodu zašle pozvání poslancům a připojí k tomu hlavní předlohy synodní.

Synod zahajuje synodní senior; není-li synodního seniora, tedy synodní kurátor nebo náměstek synodního seniora. Není-li synodního seniora aneb dopadne-li právě jeho období, vykoná se hned při

počátku synodu nová volba. Když je synodní senior hned uveden v úřad, předsedá synodu on.

Kromě něho si zvolí synod ještě dva místopředsedy, kteří zastupují synodního seniora a střídají se s ním v předsednictví.“

§ 94. Bude zníti takto:

„Vedle povinností a práv uvedených na jiných místech tohoto zřízení přísluší synodu zejména:

1. usnášeti se o církevním zákonodárství, zejména o církevním zřízení podle návrhů ostatních církevních orgánů i návrhů synodní rady. Jsou-li návrhy synodní rady větší důležitosti, musí býti dříve zaslány všem sborům a seniorátům k projednání;
2. pečovati o církevní a náboženský život, rozhodovati o otázkách církevního učení, o církevním vyznání, o řádu bohoslužebném, o církevní kázní, řádu kárném a o znění reversu pro kazatele;
3. usnášeti se o poměru Českobratrské církve evangelické k jiným církvím a náboženským společnostem, zejména o bližším spojení neb i sloučení s nimi;
4. usnášeti se o stanovách ústavů pensijních, nemocenské pokladny farářské, ústřední pokladny církevní, o misií vnitřní i zahraniční, o zřizování obecných církevních ústavů výchovných, vzdělávacích neb humanitních;
5. usnášeti se o příspěvcích sborů na výdaje církevní správy a jiných všeobecných potřeb církevních, zejména o systemisování míst seniorátního vikáře (§ 81, 9; § 88);
6. stanoviti jednacím řád pro synod i jednotný jednacím řád pro všechna církevní zastupitelstva, řád o službě duchovenské, řádu studijní a zkušební, řád pro kancelář synodní rady;
7. rokovati a usnášeti se o zprávách a návrzích synodní rady, zkoumati a schvalovati účty, které synodní rada podává ze jmění fondů a nadání správě její svěřených, rozhodovati o stížnostech na synodní radu;
8. schvalovati církevní zpěvníky, náboženské učebnice, agendy, upraviti předpisy o církevním přijímání nových členů k církvi přijímajících;
9. projednávatí význačné otázky církevního a náboženského života ve veřejných seděních;
10. voliti z činných farářů, kteří dosáhli 45. rok věku a nepřekročili 70. roku věku, a to i z těch,

kdož nejsou právě členy synodu, na šest let synodního seniora. Synodní senior, jenž za svého funkčního období dovrší 70. rok svého věku, podrží svůj úřad do konce šestiletí, na které byl zvolen. Synodnímu seniorovi přísluší plat, stanovený synodem z prostředků, určených pro církevní administrativu. Přijetím volby za synodního seniora vzdává se svého dosavadního úřadu farářského. Sídlem synodního seniora je Praha, kdež má nárok na naturální byt;

11. voliti z činných farářů, kteří dosáhli 35. roku věku a nepřekročili 70. roku věku, náměstka synodního seniora, jednoho člena synodní rady a jednoho náhradníka, a ze členů staršovstev, kteří dosáhli 35. roku věku a nepřekročili 70. rok věku, synodního kurátora, dva další členy synodní rady a dva náhradníky;
12. usnášeti se o změnách hranic seniorátů, o rozdělení starých a utvoření nových podle § 78, 2;
13. usnášeti se o všech těch věcech, které nebyly předvídány a tímto zřízením přiděleny nebyly jiným církevním orgánům;
14. usnášeti se o předpisech studia bohosloveckého (§ 111).“

§ 95. a 96. Zůstanou beze změny.

§ 97. Bude zníti takto:

„Synodní rada se skládá ze synodního seniora, jeho náměstka, synodního kurátora, tří dalších členů a tří náhradníků jejich.

Synodní senior a jeho náměstek, jakož i další jeden člen synodní rady a jeden náhradník volí se z farářů církve československé evangelické; synodní kurátor a další dva členové a dva náhradníci jejich z nefarářských členů synodu.

Členy synodní rady nesmějí zároveň býti manžel a manželka, rodiče a děti, bratři a sestry, tchán a tchyně a zeť nebo snacha.

Je-li zvolen někdo, kdo je členem seniorátního výboru, musí se vzdáti, než přijme volbu, členství ve výboru seniorátním.

Všichni členové synodní rady jsou voleni na šest let a mohou býti po uplynutí zvolení znovu na jedno období. Ti členové, kteří znovu byli zvoleni na příští období, neuvádějí se znovu v úřad.

Ustanovení o volitelnosti členů synodní rady na nepřetržitou dobu jediné dvou období se nevztahuje na členy synodní rady (resp. synodního výboru), kteří

byli zvoleni při ustavení se Českobratrské církve evangelické.

Při volbě synodního seniora předsedá synodní kurátor aneb jeho zástupce a spisuje se o ní zvláštní protokol.

Členové synodní rady se uvádějí v úřad takto: Při zvláštním sedění, konaném po pravidle v neděli podle řádu bohoslužebného, a to nejlépe hned po volbě, jest nejprve uveden v úřad nově zvolený synodní senior, a to buď odstupujícím synodním seniorem, nebo není-li to pro jakoukoli příčinu možné, nejstarším farářem, členem synodu. Jemu přísluší, aby po krátkém proslovu svém a jednoho k tomu zvoleného člena z počtu starších přijal jménem synodu od synodního seniora slib a jej slavnostně jménem celé církve synodním seniorem prohlásil.

Ostatní nově zvolení členové synodní rady dávají svůj slib v ruce synodního seniora, buď právě v témže sedění aneb již z dřívějšího instalovaného. I to se děje při slavnostním sedění synodu.

Nově zvoleného synodního seniora a členy synodní rady oznámí předseda onoho sedění synodního, při kterém byli zvoleni, ministerstvu školství a národní osvěty ke schválení podle § 7 základních a přechodných ustanovení (č. 625 Sbirky zákonů a nařízení z r. 1919.)

Nebude-li pro jakékoli příčiny možno vykonati instalaci hned při sedění synodu, určí synod sám čas a místo této funkce.

Uprázdni-li se místo některého člena synodní rady, nastupují příslušní náhradníci a úřadování jejich trvá až do příštího synodu, který vykoná volbu novou. Byl-li zvolen náhradník, který již nějaký čas funkci člena v synodní radě vykonával, nepočítá se mu do šestiletí tato doba ztrávená zastupováním.“

§ 98. Zůstane beze změny. Toliko nové pojmenování se tu všude provede, takže bude tento paragraf zníti takto:

„Synodní rada má právo usnésti se na svém zvláštním jednacím řádu, podle něhož má veškerá její činnost býti vykonávána; může trvale svěřiti část své působnosti, která jí je tímto zřízením vyměřena, synodnímu seniorovi, aneb pro různé úkoly zřídit ze sebe odbory, nebo práci rozdělit mezi své jednotlivé členy, jak ukáže potřeba a zkušenost; může zřídit za své odpovědnosti pro určitý úkol odbory i z nečlenů synodní rady a vyžádati si odborné posudky od kterýchkoli osob důvěry hodných a hraditi

vydání tím vzniklé ze všeobecného fondu církevního.

Synodní rada může jednati i hlasovati také písemně.

Synodní radě předsedá synodní senior. Není-li jednacím řádem synodní rady ustanoveno jinak, rozděluje práci sobě i ostatním členům. Synodního seniora zastupuje, je-li potřebí, jeho náměstek, po případě synodní kurátor. Zemřel-li synodní senior, ujme se náměstek veškerých jeho prací a povinností až do dne nové volby a požívá celého funkčního platu.

Kdyby některý člen synodní rady zemřel nebo se vzdal členství, nastoupí za něj k vyzvání předsedovu náhradník, který obdržel nejvíce hlasů, a to za faráře farář, za jiného člena náhradník jiný. Náhradník zastoupí i člena synodní rady, když by byl tento člen povolán zastupovati buď synodního seniora neb jeho náměstka aneb synodního kurátora."

§ 99. Bude zníti takto:

„Úředním sídlem synodní rady je Praha, kdež je stálá ústřední kancelář církevní.“

§ 100. Bude zníti takto:

„Synodnímu seniorovi přísluší po čas jeho úřadování plat stanovený synodem (§ 94, 10), náhrada výloh za vykonané cesty úřední a naturální byt v Praze.

Členům synodní rady přísluší po čas jejich úřadování funkční plat, jehož výši určuje synod, a náhrada za vykonané úřední cesty.“

§ 101. Bude zníti takto:

„Synodní radě přísluší vedle povinností vytčených jinde v tomto zřízení:

1. přihlížeti k učení, bohoslužbě, řádu a kázní Českobratrské církve evangelické, tak aby se vše dalo podle zásad evangelia Kristova, a napomáhati vůbec k tomu, aby církevní život zdárně prospíval po stránce duchovní i hospodářské;
2. pečovati o řádné vzdělání kazatelů a jiných potřebných dělníků církevních, účastniti se při zkouškách jejich, udělovati jim právo ke kázání, vydávati jim dekrety volitelnosti;
3. zkoumati volby farářů, vikářů, seniorů a jiných členů seniorátního výboru a potvrzovati je; přijímati resignace farářů, vikářů a seniorů;
4. dohlížeti k úřadování seniorů a podporovati je i faráře v jejich působnosti; udělovati dovo-

nou seniorům vůbec a farářům i vikářům na dobu delší než 30 dní;

5. ustanoviti obecný řád pro správu jmění církevního ve všech sborech církevních;
6. zkoumati a schvalovati výkazy a účty sborové i seniorátní. Výkazy a účty tyto, přezkoumané, pokud se týče schválené seniorátním výborem, případně seniorátním shromážděním, mají mu býti každoročně od seniorátních výborů zasílány nejdéle do konce října roku následujícího;
7. spravovati jmění, fondy a nadace církevní, pokud správa jejich nenáleží sborům nebo seniorátům, a předkládati účty o nich synodu; schvalovati zamýšlené nové stavby církevní (plány, rozpočty a úhrady). Viz § 42, f);
8. vybízeti k vykonání církevní sbírky chrámové na účely církevní a dobročinné a povolovati sbírky mezi členy Českobratrské církve evangelické, jež by se konaly uznanými církevními organisacemi;
9. pečovati o zachování i rozmnožení jmění a fondů i nadání sloužících církevní a náboženské práci, jakož i napomáhati k tomu, aby platy kazatelů a jiných dělníků církevních byly dostatečné, aby byly založeny a rozhojňeny fondy pensijní, aby byly vystavěny potřebné kostely i jiné církevní budovy;
10. rozhodovati o zřízení nových sborů (§ 27) a potvrzovati zrušení nebo sloučení sborů, schvalovati statuty s tím souvisící (§ 86, 7.);
11. prováděti nálezy kárného výboru, dávati napomenutí nebo důtku nižším orgánům církevním dobrý řád přestupujícím;
12. zastupovati celou církev proti státu, hájiti její svobodu, její práva a zájmy vůbec; předkládati žádosti a návrhy o udělení a rozdělení státní dotace pro církev evangelickou;
13. zastupovati církev před církvemi zahraničními a prostředkovati styky s nimi;
14. zřídití ústřední kancelář církevní, jmenovati úředníky a zřizence její, ustanoviti jejich platy podle zásad synodem přijatých, systemisovati místa farářů, neb jiných pracovníků pro určité obory celocírkevní náboženské práce;
15. vydávati sbírku obecných církevních nařízení a usnesení i jiných zpráv a oznámení, schematismus církevní, spravovati archiv, pečovati o spi-

sování současných dějin církevních a míti v patrnosti tisk a literaturu církevní. Synodní radě má býti zasiláno po exempláři všech tiskopisů, vydaných církevními orgány, a to hned po uveřejnění;

16. svolávati synod, předkládati mu vlastní zprávu o stavu církve, jakož i všechny návrhy své i ty, které došly z církve, a předkládati k projednání význačné otázky církevního a náboženského života ve veřejných shromážděních;
17. vykonávati usnesení synodu a pečovati o zachovávání jich i celého církevního zřízení;
18. vydávati potřebné výklady k provádění církevního zřízení, po případě nařízení o správě církevní s platností prozatímní až do příštího synodu; prozatímně schvalovati a doporučovati knihy užívané při bohoslužbě a vyučování náboženství;
19. navrhovati sborům kandidáty pro volbu faráře (§ 73);
20. jednati se školními úřady ve věcech vyučování náboženství na školách středních, jakož i při ustanovení zvláštních stálých učitelů náboženství (katechetů).“

§ 102. Bude zníti takto:

„Synodní senior zaujímá přední místo mezi seniory a faráři jako první mezi rovnými. Jemu přísluší:

1. odevzdávati místnosti věnované shromážděním bohoslužebným jejich účelům;
 2. ordinovati duchovní správce; k oběma těmto funkcím může delegovati příslušné seniory;
 3. uváděti v úřad seniory;
 4. osobně navštěvovati sbory, seznamovati se s jejich poměry a životem, utvrzovati je povzbuzováním a napomináním ve víře, lásce a naději; synodní senior k tomu může delegovati i jiného člena synodní rady;
 5. na venek zastupovati celou církev ve jménu synodní rady;
 6. předsedati synodu;
 7. předsedati synodní radě a vykonávati její usnesení;
 8. vydávati listy ke sborům (pastýřské listy) v porozumění se synodní radou.
- Synodního seniora zastupuje v těchto povinno-

stech jeho náměstek a podle potřeby se s ním dělí o práci jemu přináležející.“

§ 103. Beze změny.

§ 104. Beze změny. Toliko poslední slovo bude zníti místo „výboru seniorátního a synodního“ takto: „výboru seniorátního a synodní rady“.

§ 105, 106, 107. Beze změny.

§ 108. Beze změny. Toliko v bodu 4. slovo „disciplinárním“ se nahradí slovem „kárným“.

§ 109. Beze změny. Toliko nové pojmenování církevních úřadů provedeno, takže tento paragraf bude zníti takto:

1. „Při zřizování církevních ústavů pro vzdělání učitelů předloženy bud'tež stanovy a učební osnova k prozkoumání synodní radě a jejím prostřednictvím bude požádáno ministerstvo za schválení.
2. Dostane-li ústav právo veřejnosti, jest potřebí, aby před vyžádáním církevního potvrzení pro ředitele a učitele od synodní rady zjednáno bylo potvrzení jich od příslušného zemského školního úřadu; zkoušku dospělosti konati jest za řízení zástupce tohoto školního úřadu; bez jeho přisvědčení nemůže býti dáno vysvědčení zralosti.
3. Tytéž předpisy platí i pro zřízení jiné církevní střední školy.
4. Církevní dozor nad středními školami církevními vykonává synodní rada.“

§ 110. Bude zníti takto:

„Církevním orgánům náleží o to pečovati, aby se českobratrským žákům evangelickým na veřejných školách dostávalo vyučování náboženství. Vyučování náboženství konati se musí na základě Písma svatého a podle knih církví schválených.

Pokud je na těchto školách vyučování náboženství povinně nebo nepovinně zavedeno, přísluší seniorovi, aby se schválením státních úřadů školních učinil potřebné opatření k vyučování tomu, po případě i spojením několika žakovských oddělení v jedno aneb sloučením žáků z několika sousedních škol na jedno místo vyučování.

Za subsidiárního učitele náboženství může býti ustanoven jen ten, koho některý senior uznal za způsobilého k tomu, a na ústavech středních jen ti, kdož od synodní rady dostali vysvědčení kandidátů kazatelského úřadu po vědecké bohoslovecké zkouš-

ce aneb zvláštní vysvědčení způsobilosti k tomuto vyučování.

Způsobilost k subsidiárnímu vyučování žáků obecných a občanských škol prokáže se zkouškou před komisí seniorátní; způsobilost k ustanovení za stálého učitele náboženství (katechetu), jakož i způsobilost k vyučování na střední škole, nemá-li uchazeč vysvědčení o vykonané zkoušce kandidátní, zkouškou před synodní radou nebo komisí od ní ustanovenou.

Církevní dozor k vyučování náboženství má příslušný farář spolu se staršovstvem, na školách středních senior a vrchní dozor synodní rada (synodní senior).“

§ 111. Bude zníti:

„Stanoviti předpisy o studiu bohosloveckém, počtu let a předmětech studijních, předběžném vzdělání studujících i o zkouškách jejich náleží synodu. Totéž platí o vzdělání diaconů a o jejich zkouškách.“

§ 112. a 113. Beze změny.

§ 114. Beze změny. Toliko slova „jinak synodnímu výboru“ se nahradí slovy „jinak synodní radě“.

§ 115. Beze změny. Toliko v bodu 2. slova „synodním výborem“ se nahradí slovy „synodní radou“. Podobně bod 3. správně bude zníti nyní: „náklady vzešlé kárným jednáním podle kárného řádu.“

§ 116. Beze změny. Toliko nová pojmenování zavedena. Bude tedy zníti:

„Všeobecný církevní fond se shromažďuje

1. z výnosu všeobecné církevní sbírky chrámové, kterou synodní rada každoročně rozpisuje;
2. z výtěžku spisů vydaných synodní radou;
3. z příspěvků sborů, které synod aneb podle jeho usnesení synodní rada na sbory rozvrhne, a to příspěvků jednak stálých, jednak občasných, potřebných pro větší náklady církevní;
4. z podpor, které byly synodní radou pro tento fond vyžádány ze státní dotace evangelické, zejména z interkalarií.“

§ 117. Beze změny. Místo slova „synodní výbor“ se dá „synodní rada“.

§ 118. Beze změny. Jen nová pojmenování, takže bude zníti:

„Pokud se dostává Českobratrské církvi evangelické roční státní paušální dotace, bude o vyna-

kládání jejím činiti příslušnému ministerstvu návrhy synodní rada.

Návrhy ty se mohou vztahovati zejména na tyto účely církevní: Na funkční platy seniorů nebo i jejich vikářů, na administraci a výdaje ústřední správy církevní, na všeobecný fond církevní, na podpory farním, filiálním a školním sborům k upravení služného farářů, vikářů a učitelů, na podpory pensistů, vdov a sirotek, na podpory jich ve zvláště těžkých případech nedostatku, na subvence k vydržování církví, na zaplacení dluhů a staveb, na podpory pro nemajetné studující bohosloví.

Za povolení těchto podpor musí žádati jednak staršovstva sborů, jednak seniorátní výbor, po případě i synodní rada.

Žádosti staršovstev, doprovázené přehledem a posudkem seniorů, jakož i žádosti seniorátních výborů posílány buďtež prostřednictvím synodní rady.“

K jednání o těchto změnách v církv. zřízení poznamenáváme na základě protokolů:

1. Vzhledem k zásadním návrhům č. 1 ze seniorátu plzeňského, č. 10 ze seniorátu novoměstského a č. 1 ze seniorátu poličského komise navrhovala synodu, aby tyto návrhy sloužily jako direktivy pro případ, že by se v příští době opět přikročilo k nové revizi církv. zřízení. Synod však k podnětu synod. kurátora Kavky tento návrh zamítl. Podobně zamítnut byl i návrh č. 2 ze seniorátu čáslavského.

2. Jméno církve. O návrhu č. 6 ze seniorátu pražského (k § 7. c. zř.) byla na synodu značná debata. Pro zkrácené jméno „Českobratrská církev“ se vyslovovali: dr. Jindř. Hrozný, dr. Fr. Bednář, T. B. Kašpar, Prudký a j. Proti tomu mluvili konsenior Nešpor a jiní. Komise navrhovala, aby se zůstalo při dosavadním názvu. Návrh komise byl pak po doslovu far. Kulíka, dra Hrejsy a konsen. Medka k návrhu faráře Jadrníčka přijat. Jméno církve tedy změněno nebylo.

3. Návrhy č. 7 ze seniorátu novoměstského a č. 6 ze seniorátu moravskoslezského (§ 2 c. zř.) synod zamítl. Jde o otázku unifikace církv. zřízení pro celou oblast republiky Československé. V té věci jest potřebí jednati s vládou.

4. Návrh č. 2 ze seniorátu poličského (k § 8 c. zř.), že členové čbr. c. evang. nejsou povinni přispívat na kultické či jiné účely církví jiných, byl zamítnut.

5. Odvolání se z rozhodnutí synodního výboru. Návrh č. 14 ze seniorátu čáslavského k § 9 c. zř. byl zamítnut.

6. O pojmenování funkcionářů konsenior a senior též vedena byla na synodu živá debata. Komise původně navrhovala, aby dosavadní konsenior se příště jmenoval senior a dosavadní senior president. V debatě vyslovili se bratři dr. Lukl, dr. Boháč, far. Vlast. Juren v tom smyslu, aby se zůstalo při dosavadním pojmenování. Konsenior Nagy se přimlouval za variantu konsenior = senior, senior = superintendent. Prof. Hrejsa uváděl, že Jednota Bratrská měla také titul pro biskupa „sudí“ a doporučuje proto název „president“. Podobně br. Jiskra a K. Machotka. Farář

Jerie vyslovoval toliko své přesvědčení, že nějaká změna by tu nastati měla, avšak nenavrhol nového pojmenování. Farář Otmar Hrejsa byl pro názvy konsenior — senior, senior — biskup; odvolával se při tom na slovenskou církev evangel. a na důvody praktické i re-presentationi. Br. Vondruška doporučoval pro hlavu církve název „senior-biskup“. Bratři Čech, Šlechta, Kostkan, MUDr. Švanda navrhovali „synodní senior“. B. Dolejší, dr. Hrozný, Vilím pak proslovili námět, že by se vzhledem k roztržistosti názorů měl synod odvolati k českobratrskému lidu a dáti o názvu tom hlasovati po sborech. Sek-nior dr. Josef Souček se velmi energicky postavil proti přijetí názvu „president“, protože jest to název světský a neodpovídající duchu českobratrské evangelické církve. Dr. Lukl a konsen. Medek navrhli „sy-pak, aby se synod soustředil na názvu jednom a navrhli jméno „synodní senior“ pro hlavu církve. MUDr. Švanda se k tomuto návrhu připojil. Přistoupeno k hlasování podle jmen. Jméno „synodní senior“ místo dosavadního „senior“ a jméno „senior“ místo dosavadního „konsenior“ bylo pak přijato všemi přítomnými členy synodu proti 4 hlasům.

7. Katecheti podali členům synodu zvláštní memorandum, obsahující celou řadu požadavků. Usneseno však jediné to, co bylo pojato do posledního odstavce paragrafu 79 c. zř. V debatě o požadavech katechetů bylo dr. J. Hrozným zdůrazňováno, že katecheti mohou, účastní-li se sborové práce, býti voleni ze staršovstev do seniorátních konventů.

8. O pojmenování nejvyššího úřadu církevního též byla živá debata. Bratři R. Medek, Nagy a dr. J. Hrozný navrhli, aby se synodní výbor nazýval „církevní rada“. Tento návrh byl sice většinou přítomných přijat, ale jelikož nebyly přítomny dvě třetiny členů synodu, nebylo shromáždění již kompetentní a hlasování se ukázalo neplatným. I muselo býti druhý den za plného počtu členů synodu znovu o věci jednáno. Podán byl nový návrh pojmenování, a to „Synodní rada“, kterýžto návrh byl přijat jednomyslně.

9. Výjimka stran volitelnosti pro prvý synodní výbor, pojatá do § 97 c. zř., byla synodu navržena prof. dr. Fr. Bednářem. Dříve, nežli bylo o ní hlasováno, odešli z podnětu konseniora St. Čapka všichni členové synodního výboru ze zasedací síně, takže návrh Bednářův byl pak přijat všemi hlasy proti 4. Když členové synodního výboru zase přišli do shromáždění, byli přivítáni potleskem. Senior Souček pak poděkoval jménem celého synodního výboru za zvláštní poctu, které se tímto usnesením prvému synodnímu výboru dostalo.

10. Všecky návrhy ze senior. konventů týkající se cirk. zřízení byly při projednávání textu nového cirk. zřízení vzaty v úvahu. Nebyly-li pojaty do textu, znamená to, že je synod zamítl.

11. K § 72 odst. i) „místo faráře se uprázdnilo“ přijetím nějakého povolání mimo českobratrskou církev evangelickou“ konstatoval synod, že se toto ustanovení nevztahuje na dosavadní faráře, jejichž nabytá práva zůstávají nedotčena. Tento výklad učinil synod téměř jednomyslně (proti jednomu hlasu).

2. Synodní výbor zmocněn k provedení podřadných změn v církevním zřízení. Přijat jednomyslně tento návrh faráře G. A. Molnára z Trnávky:

„Pro případ, že po předložení změn a doplňků v církevním zřízení vládě ke schválení budou se strany vlády požadovány některé změny nebo úpravy, zmocňuje se synodní výbor, aby je, pokud by zásady církevního zřízení

nebyly tím dotčeny, s definitivní platností provedl. Rovněž se zmocňuje synodní výbor, aby i stylisticky, kde jest potřeba, provedl s definitivní platností úpravu církevního zřízení.“

3. Státní uznání Českobratrské církve evangelické na území Slovenska a Podkarpatské Rusi. Jednomyslně přijata tato resoluce, přednesená farářem J. Šlechtou z Benešova jménem druhého odboru ústavního:

Synod vzal s uspokojením na vědomí, že Českobratrská církev evangelická byla vládou republiky uznána též na území Slovenska a Podkarpatské Rusi. Tohoto uznání se církev z důvodů náboženské rovnoprávnosti a právní jistoty svého členstva musela domáhati, avšak zdůrazňuje znovu, že si žádá s jinými evangelickými církvemi tohoto území, zvláště se slovenskou evangelickou církví a. v., i na dále trvati v srdečném bratrském poměru a v reciprocitě. Českobratr. evang. sbory a kazatelské stanice budou zakládány toliko tam, kde se toho jeví naléhavá potřeba. Členům naší církve na Slovensku a Podk. Rusi se doporučuje, aby podle možnosti se účastnili činně církevního života toho sboru evang. a. v. církve slovenské, v jehož obvodu bydlí.

4. Jednací řád pro synod. Druhý odbor ústavní a správní jednal o návrhu č. 16 ze seniorátu poliéského. O věci referoval na synodu farář Jar. Kučera z Libštátu. Usneseno bylo jednomyslně přejíti přes tento návrh k dennímu pořadu, protože dosud platný jednací řád pro synod, zvláště v §§ 16—18 poskytuje předsedovi dosti prostředků, aby jednotlivé předlohy synodní podle jejich důležitosti přiměřeně dlouho a podrobně nebo zase jen krátce a stručně byly na synodu projednány.

5. Evidence výstupů z církve. Jednomyslně učiněno toto usnesení:

Synod ukládá synodnímu výboru, aby zakročil v tom směru, aby okresní úřady byly povinny při ohlašování výstupů z církve oznámiti, kam vystupující přestupuje. Jest toho potřebí k vůli přesnému vedení knih odstoupých.

6. Sbory a jejich správci. Předlohy str. 15—21. Jednomyslně přijat tento návrh odboru sborového, přednesený prof. dr. Ferd. Hrejsou:

Synod s potěšením bere na vědomí, že naši kazatelé a církevní pracovníci v převážné většině vykonávají své povinnosti věrně a podle svých sil. Zvláště vděčně vzpomíná zesnulého faráře Jana Karafiáta, jeho vynikajícího životního díla a jeho závěti k účelům naší církve, jakož i všech věrných zesnulých pracovníků. Také vzkazuje bratrský pozdrav a dík za věrnou práci churavým bratřím sup. dr. Ferd. Císařovi a far. Petru Marušiákovi s přáním Boží milosti a pomoci nadále.

Ale s bolestí a vážnou opravdovostí se dovídá o některých trapných a bolestných případech, kde vinou některých služebníků církevních došlo k pohoršlivým zjevům a trapnému porušení kázně. Synod žádá vážně, aby synodní výbor a seniorátní výborové jako dosud se vši vážností a důtklivostí bránili a možno-li předcházeli takovým nezdravým zjevům.

17. Počet duší ve sborech. Přijat tento návrh sborového odboru, přednesený referentem dr. Ferd. Hrejsou z Prahy:

Synod vida nejistotu v počítání počtu duší jednotlivých sborů, ukládá všem sborům, jich staršovstvům a duchovním správcům, aby si zřídili podrobný seznam všech členů a sice takovým způsobem, aby seznam ten byl udržován rok co rok v plném pořádku, aby sbor měl podrobný přehled svých členů. Zvláště upozorňuje na to, aby při nejbližším sčítání obyvatelstva opatřil si sbor podrobný seznam čbr. evangelíků ve svém obvodu.

Poznámka. Počet duší ve sboru Praha—Žižkov I. Ve Zprávě k V. synodu na str. 16. čte se toto: „Zvláště velikou diferencí ukazuje počet duší, jak je udán ve sboru žižkovském, a to vůči roku 1926. Toho roku totiž bylo pro jediný ještě nerozdělený sbor žižkovský vykázáno 8859 duší, avšak za rok 1928 sděluje sbor Žižkov I. že mu ubylo 4353 duší, tedy více nežli polovina. Tyto duše tedy měly by býti patrně ve sboru Žižkov II., avšak ten vykazuje pouze 2500 duší. Ztratilo se tedy na Žižkově od roku 1926, nevíme kam a jak, 2853 duší. Farář Kr. Lanštják zaslal dne 2. listopadu 1929 přepis synodnímu výboru, v němž tento úbytek vysvětluje takto:

„Roku 1928 byl rozdělen sbor žižkovský na dva. Přípravné práce zjišťovaly v r. 1927 a 1928 počet duší, jež na oba sbory připadnou. Při revisi ovšem zjištěno, že počet těch, kdo se vystěhovali a změnili byt bez udání bytu nového je veliká řada. Je to důsledek jednak pronikavého stavebního ruchu, který umožnil hlavně mladým manželům odstěhování se od rodičů. Jednak je to přímo průvodní zjev Žižkova, „moclehárný“ Prahy, kde bydlí na sta svobodných lidí, kteří velmi často mění byt. Ze svobodných cizinců, kteří na Žižkově bydlí pouze přechodně a k nám se během let do cirkve přihlásili, podle původních adres není téměř nikoho vůbec již možno stihnout. A obyvatelstvo našeho města vůbec je pohyblivější než jinde. Změny tedy mnou hlášené, uvážíme-li, že z podnětu dělení sboru revidovány seznamy všechny, ne tedy jen přírůstek od roku 1926, nejsou nic nemožného a neuvěřitelného.“

Podle přání far. Lanštjaka byl jeho přepis dán příslušnému odboru synodu. Odbor tento přepis četl a zmínil se o něm i v synodním plenu, které podle stručné poznámky v synodním protokole jej vzalo na vědomí.

18. Kárný řád pro funkcionáře českobratrské církve evangelické, přijatý IV. synodem v červnu 1927, byl podroben částečné revisi na základě návrhu synodního výboru. Druhý odbor ústavní a správní navrhl svým referentem farářem R. Mahovským z Humpolce, aby se návrh synodního výboru na změny přijal v celku beze změn. Tento návrh byl jednomyslně přijat. I usneseny byly tyto změny resp. doplňky:

§ 11, odst. 1. se na konci doplňuje takto:

„Náhradník stává se členem výboru, když se uprázdní některé jeho místo, a členství jeho trvá až do konce šesti let, na které byla volba vykonána. Počet náhradníků doplní se novou volbou, a to na zbytek dotyčného šestiletí.“

§ 11, odst. 4. bude nyní zníti takto:

„Členy obou výborů volí synod většinou hlasů, a to na šest let. Před volbou vyžádá si synodní výbor od příslušných seniorátních výborů návrh osob, které by mohly býti voleny.“

K § 21 se přidá nový čtvrtý odstavec tohoto znění:

„Jestliže se kárné řízení v jedné věci týká více osob, které nepodléhají témuž kárnému výboru, může synodní výbor pověřiti tímto řízením pouze jeden z příslušných kárných výborů.“

9. Volby do kárných výboru. Viz usnesení číslo 3 ve Zprávě o IV. synodu. Protože JUDr. J. Sixta v Praze, člen vrchního kárného výboru, zemřel a na jeho místo nastoupil podle doplňku k § 11, 1 kárného řádu náhradník B. Černík z Prahy, bylo nutno podle téhož § 11, 1 k. ř. zvoliti na zbytek dotyčného šestiletí nového náhradníka. Byl jím zvolen dr. Frant. Bednář, profesor Husovy fakulty v Praze. Ostatní členové kárných výborů zůstávají tiž jako až dosud. Platnost voleb trvá do konce června 1933.

10. Zřízení nového seniorátu pro slezské sbory. Viz návrh č. 4 ze seniorátu moravskoslezského. Synod se usnesl jednomyslně (ref. Jar. Kučera, farář v Libštátě) takto:

Synod bere na vědomí doporučení seniorátního konventu moravsko-slezského seniorátu, aby zřízen byl nový seniorát ze slezských a přiléhajících moravských sborů a doporučuje synodnímu výboru, aby konal v tomto směru potřebné šetření.

11. Uznání a díky senioru dr. Jos. Součkovi a členům synodního výboru. Jednohlasně přijat tento návrh odboru správního a ústavního, přednesený referentem Alex. Wiklerem, farářem ve Dřívědku:

Ač jest synodu známa celková veliká práce, kterou br. senior dr. Souček koná pro církev, všiml si synod zvláště zprávy, že v posledních dvou letech vykonal přes 40 návštěv sborů; vyslovuje mu za všecku píli a péči jeho vřelé uznání a srdečné díky. Rovněž děkuje jeho náměstkovi br. prof. dru F. Hrejsovi, synodnímu kurátoru br. Kavkovi i všem ostatním členům synodního výboru za služby, které — neumdlévající v ochotě a horlivosti — církvi prokazují.

12. Kancelář synodního výboru. Přijat jednomyslně tento návrh druhého odboru ústavního, přednesený referentem farářem Jos. Šlechtou z Benešova:

Synod vyslovuje znovu uznání kanceláři synodního výboru, zejména bratru sekretáři B. Valešovi, stejně však

znovu zdůrazňuje nutnost, aby jí v zájmu jejího náležitého vypravení byla přidělena konceptní síla s právníckým vzděláním.

13. Liknavost v odvádění matričních duplikátů a církevních účtů. Viz Předlohy str. 13. a j. Jednomyslně přijat tento návrh druhého odboru přednesený referentem farářem Josefem Šlechtou z Benešova:

Synod s nelibostí seznal, že v odvádění matričních duplikátů a církevních účtů dosud nenastal úplný pořádek, že těmto pracím není vždy věnována náležitá pečlivost a že též různé jiné písemnosti a příписы nejsou vyřizovány dost přesně a dočvilně, čímž vším se církevní administrativa ztěžuje. Synod ukládá synodnímu výboru, aby přísně trval na řádném plnění všech povinností a proti nedbalým a liknavým úřadům a osobám použil podle potřeby i krajních donucovacích prostředků.

14. Přesné dodržování církevního zřízení. Viz Předlohy str. 13. odstavec 6., druhá část. Jednomyslně přijat tento návrh druhého odboru přednesený referentem farářem Jos. Šlechtou z Benešova:

Synod vyzývá důtklivě všechna staršovstva, aby při všech usneseních a podnikáních, zvláště při volbách farářů, šetřila co nejbedlivěji ustanovení církevního zřízení.

15. Povolávání katechetů k duchovenské práci. Přijat většinou hlasů tento návrh výchov. odboru (ref. B. Jerie, farář, Vinohrady):

Synod žádá sbory, aby katechety způsobilé k službě duchovenské povolávaly k práci sborové na základě statutu smlouveného mezi nimi a sborem, ve kterém úřad katechety konají.

II. Náboženský a mravní život církve.

16. Povznesení duchovního života sborů. Pastorate. Synod jednomyslně přijal tuto resoluci, připravenou synodním výborem, a přednesenou referentem odboru pro náboženský život v církvi br. farářem T. B. Kašparem z Prahy:

Synod považuje otázku, na jaké úrovni náboženského poznání i mravního života skutečně stojí členstvo našich sborů, za otázku prvořadého významu. Za okolností, kdy jednostranný smysl pro život časný podtíná kořeny všech vztahů dnešního člověka k věčností a ohrožuje nebezpečně v mnohých údech naší církve jejich osobní život duchovní, jest nutno uvést v nejpnější činnost prvek osobního styku mezi údy sboru a jeho ústředím. Údové sborů namnoze si sami žádají, aby tento styk byl živý a radostný. Jest proto nutno jej všemi prostředky umožňovati a rozhojňovati. Synod proto vy-

zývá všechny sbory, aby pastorační vnitrosborovou vyzvedly přímo do popředí veškeré své praktické činnosti. Odtud jeví se především potřeba, aby pastorační činnost byla duchovním nikoli ztěžována, nýbrž všemožně usnadňována; aby presbyterstvo faráři nejen v pastorační pomáhalo, nýbrž také různé úkoly, jimž by byla ztěžována, tak upravovalo, aby ji mohl konati hojněji a vydatněji; necht' proto i vyučování náboženství, práce kancelářská a podobné jiné povinnosti jsou duchovním usnadňovány přibráním nových sil; zvláště necht' není duchovní pověřován úkolem vedení sborových prací účetních a hospodářských vůbec.

Synod žádá též profesory Husovy fakulty v Praze, aby v přednáškách z oboru praktického bohosloví byla věnována právě otázce důležitosti pastorační pozornosti odpovídající její velikosti.

17. Sborové knihovny. Přijata jednomyslně tato resoluce:

Synod znovu upozorňuje staršovstva sborů, že nad jiné působivým činitelem evangelizačním jest dobrá, evangelickým duchem nesená kniha, a žádá sbory, aby nezapomínaly na zakládání, udržování a hojné používání sborových knihoven. Po této stránce doporučuje synod, aby synodní výbor si vyžádal ode všech sborů zprávu o tom, kde existují a jak jsou vybaveny sborové knihovny.

18. Evangelizační shromáždění vnitrosborová. Odbor pro náboženský život jednal o návrhu č. 1. ze seniorátu moravskoslezského a přednesl skrze svého referenta, jehož jméno není v protokole zaznamenáno, návrh, který pak synod jako resoluci jednomyslně přijal. Resoluce zní takto:

Synod doporučuje sborům, aby k prohloubení vlastního duchovního života pořádaly evangelizační shromáždění pro všechny údy sboru, při nichž by určitá a časově naléhavá témata duchovního života byla probírána, a to podle možnosti řečníky z jiných sborů. Účelem takovýchto shromáždění jest probouzení svědomí členů sboru k pokání a srdce jejich k činným projevům vděčnosti vůči Bohu za jeho dobrodiní, jakož i k horlivější práci pro Království Boží vůbec. Shromáždění tohoto rázu konají se v různých sborech našich i po několik dní za sebou, a to se zřejmým požehnáním (na př. cyklus večerů spojených společným tématem „Týden díkůčinění“ a pod.).

19. Evangelizační shromáždění pro širší veřejnost. Jednomyslně byla přijata tato resoluce přednesená farářem J. Kostkanem z Hořátkva, referentem odboru sborového:

Synod ukládá sborům za povinnost, aby příštího jara (1930) mimořádnými přednáškami a biblickými hodinami

seznamovaly širší veřejnost s podstatou, zásadami a životem českokobratrské evangelické církve. Veřejné takové projevy nechť se dějí bez úchytky od českokobratrských evang. zásad, bez nekritického vychvalování všeho českokobratrského, bez tupení a hanění jiných církví a společností a v duchu bratrského pozvání.

20. Úbytek přístupů. Odbor sborový projednal zprávu synodního výboru o vzrůstu církve a o přístupech (Předlohy str. 35—37), konstatoval pak skrze svého referenta faráře J. Kostkana z Hořátve toto:

Menší zájem o naši církev vysvětluje se jistě i duchovní slabostí církve, ale také nedostatkem způsobilých sil a hmotných prostředků a v neposlední řadě i přísnějšími požadavky, které naše církev klade svým členům.

Synod toto konstatování jednomyslně potvrdil.

21. Rodina a českokobratrská církev evangelická. Třetí plenární zasedání synodu v úterý 12. listopadu večer o půl 8. hod. bylo určeno pro širší českokobratrskou evangelickou veřejnost. Probíralo se při něm akutní thema: „Rodina a českokobratrská církev evangelická“. Referáty přednesli tito bratři: PhDr. Jindřich Hrozný, odb. rada min. školství v Praze, promluvil „O názoru českokobratrské církve evangelické na manželství a rodinu“. MUDr. Josef Svoboda, lékař v Praze na Vinohradech: „O manželství a dítkách“. JUDr. Emil Lány, min. rada v ministerstvu spravedlnosti v Praze „O manželství a rozluce po stránce právní a o zkušenostech, které byly učiněny s novým zákonodárstvím v tomto směru“. Na konec vše shrnul konsenior Viktor Szalatnay z Kutné Hory ve svém referátu „O rodinném životě v dnešní době“. Všecky čtyři referáty jsou otištěny v této brožurě na konci na str. 99 (Referat dra Lányho pouze ve výtahu.) Tento večer synodní byl neobyčejně četně navštíven, takže modlitebna vinohradská byla zcela naplněna. Všeobecně pak bylo usuzováno, že to byl večer velmi zdařilý, jak pokud jde o výběr thematu, tak i pokud se týká věcnosti a závažnosti referátů, v nichž společné thema z různých hledisek od všech řečníků velmi výstižně bylo probráno. (Téže věci se týkal i návrh č. 8 ze seniorátu královéhradeckého, který vzhledem k obsahu celé třetí plenární schůze synodní považuje se za vyřízený.)

22. Smíšené sňatky. Srovnej referáty v 3. plenární schůzi synodu a pak návrh č. 2. ze seniorátu královéhradeckého. Odbor sborový navrhl synodu skrze svého referenta, faráře Jos. Kostkana z Hořátve, tuto resoluci, již pak synod jednomyslně schválil:

Synod prohlašuje za ideál a pravidlo při sňatku, aby snoubenci byli jednotní u víře, pokud jde o vyznání náboženské. Synod pak od členů čbr. c. ev. očekává, že i ve smíšených sňatcích, pokud k nim přece dochází, bude dbáno, aby sňatek se konal podle evangelického řádu a aby byla zaručena českokobratrská evangelická výchova rodin.

23. Ubývání dětí v rodinách. Srovnej referáty při plenární schůzi synodní v úterý večer. Jednomyslně přijat návrh odboru sborového, přednesený referentem farářem J. Kostkanem z Hořátve. Usnesení tedy zní:

Synod s bolestí bere na vědomí zprávu o stálém ubývání porodů v národě i v naší církvi a žádá duchovní správce, aby ve svých kázáních častěji zdůrazňovali vážnost a posvátnost manželství, ukazovali na nezdravost laxního nazírání na život a rodinný život zvláště a odsuzovali omezování počtu dětí z důvodů nemravních.

24. Oddavky osob rozloučených. Návrh synodního výboru č. 2. Po referátu faráře Jos. Kostkama z Hořátve, referenta odboru sborového, usnesl se synod takto:

Vzhledem k oddavkám osob rozloučených očekává synod, že duchovní správci budou postupovati v této věci s velikou svědomitostí, opatrností a rozvahou, zda mají oddavky vykonati či nikoliv.

25. Sv. Večeře Páně. Předlohy str. 25—27. Návrh č. 5 ze seniorátu královéhradeckého. Resoluce pro synod byly připraveny čtvrtým odborem. Jméno referenta není v protokole zaznamenáno. Synod přijal tyto tři resoluce (z nichž prvé dvě byly odhlasovány většinou, třetí jednomyslně):

a) Synod doporučuje všem sborům, aby nejen přihlížely k číselné účasti při sv. Večeři Páně a podle možnosti osobním upozorňováním se strany duchovního a staršovstva k rozhojnění účasti působily, ale aby také usilovaly o to, aby všecken způsob a ráz přípravy k sv. Večeři Páně i samo vysluhování její bylo v nejdokonalejší shodě s duchovním obsahem této svátosti, při čemž budiž přihlíženo zvláště k tomu, aby všemu, co by mohlo buditi mravní pohoršení, bylo se v lásce a opravdovosti předem vyvarováno.

b) Vysluhování sv. Večeře Páně nemocným budiž po pravidle konáno v oněch dobách, kdy se vysluhuje celému sboru (odchytky od tohoto postupu mohou sváděti ke katolickému nazírání na sv. Večeři Páně a proto jsou přípustny jen v případech nejnutnějších); při takovém vysluhování doporučuje se účast ostatních členů rodiny po případě i jiných údů sboru.

c) Synod upozorňuje na skutečnost, že účast při sv. Večeři Páně jest daleko menší nežli by býti mohla a měla, a že i v posledních dvou letech ještě zase poklesla. Tomu lze čeliti jedině prací o hlubší a všeobecnější pochopení významu sv. Večeře Páně v celém souboru členstva našich sborů; k tomu lze působiti nejen v kázání, ale i v náboženském vyučování školní mládeže a konfirmandů a rovněž i ve sdružení mládeže a dorostu sdružení. Synod očekává, že naši kazatelé i presbyteři této potřebě věnují plnou pozornost a pokládá za neméně žádoucí, aby také význam křtu sv. byl objasňován a připomínán dospělým i mládeži.

26. Čtené služby Boží. Resoluci připravil synodní výbor péči synodního kurátora Ferd. Kavky. Čtvrtý odbor ji přijal za svou a předložil synodu. Jméno referenta není v protokole zaznamenáno. Synod resoluci jednomyslně přijal. Zní takto:

Za nepřítomnosti faráře (administrátora) ve sboru anebo stanici doporučuje se, aby se konaly čtené služby Boží v témž čase a týmž pořádkem jako jsou pravidelné služby Boží řízené osobně farářem nebo administrátorem.

Čtené služby Boží koná člen církve, kterému farář (administrátor) tuto službu svěřil. Se vši péčí se má při tom na to hleděti, aby k službě takové voleni byli toliko hodní, ve sboru vážnosti požívající, mužové.

Kdo čtené služby Boží koná, jest povinen užívatí zpěvníku církvi schváleného, modliteb agendárních a kázání obsažených v postilách nebo spisech církvi uznaných. Vlastní práce smí užiti jenom ten, kdo obdržel od synodního výboru licentiam concionandi.

Za nepřítomnosti faráře (administrátora) může za stejných podmínek udělití souhlas ke čteným službám Božím i presbyterstvo.

Církevní úřední dohled k těmto čteným službám Božím náleží nejprve faráři (administrátorovi) a presbyterstvu, potom konseniorovi a v poslední instanci seniorovi nebo jeho náměstků.

Důvody: Usnesením tímto chce se zabrániti lidem nezkušeným a nepovolaným konati libovolně služby Boží a roznášeti ve shromážděních našich myšlenky nezdravé, nesprávné a duchu církve naší odporující.

III. Učení církve. Věci bohoslužebné.

27. Přísaha. Viz zprávu synodního výboru o této věci v Předlokách k synodu na str. 11 a 12. Věci se zabýval druhý odbor ústavní a správní. Synod přijal téměř jednomyslně návrh odboru, přednesený referentem dr. Jos. Králem z Prahy, v tomto znění:

Synod bere na vědomí zprávu o průběhu dosavadního jednání synodního výboru s ministerstvem spravedlnosti o formě přísahy našich členů a zmocňuje synodní výbor pro případ, kdyby se ukázalo, že ministerstvo odpírá předložiti usnesení IV. synodu o přísaze k legislativnímu jednání, poněvadž nesouhlasí s dodatkem, že ten příslušník naší církve, u něhož by podle jeho udání přísaha odporovala jeho svědomí, může na jejím místě učiniti slavnostní ujištění pravdivosti své výpovědi na svou čest a svědomí, aby synodní výbor od tohoto dodatku v zájmu skoncování věci upustil.

Poznámka: Přes návrh č. 7 ze seniorátu pražského usneseno přejíti k dennímu pořádku.

28. **Vykonávání křtu sv. před shromážděným sborem.** Viz návrh č. 4 ze seniorátu královéhradeckého. Synod tento návrh jednomyslně přijal. I zní usnesení takto:

Synod doporučuje sborům, presbyterstvům a duchovním správcům, aby pilně hleděli k vykonávání křtu svatého v duchu bratrské církevní kázně vysluhování této svátosti před shromážděným sborem, a to za přítomnosti alespoň jednoho z rodičů.

29. **Církevní zpěvník.** Synod zabýval se touto věcí dvakrát a usnesl se většinou hlasů takto:

a) Synod žádá synodní výbor, aby urychlil nové vydání církevního zpěvníku, jmenovitě vydání notového.

b) Synod ukládá Odboru pro jednotu v bohoslužbě a učení, aby úpravu harmonisace urychlil, aby k tomu cíli přibral br. Dr. Šimka a aby vydal nejprve urychleně 4hlasně harmonisovaný zpěvník a potom zpěvník s pouhým jednohlasným nápěvem.

30. **Katechismy.** Přijal tento návrh Odboru pro jednotu v bohoslužbě a učení:

Katechismům, které jsou symbolickými knihami jiných církví, jako je katechismus Heideberský a Lutheřův, nemůže synod při vši úctě k nim dáti úřední schválení v církvi českobratrské evang., ale nebrání, aby jich zatímně bylo užíváno tam, kde se jich již užívá. Synod doporučuje, aby bylo užíváno Bratrského katechismu z r. 1608.

31. **Odbor pro stručné vyjádření učení a zásad církve.** Viz Předlohy str. 148. Synod konstatoval, že tento odbor vykonal již svou úlohu, pro kterou byl utvořen, a usnesl se jej zrušiti. Další práci jeho, týkající se druhého vydání Hromádkova spisu „Zásady českobratrské evangelické církve“, převzal odbor pro jednotu v bohoslužbě a učení.

32. „**Zásady českobratrské církve evangelické**“, spis prof. dra J. L. Hromádky vydaný synodním výborem. Usnesení synodu v této věci zní takto:

Synod ukládá Odboru pro jednotu v učení a bohoslužbě, aby pečoval v dorozumění s prof. Dr. Hromádkou o nové (druhé) vydání spisu „Zásady českob. církve evangelické“ ve zpracování ještě populárnějším, aby mohlo býti co nejhojněji rozšířeno mezi členy naší církve, jmenovitě mezi přistoupilými, jakož i o vydání věroučné a mravoučné učebnice pro střední školy.

33. **Agenda.** Synod na základě zprávy Odboru agendárního se usnesl takto:

Synod konstatuje, že agendární odbor vykonal z valné části přípravné práce k vydání agendy. Sebraný materiál budiž vytištěn a vydán jako druhý díl Bohoslužebné pří-

ručky. Tímto zveřejněním agendárního materiálu bude umožněna diskuse, kritika, výběr, načež po nedlouhém čase bude se moci vykonati revise a po event. doplnění bude moci býti vydána agenda v důstojné úpravě.

34. Přípravy k vytvoření jednoho společného církevního katechismu. Viz návrh č. 7 z neprojednaných předloh k synodu čtvrtému (Zpráva k synodu pátému str. 199). Přijat návrh prof. dra Ferd. Hrejsy z Praze v tomto znění:

Synod ukládá Odboru pro jednotu v bohoslužbě a učení, aby vykonal přípravy k vytvoření společného katechismu, který by nahradil dosavadní různé katechismy církevní a podporoval jednotnou práci učitelů náboženství (laiků i duchovních) a měl zvláště též na zřeteli přípravu ke konfirmačnímu cvičení. Odbor pro jednotu v bohoslužbě a učení se zmocňuje, aby si za tímto účelem přibral za členy i odborníky z kruhů učitelských.

IV. Věci týkající se výchovy.

35. Projev díky Husově evang. bohoslovecké fakultě. Viz Předlohy str. 43. Za odbor výchovný referoval farář Adolf Novotný z Hradce Králové. Přijata byla tato resoluce a sice bez debaty a jednomyslně:

Synod vyslovuje obzvláštní vděčnost Husově evangelické bohoslovecké fakultě, která církví československé evang. vychovala již řadu nadějných a zdatných pracovníků církevních. Synod děkuje všem profesorům za pilnou vědeckou práci, která je chloubou i československé evang. církve, a ujišťuje je svým neutuchajícím zájmem i očekáváním dalších úspěchů v jejich práci vědecké i výchovné.

36. Návrh na zřízení vysoké školy bohoslovecké. Reorganisace Husovy evangelické fakulty bohoslovecké. Přijat návrh odboru výchovného, přednesený referentem prof. dr. Fr. Bednářem z Prahy, a sice v tomto znění:

Synod souhlasí s tím, aby usilováno bylo o reorganisaci Husovy čsl. evangel. fakulty bohoslovecké v Praze v tom směru, aby v Praze zřízena byla vysoká škola bohoslovecká, která by se skládala z dosavadní Husovy čsl. evangel. fakulty, dále z fakulty pro výchovu duchovních církve československé, po případě i z fakult evang. církví jiných v RCS, a která by byla spojena společným rektorátem a administrací. Dávaje tento souhlas synod předpokládá, že touto změnou nebude v ničem dotčena autonomie a poslání dosavadní Husovy čsl. evangel. fakulty bohoslovecké.

37. Snaha o změnu studijního řádu Husovy čsl. evangel. fakulty bohoslovecké. Přijat tento návrh:

Synod se vyslovuje pro změnu studijního řádu Čsl. Husovy evangelické fakulty bohoslovecké v tom smyslu, aby

mohli se státi řádnými posluchači fakulty také absolventi reálných a reformních gymnasií. Tím není zmenšena povinnost bohoslovců, pokud jde o znalost jazyka řeckého.

38. Výzva k studiu bohosloví. Jednomyslně přijat tento návrh výchovného odboru, přednesený prof. dr. Fr. Bednářem z Prahy:

Synod se raduje ze zprávy synodního výboru o studujících, kteří se rozhodli věnovati se povolání duchoven-skému, ale pokládá počet jejich se zřetelem k počtu uprázd-něných sborů a rostoucím povinností církve za nedosta-tečný. Ukládá proto synodnímu výboru, aby se obrátil za-včas s výzvou k mládeži, aby se věnovala studiu theologie, a k rodinám, aby své syny v tomto úmyslu podporovaly. Dále přeje si synod, aby synodní výbor požádal faráře a katechety středoškolské, aby v tomto směru působili na středoškolské studující, zvláště ve vyšších třídách středních škol a ve sdruženích mládeže individuálně.

39. Hmotné podporování bohoslovců. Přijata tato resoluce vý-chovného odboru, přednesená referentem prof. dr. Fr. Bednářem z Prahy:

Synod vyslovuje díky těm, kdo hmotně podporovali studující bohosloví, a snažně žádá, aby i ti členové církve, kteří pro tuto pomoc posud neměli porozumění, se jí zúčastnili.

40. Odbor pro veškerou náboženskou výchovu v církvi. Viz Před-lohý str. 150. Dosavadními členy odboru byli: Dr. Fr. Bednář, Stani-slav Čapek, B. Jerie, T. B. Kašpar, Fr. Kučera, učitel, Fr. Ondruška, ředitel, Ad. Novotný, dr. Jindř. Hrozný, dr. E. Smetánka. Synod se usnesl takto:

Synod si přeje, aby dosavadní odbor pro veškerou ná-boženskou výchovu v církvi trval dál. Zároveň synod do-poručuje tomuto odboru, aby konal do roka nejméně dvě schůze (což jest jeho povinností) a aby kooptací hleděl získati nové členy, kteří by měli o práci odboru zájem. Za členy tohoto odboru bud'tez také povolání jednak zástupce Svazu Nedělních Škol, jednak zástupce Svazu českobr. evang. mládeže. Činnost obou těchto právě jme-novaných orgánů budiž vklíněna do celkového rámce církevního výchovného programu.

Synod pověřuje stálý odbor pro veškerou nábožen-skou výchovu při synodním výboru, aby zpracovával zprávy všech církevních výchovných institucí za tím úče-lem, aby mohl jednak podávati synodům podněty ke zdo-konalení náboženské výchovy, jednak vypracovati vhodný celkový výchovný program ve shodě a v dorozumění se Svazem Nedělních škol a Svazem čl. evang. mládeže, po případě i s jinými výchovnými činiteli v církvi. Stále

komisi pro náboženskou výchovu budtež také předkládány nové učebnice k vyjádření dříve než budou zadány k úřednímu schválení.

Poznámka: Dále uloženo tomuto odboru, aby zjistil jak bylo provedeno usnesení čtvrtého synodu o odhlašování dětí z náboženského vyučování a aby o tom podal zprávu šestému synodu.

41. Poděkování učitelům škol veřejných, subsidiárně vypomáhajícím při vyučování náboženství. Přijata jednomyslně tato resoluce navržená farářem J. Vl. Šebestou z Peček:

Synod děkuje učitelům obecných a občanských škol, kteří vypomáhají při vyučování náboženství žáků česko-bratrského evang. vyznání a kteří tak svým vlivem pomáhají vychovávat žáky v lásce k Slovu Božímu a k církvi.

42. Zřizování míst katechetských. Přijata tato resoluce výchovného odboru:

Synod žádá sbory, aby podle možnosti použily práva k zřizování míst katechetských a umožnily tím svým farářům soustřediti se k práci, které se za velikého počtu hodin náboženského vyučování věnovati nemohou, to jest zvláště pastoraci.

43. Počet vyučovacích míst náboženství. Synod konstatoval malou nesprávnost, která se stala v předložené statistice o náboženském vyučování v obvodu sboru černilovského. V tištěné zprávě pro pátý synod na str. 51 jest totiž nesprávně uveden počet míst, kde se v obvodu sboru černilovského vyučuje náboženství. Uvedena jsou dvě místa, kdežto se ve skutečnosti vyučuje na 8 místech. Podle toho jest pak potřeba opravit i součet míst vyučovacích v celé církvi.

44. Práce ve Sdruženích mládeže. Synod přijal tuto resoluci výchovného odboru, přednesenou referentem dr. Fr. Bednářem z Prahy:

Synod se raduje z čilé a horlivé práce, která se koná ve Svazu česko-bratrské mládeže evangelické a v jednotlivých sdruženích. Děkuje všem, kdo práci tu v minulém období konali, zvláště br. faráři B. Jerieovi, býv. předsedovi Svazu Č. M. E., za jeho hájení církevního rázu a svéprávnosti Svazu sdružení. Synod žádá bratry faráře, aby se co možno nejvíce věnovali práci ve sdruženích mládeže a dorostu, a vybízí staršovstva, aby volila ze sebe vhodné členy, kteří by byli pojítkem mezi staršovstvem a mládeží a podávali o práci mezi mládeží pravidelnou zprávu ve schůzích staršovstva. Senioráty pečujtež o to, aby ve všech sborech byla zřízena sdružení mládeže a dorostu.

45. Úhrada nákladu spojeného s prací Svazu Čbr. Ev. Mládeže. Viz návrh č. 10 ze seniorátu moravskoslezského. Přijat návrh výchovného odboru, přednesený dr. Fr. Bednářem z Prahy, v tomto znění:

Synod žádá synodní výbor, aby schodek v úhradě potřebného nákladu na práci mezi mládeží, kterážto práce

stojí pod dozorem synodního výboru, uhradil cestou, která se mu bude jeviti nejprůhodnější.

46. Divadelní představení pořádaná ve Sdruženích čbr. ev. mládeže. Viz Zprávu synodního výboru k synodu str. 29. Usnesení synodu v této věci zní takto:

Připomínka zprávy synodního výboru, že v některých sborech našich pořádají sdružení mládeže vlastní divadelní představení, dává synodu podnět, aby upozornil na potřebu největší opatrnosti co do volby method pracovních ve sdružení mládeže, a to právě tehdy, kdy jde o získání nových členů a o rozšíření práce; ráz této práce jest určen jejím cílem, kterýž jest ryze duchovní a nesmí trpěti vlivy jinam vedoucími.

47. Práce mezi mládeží středoškolskou. Přijat jednomyslně návrh faráře Št. Šoltésze z Hradce Králové v tomto znění:

Synod doporučuje všem sborům, kde jsou střední školy, aby učinily pokus shromážďovati ve zvláštních kroužcích českobratrskou evangel. mládež středoškolskou, zvláště z vyšších tříd. Podle možnosti budiž tato práce konána v souvislosti s prací Svazu českobratrské evangel. mládeže.

48. Schvalování náboženských učebnic a bohoslužebných pomůcek. Přijat návrh č. 2 ze seniorátu poděbradského, který zní takto:

Při schvalování náboženských cvičebnic budiž vždy nejprve požádán souhlas synodního výboru a synodu a teprve pak schválení školských úřadů.

Ministerstvo budiž požádáno, aby při schvalování cvičebnic českobr. evangel. náboženství referent, jemuž je kniha k recenzi svěřena, referoval vždy pouze o přednostech a vadách paedagogických a methodických a nedotýkal se obsahu učení náboženského, což náleží jedině církvi.

Dále přijat návrh Odboru pro jednotu v bohoslužbě a učení tohoto znění:

Synod žádá sbory, aby předkládaly své pomůcky bohoslužebné ke schválení synodnímu výboru již v ruko-pise před vydáním tiskem.

49. Vydávání bohoslužebných a vyučovacích pomůcek pro menší kruhy v církvi. Přijat návrh Odboru pro jednotu v bohoslužbě a učení v tomto znění:

Synod varuje před vydáváním bohoslužebných a náboženských vyučovacích pomůcek pro menší kruhy v církvi, jestliže jsou pomůcky již takové pro celou církev vydány a schváleny.

50. Jakých učebných pomůcek a knih má být při výchově mládeže používáno. Přijat tento návrh Odboru pro jednotu v bohoslužbě a učení:

Sborové a zvláště faráři se žádají, aby při výchově mládeže používali takových učebných pomůcek a knih, které jsou projevem jednotné církve českobratrské, a ne snad jednotlivých směrů. Synodní výbor intimujž toto usnesení co možná před počátkem školního roku našim sborům.

51. Osnovy vyučovací. Zpráva synod. výboru k synodu str. 45. Usnesení synodu zní takto:

Synod žádá synodní výbor, aby všem farním úřadům, katechetům i učitelům náboženství znovu poslal osnovy k vyučování náboženství s připomenutím, aby podle své možnosti dodržovali aspoň látkový program této osnovy.

52. Odhlašování dítek z vyučování náboženství na obec. a obč. školách. Přijat s menším doplňkem návrh č. 4 ze seniorátu poděbradského. Usnesení zní takto:

Rodiče, kteří odhlašují své dítky z vyučování náboženství, buďtež navštíveny farářem a jedním starším, kteří je napomenou a vysvětlí jim důležitost vyučování náboženství pro život člověka vůbec a příslušníka naší církve zvláště. Ti, kteří by ve svém rozhodnutí setrvali bez viny učitele náboženství a dítky v náboženství vychovávatí nedali, buďtež po projednání případu ve staršovstvu upozorněni, že nebudou považováni za řádné členy církve českobratr. evang. a případně vyloučeni.

Dále usnesen tento návrh far. Št. Šoltésze z Hradce Králové:

Synod se usnáší, aby odbor pro výchovu zjistil, jak bylo provedeno 50. usnesení čtvrtého synodu o odhlašování dětí z náboženského vyučování a aby podal o výsledcích zprávu v příštím synodu.

Poznámka: Usnesení zaznamenané v Zprávě o IV. synodu pod číslem 50 zní takto: Synod doporučuje všem farním úřadům, aby odhlásky žáků z vyučování náboženství vedly v přísné evidenci a činily je předmětem jednání na schůzích staršovstva. Ve všech případech buďtež pak usilováno bratrským způsobem o zjednání nápravy.

53. Subsidiární vyučování na obecných a občanských školách. Přijat většinou hlasů návrh Odboru výchovného, přednesený farářem B. Jeriem z Vinohradů, v tomto znění:

Synod vyzývá bratry faráře a konseniory, aby dožili na subsidiární vyučování náboženství, ježto i zákon sám dovoluje toto vyučování pouze pod dozorem a za zodpovědnosti farního úřadu. Doporučuje se sborům, aby remuneraci za subsidiární vyučování náboženství podle možnosti doplňovaly ze sborové pokladny.

54. Vyučování náboženství na středních školách při počtu žáků menším nežli dvacet. Přijat tento návrh výchovného odboru přednesený dr. Fr. Bednářem z Prahy:

Synod ukládá synodnímu výboru, aby zakročil u ministerstva školství a národní osvěty, aby uznávalo zřízení náboženského vyučování a známky z vyučování náboženství na středních školách i tam, kde není žáků 20.

55. Nedělní vyučování na živnostenských a pokračovacích školách. Vzhledem k návrhu č. 4 ze seniorátu vsetínského usneseno na základě referátu výchovného odboru (ref. B. Jiskra ze Zábohří m. L.) toto:

Synod doporučuje synodnímu výboru, aby požádal vládu a poslance evangelíky, aby uplatňovali svůj vliv ve směru zrušení vyučování v neděli na živnostenských a pokračovacích školách, a to se zřetelem na ústavní listinu zaručující svobodu svědomí.

56. Práce v nedělních školách. Viz Předlohy str. 45—60. Srovnej též Předlohy ke IV. synodu str. 53 a 54. Ve statistické tabulce O výchově, otištěné v Předlohách pro čtvrtý synod na str. 53, jest správně uvedeno, že počet nedělních škol v roce 1926—27 jest 282. Ve Zprávě synodního výboru o nedělních školách v těchto předlohách ke IV. synodu na str. 54 po prvé se objevuje tisková chyba, že se uvádí celkový počet nedělních škol číslici 382 (místo 282). Odtud přešla tato tisková chyba i do zprávy synodního výboru o nedělních školách v Předlohách k V. synodu na str. 45, kde opět čteme, že v roce 1926—27 bylo nedělních škol 382 (místo správně 282). Protože podle statistiky za roky 1928—29 počet nedělních škol byl 254, stal se tento pokles z 382 na 254 nápadným a objevila se tisková chyba. Pokles v počtu nedělních škol však vskutku nastal, jenže nebyl tak velký. V roce 1926—27 bylo nedělních škol 282, v roce 1928—29 254. Odbor výchovný všiml si této chyby a z jeho podnětu přijal synod (ref. farář B. Jerie z Vinohradů) tuto resoluci:

Synod konstatuje, že do tištěné zprávy k pátému synodu o nedělních školách dostala se nepříjemná tisková chyba, která vrhla nepříznivé světlo na toto odvětví náboženské výchovy (viz Zprávu, str. 45 a 60). Roku 1926—27 bylo celkem nedělních škol v naší církvi 282, nikoli 382, jak udává letošní zpráva. Synod s povděkem bere též na vědomí, že zpráva synodního výboru o nedělních školách nemínila snížit význam práce nedělních škol. Naopak vyslovuje synod svou vděčnost za tuto práci všem, kdo se jí zúčastnili, a vybízí sbory i faráře, aby s největší horlivostí tento odbor náboženské výchovy podporovali. Synod ukládá dále synodnímu výboru, aby ty sbory, v nichž nedělní školy byly zrušeny, vybídl k udání příčin zániku nedělních škol a povzbudil je k nové činnosti.

Dále usnesl se synod jednomyslně na tomto projevu díky vzhledem k práci br. faráře Adolfa Novotného z Hradce Králové, sekretáře Svazu Nedělních škol:

Bratru faráři A. Novotnému z Hradce Králové projevuje synod uznání za horlivost a podnětnost, kterou osvědčuje jako vůdce Svazu nedělních škol.

57. Letní tábor Komenského v Bělči u Třebechovic. Předlohy str. 60. Návrh č. 9 ze seniorátu královéhradeckého. Po referátu br. Boh. Jiskry, říd. učitele ze Záborku n. L., přijata jednomyslně tato resoluce, připravená výchovným odborem:

Synod s povděkem vítá zřízení Letního tábora Komenského a blahopřeje k tomuto úspěchu jak Svazu nedělních škol, tak Svazu sdružení československé mládeže evangelické. Synod doporučuje sborům i duchovním správcům, aby tuto práci všemožně podporovali jak finančně a mravně, tak i vysíláním učitelů nedělních škol a členů sdružení dorostu i mládeže na svůj náklad na jednotlivé kursy v letním táboře Komenského pořádané. Synod doporučuje, aby synodní výbor uspořádal v letním táboře Komenského zvláštní kurs pro ty, kdo by chtěli skládati zkoušku způsobilosti k vyučování náboženství na obecných a měšťanských školách. Synod dále vyslovuje zvláštní díky synodnímu výboru a sborům: vinohradskému, žižkovskému, klimentskému, jakož i královéhradeckému za postavení po jednom domku za obnos 3000 Kč a vyzývá ostatní sbory, aby těchto vzácných příkladů v mezích své možnosti následovaly. Synod vyslovuje též díky sestře Martě Novotné, choti faráře Ad. Novotného z Hradce Králové, za práci a péči mateřskou, kterou věnovala mládeži v táboře, a to i za její péči po stránce hospodářské, jakož i br. Adolfu Novotnému, inspirátoru a tvůrci Letního tábora Komenského.

58. Misijní škola v Olomouci. Předlohy str. 39—40. Jednomyslně usnesen byl tento projev díky za práci osob, které pečují o rozkvět Misijní školy v Olomouci:

Synod vzdává srdečný dík všem, kdo vedou Misijní školu v Olomouci a pečují o její rozkvět, zvláště br. kon-senioru Gustavu Švandovi, br. faráři Fr. Prudkému a synodnímu kurátoru Ferd. Kavkovi.

Dále jednáno o návrhu č. 9 ze seniorátu moravskoslezského a usneseno k návrhu odboru výchovného (ref. Fr. Zbořil, vládní rada, Brno) toto:

Synod prohlašuje, že Misijní škola v Olomouci je ústavem církevním.

59. Změna diakonského řádu. Srovnej Předlohy str. 18—19. Dále návrh č. 11 ze seniorátu moravskoslezského. Řád pro výchovu a zkoušku diakonů (dosud platný) je otištěn ve Věstníku synod. výboru 1925 č. 4, str. 37—39. Věci se zabýval druhý odbor ústavní a správní. Referentem byl farář Jar. Kučera z Libštátu. V úvaze, že diakonů se

užívá v církevní službě k úkonům bohoslužebným pouze dočasně, dokud nebude dostatek bohosloveckého dorostu, usnesl se synod, aby změněn byl § 16 dosavadního Řádu pro výchovu a zkoušku diaconů takto:

§ 16. Při bohoslužebných úkonech, jmenovitě pohřbech, dovoluje se diaconům, aby tam, kde se jeví toho potřeba, užívali taláru bez tabulek. Rozhodnutí o tom přísluší faráři se staršovstvem.

Dále jednal synod na základě návrhu č. 8 ze seniorátu moravskoslezského o diaconech, kteří se vzdělávají na jiných misijních školách nežli v Olomouci, a usnesl se, aby se do Řádu pro výchovu a zkoušku diaconů zařadil tento nový odstavec:

Diaconi, kteří se vzdělávají na jiné škole než na Misijní škole v Olomouci a chtějí v naší církvi pracovati, musí aspoň půl roku pobýti na Misijní škole v Olomouci a tam zkoušky složiti.

60. **Biblický vzdělávací ústav v Glasgowě.** Viz Předlohy str. 138, bod 12. Přijat jednomyslně tento návrh příslušného odboru, přednesený na synodu referentem konseniorem G. Švandou z Olomouce:

Synod s povděkem přijal zprávu synodního výboru, že i budoucím našim diaconům je umožněno studovati v cizině na Biblickém vzdělávacím ústavě v Glasgowě (Bible Training Institute, Glasgow) a děkuje srdečně správě zmíněného ústavu za tuto pomoc i synodnímu výboru za zprostředkování.

V. Věci hospodářské.

61. **Společná pokladna.** Vzhledem k návrhu č. 15 ze seniorátu čáslavského projednávala hospodářská komise opět otázku účelu zřízení společné církevní pokladny a usnesla se podati (ref. Josef Jadrníček, farář v Uh. Hradišti) synodu návrh, který se v celku shoduje s citovaným návrhem ze seniorátu čáslavského. Synod tento návrh přijal jednomyslně, takže usnesení synodní zní takto:

Pátý synod zrušuje usnesení čtvrtého synodu, podle něhož se společná pokladna zřizuje za tím účelem, aby se z ní v budoucnosti poskytovaly podpory na potřeby sborů a církve, a usnáší se znovu na tomtéž, co již bylo usneseno na třetím synodu, totiž že společná ústřední pokladna se zřizuje jako základ příštího finančního osamostatnění církve.

Dále jednal synod o výši částky, jež má býti ročně na sbory repartována, a usnesl se, aby se ročně repartovalo vždy 100.000 Kč, jak tomu bylo v posledních letech a to dotud, dokud se příští některý synod neusnese jinak.

Pokud jde o klíč, jakým se tato částka má na sbory repartovati, usneseno, aby se tak dalo stejným způsobem jako při repartici výloh pátého synodu. To znamená, že nastává změna proti klíči, jakým

byla repartice prováděna v posledních letech. Podle usnesení čtvrtého synodu totiž repartovala se částka pro společnou pokladnu jen podle platového plánu (podle příspěvků sborů na platy duchovních), nyní vezme se vedle tohoto platového plánu v úvahu ještě počet duší jednotlivých sborů. V roce 1930 bude již tato repartice podle těchto směrnic rozpočtena, při čemž se vezme za základ dosavad platný platový plán kvot od sborů na služné farářské. Až bude provedena revize tohoto plánu, bude jí užito i pro repartice na společnou pokladnu. Bude to možné nejdříve až v roce 1931.

62. Vše církevní stavební fond. K návrhu hospod. odboru (ref. dr. Jindř. Hrozný z Prahy) usneseno, aby se k tomuto účelu ročně repartovalo vždy 50.000 Kč, jak tomu bylo v posledních letech a to dotud, dokud se některý příští synod neusnese jinak. Pokud jde o klíč této repartice, platí o něm totéž, co bylo usneseno o klíči repartice společné pokladny.

63. Stavební dluh církve. Předlohy k V. synodu str. 61—63. Přijat tento návrh hospodářského odboru, přednesený referentem dr. Jindř. Hrozným z Prahy:

Vzhledem k velikému stavebnímu dluhu vzniklému naší církvi za poslední léta v úhrnné částce 8.000.000 Kč, který vyžaduje na pouhé zúročení nejméně částky 400.000 Kč, synod doporučuje sborům, aby vyhledaly ze svých členů zámožnější jednotlivce a požádaly je osobně nebo písemně o složení většího daru buď na umorění stavebního dluhu sboru vlastního a nemá-li sbor žádného tíživého dluhu, tedy na stavební fond, zřízený při synodním výboru.

64. Schvalování dalších staveb církevních. K návrhu hospodářského odboru (ref. dr. J. Hrozný) usneseno:

Pátý synod žádá synodní výbor, aby neschvaloval nové stavby a opravy, nebo koupí domů, vyjma objekty nájemní, které se samy úročí, dokud není seniorátním výborem potvrzeno a ciferně doloženo, že sbor, který stavbu hodlá provést, má zajištěnou nejméně polovinu stavebního nebo kupního nákladu a dokud sbor tento nepředloží přesný plán, seniorátním výborem schválený, jak druhou polovinu dluhu hodlá spláceti.

65. Počet platících členů v církvi a výše církevních příspěvků. Zpráva synod. výboru k V. synodu str. 70—86. Přijat návrh hospodářské komise (ref. dr. J. Hrozný z Prahy) tohoto znění:

Podle str. 70. Zprávy k V. synodu činí průměr platících členů v celé církvi 18.59% všech členů. Jest však celá řada sborů, které jsou hluboko pod tímto průměrem. Také výzvě předešlého synodu, aby zvýšen byl průměr příspěvků, nevyhověly sbory. Touto liknavostí trpí nejen církevní práce v sboru samém, ale i sbory obětavé v celé církvi, které jsou zkráceny na přídělech ze státní dotace o částky, které nutno vypláceti sborům liknavým a neobětavým. Synod proto ukládá konseniorům dotýčných

sborů, aby se vši péčí a horlivostí konali visitace v těchto sborech, nabádali staršovstva i duchovní správce k větší horlivosti a oznamovali synodnímu výboru, v čem záleží příčina tohoto nedostatku. Synodní výbor se žádá, aby sborům, u nichž zjištěna bude lakota nebo lhostejnost, odepřel podpory ze státního paušálu na věčné potřeby, dokud náprava sjednána nebude. Synod též vyslovuje přání, aby synodní výbor přezkoušel tabulky stran příspěvků církevních a stanovil přesné směrnice pro žádané výkazy sbírek

66. Schválení účtů. Viz Předlohy str. 132. Synod jednomyslně se usnesl takto:

Na základě podrobné revise účtů a jmění, provedené synodem zvolenými revisory účtů br. B. Černíkem a dr. J. Hrozným z Prahy, o níž jest zpráva v tištěné synodní předloze na str. 132, schvaluje synod jednomyslně účty synodního výboru, uzavřené ke dni 31. ledna 1929, a dává synodnímu výboru ze řádné správy jmění církevního ab-solutorium. Synod při tom vděčně oceňuje vytrvalou péčí bratra synodního kurátora Ferd. Kavky a pečlivou, ne-úmornou práci účetního, bratra J. Holého, a tajemníka B. Valeše a projevuje těmto bratřím plné uznání a bratrské díky.

Za revisory účtů pro další období zvoleni opět bratři B. Černík a dr. J. Hrozný z Prahy.

67. Platová stupnice a směrnice minimálních příjmů duchoven-ských. Hospodářský odbor, projednav návrh synodního výboru č. 4 na str. 151 Zprávy k synodu, podal synodu skrze svého referenta dr. Jindř. Hrozného tento návrh, jenž byl synodem schválen:

Ustanovení o platech, jež sbory mají poskytovat ze svých vlastních prostředků na služné svých duchovních, usnesené na IV. synodu, jest závazné dotud, pokud ne-stane se nové usnesení synodní. Taktéž směrnice mini-málních příjmů duchovenských, usnesené IV. synodem, zůstávají v další platnosti, dokud synod neučiní jiné usnesení.

68. Revise platové stupnice, t. j. částek, které byly IV. synodem uloženy sborům, aby jimi přispěly z vlastních prostředků na služné duchovních. Přijat návrh hospodářského odboru, přednesený referen-tem dr. Jindř. Hrozným, jenž zní takto:

Synod žádá synodní výbor, aby nevyhovoval žádostem sborů o snížení sborového platu faráři, a to až do té doby, dokud nebude provedena revise platového plánu.

Zároveň žádá synodní výbor, aby zahájil neprodleně práce přípravné k revisi tohoto plánu platového a zmoc-ňuje jej, aby repartiční příspěvky upravil podle tohoto no-

vého plánu s provisorní platností. Příští synod rozhodne pak o platovém plánu i klíči repartičním definitivně.

Poznámka: Synodu, resp. příslušné hospodářské komisi předloženy byly žádosti o snížení sborové kvoty na farářský plat z těchto sborů: Valterice, Dol. Sloupnice, Roudnice, Nosislav, Strměchy, Křižlice, Rusava, Hradiště. K návrhu hospodářského odboru usnesl se synod, aby se tyto žádosti projednaly až při celkové revizi platového plánu.

69. Výhody pro sbory skládající se z převážné většiny ze členů nově přistouplých. Viz usnesení č. 110 čtvrtého synodu (Zpráva o synodu str. 66) a poznámku synodního výboru v Předlohách k V. synodu na str. 87. Synod jednomyslně přijal návrh hospodářského odboru (ref. K. Machotka z Plzně) v tomto znění:

Výhoda mimořádných příspěvků ze státní dotace na zvýšení farářského služného pro sbory, jež se skládají z převážné většiny ze členů přistouplých, prodlužuje se na další období do příštího synodu s těmito modalitami:

a) Výhoda se týká sborů vzniklých z přestupového hnutí v letech 1918—25, pokud nejsou soběstačné.

b) Převážnou většinou se rozumí, aby dotyčný sbor měl nejméně 80% přestoupělého členstva.

c) Tento výklad o 80% se vztahuje i na všechny dosa-
vadní případy sporné.

d) Výše tohoto příspěvku bude od r. 1930 při počtu duší do 1000 Kč 1000.—, do 2000 duší Kč 1500.— přes 2000 duší Kč 2000.—.

Poznámka: Synodu předloženy byly i dva sporné případy sem spadající: Příklad br. faráře J. Vl. Šebesty v Pečkách a br. faráře K. P. Lanštjáka ze Žižkova. Synod usnesl se o nich takto: „Bratru faráři Šebestovi z Peček budíž vyplaceno na základě usnesení č. 110 čtvrtého synodu za leta od 1. ledna 1926 až do konce roku 1929 po 600 Kč ročně a to podle zásady: při počtu duší do 2000 a 60% přistouplých 600 Kč ročně, při též počtu duší a 70% přistouplých 900 Kč ročně, při stejném počtu duší a 80% přistouplých 1200 Kč ročně. Totéž platí po vyšetření, které provede synodní výbor, i pro br. faráře K. P. Lanštjáka ze Žižkova.“

70. Funkční platy konseniorů. Viz poznámku synodního výboru ve Zprávě k V. synodu na str. 87. Přijat jednomyslně tento návrh hospodářského odboru, přednesený konseniorem K. Machotkou z Plzně:

Funkční přídavky konseniorů stanoví se od 1. ledna 1930 takto: Základní funkční plat každého konseniora, ať spravuje jakýkoli počet farních sborů až do 12, jest 4200 Kč ročně. Za každý další farní sbor, resp. za každých dalších 5 stanic (filiálek) přes 12 dostává konsenior nad to ještě 400 Kč ročně. Celkový zvýšený funkční přídavek nesmí býti vyšší nežli 6000 Kč.

71. Funkční plat seniorův a členů synodního výboru. Vzhledem k § 100 cirk. zřízení usnesl se synod k návrhu hospod. komise (ref. dr. Jindř. Hrozný z Prahy) jednomyslně takto:

Funkční plat seniorův činí 3000 Kč měsíčně, funkční plat členů synodního výboru činí pro každého 600 Kč měsíčně. Seniorovi i členům synodního výboru náleží při konání úředních cest náhrada jízdného a diety podle norem státních úředníků.

72. Platová stupnice pro sekretáře synodního výboru B. Valeše. Vzhledem k § 101, 14 círk. zřízení usnesl se synod k návrhu synodního výboru a k návrhu hospodářského odboru (ref. dr. J. Hrozný z Prahy) jednomyslně takto:

Platová stupnice pro sekretáře synodního výboru faráře B. Valeše, usnesená na IV. synodu, se upravuje s platností od 1. července 1929 v tom směru, že základní služné se zvyšuje o 10% a činovné o 5000 Kč, při čemž jedna trienálka činí 3600 Kč. Dovršením 35. služebního roku stupnice se nezvyšuje. V ostatních bodech zůstává dřívější smlouva beze změny. (Srovnej usnesení č. 112 čtvrtého synodu.)

73. Úprava platů diakonských. Viz podnět daný synod. výborem k projednání této věci ve Zprávě k V. synodu na str. 87 a srovnej též návrh č. 12 ze seniorátu moravskoslezského. Byl přijat jednomyslně návrh hospodářského odboru, přednesený referentem farářem J. Jadrníčkem z Uh. Hradiště a sice v tomto znění:

Sbory, které nemají posud faráře, nýbrž jen diakona, jsou povinny platiti na něho nejméně tři čtvrtiny platu, který by faráři odváděti měly. Ve sborech pak, které mají faráře, anebo ve sborech filiálních, má plat diakona dotyčným sborem poskytovaný činiti nejméně 3000 Kč. Avšak remuneration za vyučování náboženství nesmí se do té částky počítati. Při tom musí býti povolání diakona dojednáno se synodním výborem, a to ovšem i v ohledu jeho platu.

V případě, kdy diakon je ve službě při faráři, jest učiniti zvláštní dojednání ohledně cestného do škol. Remuneration za vyučování se po pravidle počítá do celkového služného. Úmluva mezi diakonem a jeho zaměstnavatelem (ať sborem či farářem) musí býti písemná a schválena seniorátním výborem.

Výše pak celkových platů diakonských budiž tato: Každému diakonu přísluší přiměřený byt a pro prvý rok 7800 Kč, druhý rok a další leta 8400 Kč, ženatým 9600 Kč. Trienálky činiti budou 400 Kč a na výchovu dětí do 10 let 500 Kč, přes 10 let 900 Kč a na děti mimo dům 1500 Kč.

74. Úhrada výloh pátého synodu. Přijat byl v zásadě návrh synodního výboru č. 1 ve Zprávě k V. synodu na str. 150, čímž zároveň vyřízeny návrhy č. 5 ze senior. moravskoslezského a č. 3 ze senior. vsetínského. Usnesení zní takto:

Synod se usnáší hraditi výlohy svého zasedání takto: Celková částka všech výloh se rozpočte na sbory, a to jednak podle stupnice usnesené synodem vzhledem k platům, jež sborové ze svých vlastních prostředků mají dávat na služné svých duchovních, a jednak podle počtu duší. Od částky takto pro každý sbor vypočtené odečte se to, co dotýčný sbor odvedl na sbírkách pro všeobecný církevní fond 1927 a 1928 a zbytek se každému sboru uloží k doplacení.

75. Cestné a diety členů pátého synodu. K návrhu hospodářské komise (ref. J. Kantorek z Mor. Ostravy) usnesl se synod takto:

Členům přesporním hradí se cestné výlohy vlakem III. třídy (rychlíkem neb osobním vlakem) a při větší vzdálenosti místa přebývání od stanice i výlohy povozu. Diety pro ně činí 50 Kč denně a nocležné 20 Kč. Pro členy pražské stanovy se diety po 25 Kč denně. Zálohou vyplátí se každému členu synodu nejvýše 200 Kč. Zbytek vyplátí se až po zaplacení repartovaných částek sbory.

76. Cestné a diety členů odborů a zkušebních komisí. K návrhu hospodářské komise, která projednala návrh synodního výboru č. 3 na str. 151 Zprávy k synodu, usnesl se synod (ref. dr. J. Hrozný z Prahy) takto:

Členům odborů zvolených na synodu, jakož i členům zkušebních komisí se hradí cestné a poskytují se jim diety v téže výši, jak bylo usneseno o cestném a dietách členů pátého synodu.

77. Chránové sbírky po stránce zásadní. Přijat byl návrh č. 12 ze seniorátu královéhradeckého (ref. za hospod. odbor farář Jadrniček z Uh. Hradiště) v tomto znění:

Synod doporučuje všem sborům, aby se postaraly, aby chránové sbírky se staly více částí bohoslužebnou a byly více výrazem vděčnosti vůči Bohu za jeho milosrdenství, než je tomu doposud. Neboť sbírky chránové jsou často nejbližší odpovědí sboru na Boží volání a častokrátě jediným vyjádřením toho, co člověk ve svém srdci cítí. Synod proto členům doporučuje, aby chránové sbírky nebyly dávány až za rámec bohoslužebný, a aby tam, kde se sbírky ty konají až na konci shromáždění, talíře pro sbírku drželi vždy dva vážení členové sboru.

78. Organizace povinných chránových sbírek. Hospodářský odbor a později i synod v plenu jednal o návrhu č. 6 ze seniorátu vsetinského, týkajícím se zredukování všecírkevních chránových sbírek. Přijat byl většinou návrh dr. Jindř. Hrozného z Prahy, podle něhož sbírka na Pensijní fond, až posud synodním výborem vypisovaná, nemá se na příště konati. Současně přijat návrh téhož referenta, aby se všechránová sbírka na misii

mezi mimokřesťanskými (pohanskými) národy konala již počátkem roku a nikoli až v srpnu. Dále byl jednomyslně přijat návrh faráře Fr. Šustra z Poděbrad, jenž zní takto: „Pátý synod se usnáší, aby mezi povinnými sbírkami, vypisovanými synodním výborem, byla každoročně zařaděna též chrámová sbírka pro sociální práci československé církve evangelické.“ — Podle toho synod se tedy neusnesl na zredukování povinných všechrámových sbírek, nýbrž na místo sbírky pro pensijní fond zařadil novou sbírku pro sociální práci. Sbírký byly po prvé organisovány usnesením II. synodu v roce 1923 (viz zprávu o usneseních str. 45). I budou nyní podle nových usnesení od r. 1930 konati se v církvi tyto povinné všechrámové sbírký:

1. Na fond evangelizační (leden).
2. Na některý sbor (únor).
3. Na misií mezi pohany (březen).
4. Na Jeronymovu Jednotu (svátky svatodušní).
5. Na dostavění Husova domu v Praze (6. července).
6. Na všeobecný církevní fond (srpen).
7. Na sociální práci (konec září nebo počátek srpna).
8. Na jiný některý potřebný sbor (listopad).
9. Na fond pro podporu studujících bohosloví (o vánocích).

Poznámka: Synod též projednal návrh č. 7 ze seniorátu plzeňského, týkající se otázky, zda i kazatelské stanice jsou povinny komati všechny synodem předepsané chrámové sbírký a usnesl se ponechati mateřskému sboru, aby sám rozhodl, které sbírký, ustanovené synodem, mají se vykonati i v kazatelských stanicích.

79. Sborn, které nekonají synodem předepsané sbírký a neodvádějí synodem uložené repartice. Přiját tento návrh hospodářského odboru, přednesený referentem dr. J. Hrozným z Prahy:

Pátý synod vyslovuje své hluboké politování, že se našla řada sborů, které neplní usnesení synodní a vymykají se sbírkám a reparticím, jež synod usnáší a synodní výbor rozepisuje. Synod proto ukládá konseniorům oněch sborů, které povinnosti své za leta minulá nevykonaly a jež podrobně uvedeny jsou ve Zprávě synodního výboru k V. synodu, aby osobně zjistili, na kom jest vina, zda na faráři, nebo na sboru. Je-li vina na faráři, nechť seniorátní výbor navrhne kárné řízení, je-li vina na staršovstvu, nechť pohrozí dalším opatřením.

Synod žádá synodní výbor, aby na přesném dodržení tohoto usnesení s bedlivostí a důrazem bděl.

Dále žádá synod synodní výbor, aby sborům vyjmenovaným na str. 90. a 91. Zprávy k V. synodu nevyplácel podporu na věčné potřeby ze státní dotace, budou-li o ni žádati, a to až do té doby, dokud dlužné povinné sbírký a repartice synodem usnesené nebudou odvedeny.

80. Faráři, kteří liknavě a nedbale vyřizují žádosti synodního výboru o zprávy a výkazy ze sborů. Předlohy k V. synodu str. 70. Přiját tento návrh hospodářského odboru, přednesený referentem dr. Jindř. Hrozným z Prahy:

Synod seznal ze Zprávy synodního výboru k pátému synodu, že synodní výbor má velké obtíže s některými

sbory, resp. s jejich faráři, žádá-li o zprávu sboru se týkající, zejména pokud se týká podání svědomitě a bedlivě vypracovaných zpráv o různých příspěvcích sboru.

Synod proto zmocňuje synodní výbor, aby takovým farářům zadržel příspěvky ze státní dotace až do řádného provedení požadovaných výkazů a zpráv.

81. Husův Dům v Praze. Synod přijal tuto resoluci:

Synod se vyslovuje pro dobudování Husova domu v Praze v tom směru, aby v něm bylo možno umístiti daleko více studujících českobratrského vyznání, než se děje v dnešní Husově studentské Domovině. Synod též žádá, aby v rozšířené Domovině byli umísťováni i studující středoškolští.

Pokud jde o výkonný výbor spolku Husův Dům v Praze, usnesl se synod, aby v něm dále zasedali tiž bratři jako až dosud. I zvolení tedy za synod do tohoto výboru: Bedřich Černík, majitel zasilatelství v Praze, Ferd. Kavka, tovární ředitel v Praze a Josef Holý, ředitel cukrovaru v Mochově.

Dále bylo na synodu konstatováno, že některé sbory posud nevykonaly svou povinnost a neodvedly částky, které jim podle repartičního klíče podle usnesení druhého synodu byly uloženy. Usneseno vésti tyto částky v další evidenci a podati o nich zprávu šestému synodu. Jde o částky z těchto sborů:

	Kvota stanovená Kč	Odvedeno Kč	Má ještě odvésti Kč
1. Ledčice	7000.—	4041.50	2958.50
2. Bošín	5200.—	3500.—	1700.—
3. Krakovany	3300.—	730.50	2569.50
4. Opatovice	3700.—	2500.—	1200.—
5. Dvakačovice	4300.—	150.—	4150.—
6. Pardubice	4000.—	1600.—	2400.—
7. Velká Lhota	6000.—	263.— (Telč)	5737.—
8. Klobouky	9000.—	3604.—	5396.—
9. Hošťálková	3000.—	550.—	2450.—
10. Jasená	4000.—	1625.—	2375.—
11. Liptál	4100.—	1577.—	2523.—
12. Pržno	1600.—	—	1600.—
13. Mikulůvka	1000.—	112.—	888.—
14. Ratibor	3000.—	753.—	2247.—
15. Vsetín Horní	7000.—	300.—	6700.—
16. Vsetín Dolní	5000.—	75.—	4925.—
17. Zádveřice	3600.—	2100.—	1500.—
18. Růžďka	2800.—	1688.—	1112.—
19. Hodslavice	4000.—	3011.—	989.—
20. Mor. Ostrava	2000.—	1100.—	900.—
21. Prusinovice	2600.—	1350.—	1250.—

Celkem má se ještě odvésti Kč 55.570.—

82. Husův Dům v Hradci Králové. Viz návrh č. 10 ze seniorátu královéhradeckého. Návrh ten zněl takto: Konvent se znovu usnáší, aby synodní výbor spolu se seniorátem královéhradeckým a sborem královéhradeckým převzaly do své správy Husův Dům v Hradci Král.

a vrátily jej důležitému úkolu náboženské výchovy, hlavně studující mládeže, jakmile jen poměry dovolí.

Po delší debatě usnesl se synod většinou hlasů takto:

Synod pověřuje kuratorium Husova domu v Hradci Králové, aby se seniorátním výborem a sborem královéhradeckým do 1. března 1930 vypracovali finanční plán na převzetí tohoto objektu.

Dále provedeny volby do kuratoria, jež pečuje o správu tohoto domu. Zvoleni jednomyslně bratři: Dr. Adolf Švanda, voj. lékař v. v.; V. Janský; V. Vraný; Ing. Václ. Rejchl ml., stavitel; Adolf Novotný, farář; Rudolf Schenk, ředitel gymnasia. Všichni tito bratři jsou ze sboru v Hradci Král.

83. Celocírkvní budovy v Čáslavi. Synod vzal na vědomí zprávu synodního výboru v Předlohách na str. 88 a schválil opatření synodního výboru, aby správu celocírkvních budov v Čáslavi konal br. Frant. Procházka, statkář v Čáslavi. Též projevil synod souhlas s tím, aby mu při této správě byl nápomocen br. R. Švab z čáslavského sboru.

VI. Věci pensijní.

84. Změna stanov pensijního fondu českobratrské církve evangelické. Až dosud platné stanovy jsou vytištěny v č. 2. Věstníku synod. výboru z r. 1927. Byly schváleny IV. synodem v červnu 1927. Synodní výbor připravil návrh změn těchto stanov pro pátý synod. Návrh synodního výboru nebyl vytištěn v Předlohách, nýbrž byl rozmnožen odděleně a v prvním zasedání synodu všem členům synodu dodán. Pojednal o nich druhý odbor ústavní a správní. Referentem na synodu byl JUDr. Josef Král z Prahy. Synod návrh projednal a v celku jej beze změn dvoutřetinovou většinou přijal, až na jistou změnu, o které ještě dále v poznámce jest řeč. Též doplněk o zvláštní pensijní výhodě pro synodního seniora, na které se synod usnesl, předložen byl synodu nikoli synodním výborem, nýbrž druhým ústavním odborem. Usnesení synodní, jež bere zřetel též na zprávu synodního výboru v Předlohách na str. 122 a d., z ní takto:

Synod bere na vědomí zprávu synodního výboru o pensijním fondu a schvaluje návrh synodního výboru na změnu stanov tohoto fondu počínaje 1. lednem 1930 podle těchto směrnic:

a) Pensijní příspěvky činí 1500 Kč ročně; z toho připadá na řádného člena (zaměstnance) polovina a na člena mimořádného (zaměstnavatele) také polovina.

Tuto svoji polovinu je zaměstnavatel povinen platiti i v případě uprázdnění některého místa, je-li to místo systemisované.

b) Zápisné se odstraňuje a nebude se již vybírat.

c) Výslužné činí po pětiletém členství 3000 Kč ročně a stoupá u pojištěnců, kteří mají akademické vzdělání, za každý další rok až do 35. roku členství vždy o 300 Kč ročně, u pojištěnců bez akademického vzdělání až do 40. roku členství o 257 Kč ročně až do nejvyšší výměry 12.000 Kč.

d) Pensistům přiznávají se vychovávací příplatky, pokud jich nedostávají již podle zákona kongruového.

Příplatky náležejí pensistovi na každé takové dítě, které by v případě úmrtí pensistova mělo buď samo o sobě nebo společně s matkou nárok na takovýto příplatek (§ 17 stanov).

Vychovávací příplatek činí jednu osminu pense a přísluší pensistovi jen potud, pokud o dítě skutečně pečuje.

O zániku příplatku platí ustanovení § 22 č. III. stanov analogicky.

e) Vdovský důchod z pensijních fondů Českobratrské církve evangelické nesmí celkem býti nižší než 2400 Kč ročně.

f) Sirotčí pense (§ 17, odst. 1, písm. b) nesmí býti menší než 1000 Kč ročně pro každé dítě.

Součet těchto sirotčích pensí nesmí však přesahovati pensí, které otec jejich posledně požíval, nebo na kterou měl v době svého úmrtí nárok.

g) Pense vyplácené z bývalého vídeňského pensijního ústavu zvyšují se od 1. ledna 1930 o 100% bez rozdílu, jde-li o pensisty dosavadní, či o ty, kteří teprve po tomto datu do výslužby vstoupí.

Synodní výbor se zmocňuje, aby podle výše ročních přebytků Pensijního fondu povolil všeobecné zvýšení pensí z bývalého vídeňského ústavu i nad těchto 100%.

h) Seniorovi celé církve (synodnímu seniorovi), jenž po uplynutí své seniorské funkce odchází na trvalý odpočinek, nevraceje se již k úřadu farářskému, přísluší vedle normální pense z pensijního fondu ještě přídavek, a to 1000 Kč za každý dokonaný rok aktivní služby seniorské, nejvýše však 6000 Kč. Toto zvýšení však nepřichází v úvahu pro výpočet pense vdovy po seniorovi.

ch) Takto změněné stanovy vstupují v platnost dnem 1. ledna 1930. Změnu znění jednotlivých paragrafů dosavadních stanov podle zásad zde vyslovených provede synodní výbor, který se zároveň zmocňuje, aby provedl úpravu dosavadních stanov také v těch bodech, kde vláda při zkoumání rovnocennosti našeho Pensijního fondu by snad nějakou takovou úpravu žádala.

Poznámka: Původní návrh synodního výboru obsahoval v bodu c) ještě toto ustanovení:

„Počítání výslužného v minimální výši 3000 Kč nastane však teprve 1. lednem 1935, t. j. po ztrávení 5 let v Pensijním fondu při zvýšených nyní příspěvcích pensijních.

Kdo vstoupí do výslužby v letech 1930—1934 a jeho celkové výslužné z Pensijního fondu Českobratrské církve evangelické i z býva-

lého vídeňského pensijního ústavu by bylo menší než 3000 Kč, má nárok, aby mu toto výslužné bylo na 3000 Kč doplněno.

Podíly z bývalých diecesních pensijních ústavů se do těchto 3000 Kč nepočítají.“

Podobně k bodu e) a f) připojen byl původně synodním výborem dodatek: „Také o vdovském požitku (resp. o sirotčích pensích) platí ustanovení o přechodné době 1930—1934 a o úplné platnosti od 1. ledna 1935.“

Synod se však výslovně usnesl, že zvýšené minimální pense (3000 Kč) mají se vyplácet již od 1. ledna 1930, škrtnuv dodatky synodního výboru, v této poznámce nahoře citované.

Usneseními změnami ve stanovách pens. fondu vyřízen byl též návrh č. 5 ze seniorátu pražského a žádosti farářů A. Štúra z Hodslavic a Č. Šimka z Brna o zrovnoprávnění staropensistů s novopensisty.

85. Zrušení všecírkevní chrámové sbírky každoroční pro pensijní fond. K návrhu dr. Jindř. Hrozného z Prahy usneseno většinou hlasů, že chrámová sbírka pro pensijní fond, vypisovaná až dosud podle usnesení dřívějších synodů každého roku v srpnu, nemá se na příště vypisovati. Usnesení toto stalo se při jednání o reorganizaci povinných chrámových sbírek. Viz v této zprávě str.

86. Schválení účtů pensijního fondu. Předlohy str. 125—131. Zpráva revisorů účtů v Předlohách na str. 132. Věc projednával též druhý odbor ústavní a správní; k jeho návrhu (ref. Jar. Kučera, farář v Libštátě) usnesl se synod jednomyslně takto:

Synod schvaluje na základě zprávy revisorů účtů účty pensijního fondu a uděluje synodnímu výboru ab-solutorium.

87. Mimořádná podpora pensijní em. voj. faráři Bedřichu Geržovi v Brně. Za příslušnou komisi referuje dr. Josef Král. Synod se usnáší takto:

Synod schvaluje rozhodnutí synodního výboru ze dne 22. listopadu 1927, č. 4/26 p. f., podle něhož povolena mimořádná pensijní podpora ročních 424 Kč, počínajíc od 1. ledna 1926, ze zaopatřovacího ústavu moravské evangel. superintendence, br. Bedřichu Geržovi, vojenskému faráři v. v. v Brně. Synod se usnáší, aby se tato podpora faráři Geržovi vyplácela na doživotí.

VII. Misie mezi pohany.

88. Misie mezi pohany. Předlohy str. 39. Srovnej též 97. usnesení IV. synodu, zaznamenané ve zprávě o IV. synodu na str. 55. — Misie mezi mohamedány, na niž před dvěma roky se usnesl synod, naráží na nepřekonatelné překážky různého druhu. Pařížská misie, podle sdělení p. Guillon, sekretáře YMCA, byla by ochotna jednomu česko-bratrskému evangelickému misionáři vykáhati samostatnou práci v Africe, na místě, které by si církev česko-bratrská evangelická zvolila. Jest ochotna přijmouti misionáře do své misijní školy a uvést jej do této práce. Roční náklad by byl asi 20 až 30.000 Kč. Pan Guillon slíbil, že o celé věci bude referovat Misijní Společnosti pařížské a že ji požádá, aby nám zaslala zprávu o svých misijních stanicích, zvláště i o místech, kde by event. náš misionář mohl pracovati. — Odbor pro práci misijní, vyslechnuv tuto zprávu synodního výboru, učinil usne-

sení, které též synod jednomyslně přijal. Referentem byl T. B. Kašpar, farář v Praze. Úsnesení zní takto:

Synod žádá, aby synodní výbor resp. Misijní jednota vstoupila v jednání s pařížskou Misijní společností za účelem spolupráce Českobratrské církve evangelické s touto zahraniční misí. Synodní výbor se pověřuje, aby ze sbírek, konaných na misii mezi pohany, povolil přiměřenou částku na udržování jednoho českobratrského misionáře.

Dále přijal synod jednomyslně tuto resoluci o důležitosti pohan-ské misie:

Synod seznává, že postupně roste mezi údy Česko-bratrské církve evangelické vědomí žádoucnosti vlastní misijní práce mezi pohany a vyzývá proto všechny sbory, aby dále pěstovaly pochopení pro tento úkol naší církve, a to jak mezi dospělými, tak i mezi mládeží, z níž církví jednou, jak synod pevně věří, vzejdou nadšení širitelé radostné zvěsti o Ježíši Kristu v krajích dalekých ve smyslu Jeho poslání. Synod doporučuje, aby vedle šíření misijní literatury sbory každoročně konaly schůzi nebo slavnost sborovou věnovanou misijnímu poslání církve mezi národy nepřiznávajícími se ke Kristu. Pro schůzi takovou opatří řečníka ochotné Misijní jednota. Synod by uvítal, kdyby i naše církevní časopisy pojaly pěstování zájmu o pohanskou misii do svého programu.

VIII. Styky s jinými církvemi a korporacemi v ČSR.

89. Evangelická a v. církev na Slovensku a Podkarpatské Rusi. Synodu doručen byl písemný pozdrav od biskupa generální církve dra Jur. Janošky tohoto znění: „Veľavážení, drahí bratia! Na Vaše práve mi došlé pozvanie na zasadnutie Vašej Synody s úctou a láskou bratskou odpovedám že náš tohoročný generálny konvent v Novom Meste nad Váhom 17. októbra vzal so živou účasťou na vedomie, že budete mať zasadnutie V. synody svojej 11. novembra a vyslovil Vám pozdrav, ktorý tlumočiť majú vyslati na to naši bratia. Ja sám, k mojej veľkej ľutosti, nemôžem pre neďuživosť prísť do Vášho bratského kruhu; preto posielam Vám len týmito riadkami osobný vreľý bratský pozdrav a želanie Božej milostivej pomoci a žehnania k Vašim prácam na utvrdenie hradieb evanjelického Siona a zveľadenie kráľovstva Kristovho.“ Synodu samého zúčastnil se z pověření generální církve biskup západního distriktu Dušan Fajnor, který oslovil shromáždění hned při prvním zahajovacím shromáždění na Vinohradech a vyřídil upřímné pozdravy slovenské evangel. církve i její přání, aby zasedání synodu bylo provázáno Božím požehnáním. Za proslov jeho i za blahopřání slovenské církve vyslovil dík hned na synodu br. senior Dr. Souček.

90. Jednota Bratrská. Synodu došel tento pozdravný písemný projev jménem Jednoty Bratrské od faráře J. Schillera z Prahy:

„Těšil jsem se velice a upřímně, že k Vašemu milému pozvání budu přítomen při zahájení Vašeho V. synodu a že použiji příleži-

tosti, abych celému synodu vyslovil jménem Jednoty bratrské, jak se s Vámi, se všemi bratry synodály a s celou církví českokobratrskou cítíme jako údy jednoho těla, jako bratři v pokojné práci na vinici Páně i v boji proti nepříteli, jenž jest týž u Vás jako u nás. A byl bych rád vyslovil přání, aby sám Bůh Vaše jednání řídil a žehnal jak v odborech, tak v plenu, aby i synodálové osobně, i církev jako celek byla obohacena. A i to bych neváhal upřímně říci, že Vy na Vašem synodu nerokujete a neusnáváte se jen pro sebe a pro svou církev. Jste v českých zemích největší církví evangelickou, a jest docela přirozené, že jakmile jde o stanovisko v kterékoli určité otázce, my v menších církvích (i když máme své mínění), přece jenom se ohlížíme a ptáme se: jak se v té věci zachová církev českokobratrská? A je-li její stanovisko jasně evangelické, zmužilé, statečné, biblicky vroucné, je to pro nás velká posila.

Tak asi bych byl promluvil; než lékař mi přikázal několik dnů naprostého klidu a lůžka. I prosím Vás za laskavé omluvení mé nepřítomnosti. Doufal jsem až do dnes ráno, jinak bych byl požádal některého z bratří Úzké rady, aby přišel a synod za nás pozdravil.“ — Usneseno za pozdrav tento poděkovati písemně.

91. Evangelická církev a. v. ve východním Slezsku. Blahopřejný telegram této církve od seniora Oskara Michejdy z Trince byl přečten v plenu synodním při zahajovacím zasedání. Usneseno poděkovati.

92. Německá evangelická církev v Čechách, na Moravě a ve Slezsku. Synodu došel tento blahopřejný projev od vrchní správy německé evangelické církve v Jablonci n. N.: „Indem wir für die freundliche Einladung zur Synode herzlich danken, ist es unser Wunsch, die hohe Synode möge im Sinne der Verheißung von Hes. 37, 14 begonnen haben. Mögen die versammelten Väter und Brüder nach beendeter Arbeit wieder zurückkehren zum Dienst an den Gemeinden in dem Bewußtsein, von der Gnade dessen getragen zu sein, der durch den Propheten Zacharia spricht: „Sie sollen mein Volk sein und ich will ihr Gott sein in Wahrheit und Gerechtigkeit.“ Mit brüderlichen Grüßen in Ehrerbietung der Präsident Dr. E. Wehrenfennig.“ Tento pozdrav byl v plenu synodním přečten česky seniorem drem J. Součkem a synod se usnesl za něj poděkovati.

93. Církev československá vyslala na synod svého patriarchu G. A. Procházku, který oslovil synod při zahajovacím shromáždění v pondělí večer. Patriarcha přál synodnímu zasedání vše nejlepší a zdůraznil, že církev československá nikdy nezapomene té lásky, s jakou českokobratrská církev evangelická otevřela jí chrámy a modlitebny v době, kdy byla ČČS bez přístřeší. Sděluje též, že ČČS chce se učit v lečems od církve českokobratrské. Hned na synodu poděkoval senior dr. Souček za tento projev, synod sám pak později v jiném zasedání, kdy se mluvilo o církvi československé, se usnesl takto:

Synod se těší z toho, že Českokobratrská církev evangelická je v přátelském poměru k Církvi československé, jak také projevono to bylo účastí i vřelým proslovem br. patriarchy Církve československé G. A. Procházky při zahájení letošního synodu.

94. Česká náboženská obec pravoslavná. Předseda synodální rady této obce Gorazd zaslal synodu tento příspěk: „Synodální rada Č. N. O. P. v Praze děkuje uctivě za laskavé pozvání k zasedání synodu českokobratrské církve evangelické, pozdravuje v bratrské lásce ctihodný synod a přeje jeho práci milosti Boží a plného úspěchu.“ Biskup Gorazd se nemohl osobně synodu zúčastniti, protože dlel

právě mimo Prahu, zplnomocnil však tajemníka synodní rady, důstoj. pána F. P. Šimka, aby vyřídil pozdrav jeho i synodální rady. Pan Šimek byl zahájení synodu přítomen a za přítomnost jeho i jeho blahopřání bylo seniorem Součkem na synodu poděkováno.

*

95. Jeronymova Jednota. Předlohy str. 89. Přijat jednomyslně tento návrh druhého hospodářského odboru přednesený referentem konseniorem Jarol. Nešporem z Chleb:

Synod se raduje z úspěchů Jeronymovy jednoty, žádá sbory, aby práci Jeronymovy jednoty účinně podporovaly, a děkuje funkcionářům Jeronymovy jednoty, jmenovitě bratru předsedovi J. Vl. Šebestovi z Peček za jeho neúnavnou horlivost, s kterou se Jeronymově jednotě po leta věnuje.

Pokud jde o volby do ústředního výboru Jeronymovy Jednoty usnesl se synod, aby ti dva bratři, kteří až dosud v tomto výboru za synod zasedali, zůstali v této funkci i dále. Vedle nich zvolen jako náhradník farář Jan Rezníček z Chocně. I byli tedy do ústředního výboru Jeronymovy Jednoty zvoleni: Fr. Šustr, farář v Poděbradech, a Fr. Klapuš, farář v Přelouči. Náhradníkem Jan Rezníček, farář v Chocni.

96. Česká diakonie v Praze. Předlohy str. 141. Synod jednomyslně učinil toto usnesení:

S potěšením přijal synod zprávu synodního výboru o České Diakonii. Synod vyslovuje své uznání diakonkám pro jejich příkladnou péči o sirotky a činnost ošetrovatelskou, pro kterou staly se všude hledanými a vzácnými. Synod schvaluje úmysl správy Diakonie, aby v dohledné době zřízeno bylo v Praze lidové sanatorium a na venkově útulek pro nevyléčitelné. Poněvadž největší překážkou zdárného rozvoje práce diakonek jest jejich malý počet, vybízí synod faráře, starší sborů a pracovníky mezi mládeží, aby povzbuzovali vhodné dívky ke vstupu do řad diakonek.

97. Českobratrský pěvecký spolek „Blahoslav“. Předlohy str. 143. Synod jednomyslně přijal tuto resoluci:

Synod s radostí sleduje úspěch spolku „Blahoslav“. Uznává jeho důležitost pro rozvoj církevního zpěvu a vybízí jednotlivce i naše korporace, aby spolek podporovali hmotně a zvali jej k pěveckým produkcím do svého středu. Synod by tomu přál, kdyby spolek „Blahoslav“ stal se iniciátorem pro skládání a vydávání nových duchovních písní českobratrské církve evangelické.

98. Východočeská pěvecká župa Blahoslavova. Synod jednomyslně přijal tuto resoluci:

Synod se raduje ze zprávy, že bylo založeno nové středisko pěstování českobratrského církevního zpěvu —

Východočeská pěvecká župa Blahoslava — a přeje jejím snahám nejlepšího zdaru.

99. **Dívčí vychovávací ústav v Krabčicích.** Předlohy str. 142. Usnesení synodu v tomto směru zní takto:

Synod bere na vědomí zprávu synodního výboru o dívčím vychovávacím ústavu v Krabčicích a znovu doporučuje tento ústav, pečující o výchovu dívek v duchu vážné zbožnosti všem českobratrským evangelickým rodinám.

100. **Kostnická Jednota.** Předlohy str. 140. Návrh č. 4. ze seniorátu pražského. Synod jednohlasně učinil toto usnesení:

Vzhledem k různým nedorozuměním, která se ve veřejnosti vyskytují, žádá synod synodní výbor, aby způsobem, který za vhodný uzná, učinil opatření, jímž by bylo ve smyslu § 101, 12. 13. církevního zřízení zdůrazněno, že ústředím českobratrské církve evangelické jest synod a synodní výbor a ústředím většiny evangelických církví v ČSR. Svaz evangelických církví, zastoupený Radou Svazu, resp. jeho předsednictvem.

Současně žádá synod, aby Kostnická Jednota místo názvu: „Kostnická Jednota, ústředí československých evangelíků“ přijala název: „Kostnická Jednota, ústřední spolek československých evangelíků“.

101. **Akademická YMCA a akademický spolek „Jeronym“.** Synod dal svolení prof. dru J. L. Hromádkovi z Prahy, aby ačkoli letos není členem synodu, přece podal synodu zprávu o křesťanském hnutí mezi vysokoškolským studentstvem. Prof. Hromádka tak učinil v plenárním zasedání synodu ve čtvrtek 14. listopadu dopoledne. Jeho referát byl vyslechnut se značným zájmem. Poukázal zvláště na činnost akademické YMCA, na výsledky i těžkosti její práce. Pak poděkoval za pomoc českobratrského studentstva vysokoškolského, kterou přinesla a přináší akademická YMCA a žádal akademický spolek „Jeronym“, aby snahy akademické YMCA podporoval již i mezi studentstvem středoškolským. K návrhu dra A. Lukla z Prahy přijal synod tuto resoluci:

Synod se zájmem sledoval výklad prof. dr. Hromádky o náboženské uvědomovací práci akademické YMCA a akad. spolku „Jeronym“ mezi vysokoškolským studentstvem, přeje rozvoji této činnosti zdaru a doporučuje práci tu podpoře českobratrské evangelické veřejnosti. Synod vybízí synodní výbor, aby podle míry prostředků a uvážení podporoval i hmotně akademickou YMCA a spolek evang. akademiků „Jeronym“.

Dříve ještě nežli prof. Hromádka podal nahoře zmiňovaný referát, jednal již synod o činnosti spolku evangelických akademiků „Jeronym“ a usnesl se na této resoluci:

Synod žádá akadem. spolek „Jeronym“, aby se obracel více než činí k vysokoškolskému studentstvu fakult

netheologických a snažil se je získati ke členství, zájmu a spolupráci na poli nábožensko-církevním. Též doporučuje synod, aby „Jeronym“ zpestřil program své práce otázkami všeobecného rázu.

102. Sirotčince v Krabčicích a Ml. Boleslavi. Jednomyslně přijata tato resoluce:

Synod vzal radostně na vědomí, že nejstarší sociální práce v církvi prostřednictvím Evangelické společnosti pro dobročinnost křesťanskou stále zdárně, ba v rostoucím měřítku pokračuje. Doporučuje zvláště její sirotčinec v Krabčicích a v Ml. Boleslavi účinné lásce a podpoře celé církve.

103. Spolek a Družstvo pro sociální práci v Myslibořicích. Předlohy str. 143 a 144. Věci se zabýval odbor osmý (pro různé záležitosti). Jemu též předloženy všechny spisy o případu faráře Fr. Horníčka. Tedy zejména a) tištěná brožura „Myslibořice a pan farář Fr. Horníček“, vydaná Představenstvem spolku Sociální ústavy v Myslibořicích, b) tištěná odpověď na tuto brožuru, vydaná pod titulem „Servare intaminatum“ od faráře Horníčka, J. Řepy z Velimě a dra R. Trnky z Brna, c) přepis faráře Fr. Horníčka synodnímu výboru ze dne 29. září 1929, d) žádosti konseniora K. Nagyho a seniorátního kurátora K. Vilíma ze dne 18. října 1929, aby proti nim bylo zahájeno disciplinární řízení, a žaloby obou proti farářům Horníčkovi a farářům Řepovi, kteréžto všechny věci byly ještě před synodem (25. října 1929) předány k dalšímu jednání, jednak kárnému výboru se sídlem v Praze, jednak kárnému výboru se sídlem v Brně, d) přepis dra R. Trnky synodnímu výboru ze dne 11. listopadu 1929.

Odbor, který záležitosti myslibořické v úterý 12. listopadu dopoledne projednal, podal hned na začátku druhého plenárního zasedání synodu v úterý 12. listopadu odpoledne svým členem farářem Vlast. Jurenem z Loun tento pilný návrh: „Synod se usnází aby v době zasedání synodu učiněn byl poslední pokus o smír mezi oběma skupinami v záležitosti myslibořické, a to ve zvláštní komisi, jejímiž členy budtež konsenior Gustav Švanda, farář F. Šustr, kurátor Fr. Čech z Noviči, dr. A. Lukl. Budtež dále telegraficky na účet synodu povoláni do Prahy na zítřek odpoledne bratři farář Jaroslav Řepa z Velimě a farář Horníček z Hranic. Též budtež požádáni o přítomnost v Praze na zítřek odpoledne bratři K. Vilím, dr. R. Trnka a kons. K. Nagy.“ Pro uznání pilnosti tohoto návrhu hlasovalo jen 57 členů synodu (ze 102 členů přítomných). Návrhu tedy pilnost přiznána nebyla, protože pro přijetí pilnosti návrhu musí se podle jednacího řádu vysloviti nejméně dvě třetiny přítomných (§ 14 jedn. řádu).

Na počátku čtvrté plenární schůze synodu ve středu 13. listopadu dopoledne farář Vl. Juren z Loun přednesl synodu též pilný návrh o Myslibořicích, který v předešlém odstavci je citován. Přítomno bylo 99 členů synodu. K návrhu promluvila řada bratří, z nichž v protokole jsou jmenováni K. Vilím, J. Čech z Noviči, B. Souček z Tábora, Vr. Tržický z Nymburka. Přijat byl však 64 hlasy návrh, aby se přešlo k dennímu pořádku, čímž pilnost projednání návrhu nahoře citovanému opět nebyla přiznána.

Nato bylo jednáno o Myslibořicích až v osmé plenární schůzi v pátek 15. listopadu dopoledne a to při příležitosti, kdy farář Vl. Juren z Loun referoval jménem odboru o zprávě v synodní bro-

žuře na str. 143. O věcech myslibořických rozvinula se pak dosti dlouho trvající debata, jež však ani pokud jde o jmenování osob, které se jí zúčastnily, ani pokud jde o obsah, není v protokole zapísána. Po této debatě přijal synod jednomyslně tyto dvě resoluce (prvá byla formulována farářem Pavlem Nešporem z Nosislavě, druhá J. Čechem, rolníkem z Noviči):

a) Pátý synod se raduje z toho, že dílo myslibořických ústavů zdárně pokračuje, a vřele doporučuje i klade na srdce všem členům Českobratrské církve evangelické, aby myslibořické ústavy všemožně podporovali.

b) Synod vyslovuje přání, aby synodní výbor — možno-li — upsáním podílů Družstva myslibořického a žádostí o přiměřenou úpravu stanov družstva zajistil myslibořický statek církvi.

Po přijetí těchto resolucí jednáno bylo v plenu o jiných předlohách. Za nedlouho však znovu pozornost synodu obrácena byla k Myslibořicům. Stalo se tak jednak tím, že br. Karel Vilím veřejně projevil dík jistému členu synodu, jenž nepřeje si býti jmenován, že právě upsal 50 podílů v myslibořickém družstvu, jednak prohlášením seniora dra J. Součka z Prahy, k němuž dal podnět br. K. Vilím. Toto prohlášení seniorovo znělo takto:

„Synodnímu výboru byl zaslán protokol o zasedání a jednání zvláštní komise, sestávající z členů staršovstva brněnského sboru, v němž konstatováno toto:

- a) Komisi předložen dopis dra Losy poslaný řed. Vilímovi, o němž se praví v brožuře p. Horníčka, že nebyl mině jako dopis důvěrný, jak se tvrdí v knížce vydané řed. Vilímem; komise konstatovala, že v dopise tom je skutečně napsáno drem Losou, že je to dopis důvěrný.
- b) Komisi byly předloženy originály dopisů otištěných v brožuře pana řed. Vilíma a čteny a slovo za slovem porovnávány se zněním otištěným. Komise konstatovala, že všechny odchylky v tištěném textu v ničem nemění smysl dotčného originálního textu a že většinou jsou to omyly opisovačů, aneb tisku.“ Dále prohlásil senior dr. Souček:

„Byl mi dán dotaz, zdali jsem četl brožuru p. Horníčka před uveřejněním zprávy o Myslibořicích v předlohách k pátému synodu. Prohlašuji, že, ač ovšem zpráva ta napsána byla dříve, přece otištěna byla až po přečtení této brožury a že dodnes bych nic na znění té zprávy neměnil. Zejména potvrzuji znovu, že podle mého přesvědčení na základě osobní návštěvy v Myslibořicích koná správkyně ústavů Myslibořických sl. M. Nagyová velmi věrně a svědomitě svou funkci.“

IX. Styky se zahraničním protestantismem.

104. **Církev skotská.** Jejím jménem promluvil při zahajovacím shromáždění synodním Rev. J. E. Stewart z Edinburghu, vyřídiv pozdravy své církve. Církev skotská v posledních letech posílá do Prahy na dobu zimní vždy jednoho ze svých kazatelů, aby tu konal bohoslužebná shromáždění pro anglicky mluvící obecnost a pokoušeli se i o práci misijní mezi Židy. Rev. Stewart přijel právě k tomu účelu do Prahy na letošní zimu. Projevil radost nad přátelskými svazky mezi církví českobratrskou a presbyterií církvi skotskou.

Za jeho proslov, do češtiny tlumočený prof. Bednářem, poděkoval mu anglicky senior dr. Souček.

105. Spojení církví skotských. Zpráva synodního výboru v Předlohách na str. 13. Synod se jednomyslně usnesl takto:

Synod se raduje ze spojení Státní církve skotské se Svobodnou a přeje této nové spojené církvi, jež přijala jméno „Církev skotská“, hojného požehnání Božího. Synodní výbor tlumočíž představitelům této bratrské církve pozdravy synodu.

106. Poděkování přátelům českokobratrské evangelické církve v zahraničí. Viz zprávu synodního výboru v Předlohách str. 135—139. Synod jednomyslně se usnesl takto:

Synod děkuje všem přátelům zahraničním — jmenovitě americkým a skotským — za všechny projevy lásky a přízně k církvi českokobratrské evangelické.

107. Světová konference pro víru a řád. Předlohy str. 148. Synod se usnesl takto:

Synod běře na vědomí, že Odbor pro jednotu v bohoslužbě a učení jedná i o usneseníh Světové konference pro víru a řád (Lausanne 1927) a očekává od Odboru návrh pro příští synod. Synod zmocňuje odbor pro jednotu v učení a bohoslužbě, aby byl komitetem, který by pracoval i v tomto směru.

X. Různé věci.

108. Organizace sociální péče v českokobratrské evangelické církvi. Viz zprávu odboru pro sociální církevní práci na str. 148 v Předlohách k pátému synodu. K návrhu příslušného synodního odboru (ref. farář T. B. Kašpar v Praze) usneseno jednomyslně toto:

Synod v souhlase se zprávou synodního odboru pro sociální péči (Brožura V. synod str. 148) doporučuje synodnímu výboru, aby dal podnět k vytvoření ústředního sboru sociální péče Českokobratrské církve evangelické, který by se skládal ze zástupců českokobratrských evangelických spolků a institucí, pracujících sociálně (Sociální podniky Myslibořické, Českokobratrská evangelická společnost pro dobročinnost křesťanskou, Masarykův tábořský Domov, Husův Asyl v Čáslavi, Sociální ústředí Velké Prahy, Sirotčinec Komenského v Táboře, Česká diakonie, Jubilejní Husův sirotčinec na Vsetíně). Synod pověřuje synodní výbor, aby prvou schůzi těchto spolků a institucí svolal. Účelem tohoto Sboru soc. práce budiž:

a) representovati soc. práci Českokobratrské církve evangelické oproti jiným organizacím sociální práce v ČSR. i v cizině;

b) pracovati o účelné sečlenění a spolupráci všech v oboru soc. péče pracujících spolků a ústavů Českobratrské církve evangelické;

c) zvláště pak pečovati o řádné organisování ústředí soc. péče v Praze, event. též v jiných městech v ČSR.

109. Pronásledování náboženství v Rusku. Synod přijal jednomyslně tuto resoluci, připravenou synodním výborem:

Synod na základě zpráv o náboženském utrpení v Rusku cítí upřímně s tamními bratřími a sestrami v Kristu, ať jsou příslušníky kterékoli církve. Žádá všechny sbory, aby byly pamětlivy těchto utištěných a strádajících, žíznících po Bohu živém. Vzpomínejte jich ve svých shromážděních a na svých modlitbách. A buďte připraveni pomoci i hmotně, jakmile pomocná akce bude uvedena v život. Kéž Bůh se smiluje nad lidem svým v tamním bratrském národě.

110. Kostelík s hrobkou J. A. Komenského v Naardenu. Jednomyslně přijat tento návrh:

Pátý synod Českobratrské církve evangelické připomíná si vděčně, že královská nizozemská vláda darovala vládě československé republiky bývalý kostelík vallonské církve v Naardenu, kde jest hrob Jana Amosa Komenského. Významným tímto činem vrácena tělesná schránka našeho velikého myslitele a významné náboženské osobnosti nejen československé vládě, nýbrž také československému národu a tím i naší církvi, která usiluje plniti odkaz Komenského.

Synod oceňuje vzácné to věnování jako projev bratrské blízkosti mezinárodní a mezicírkevní, která jest ve shodě s duchem Komenského. Synod žádá synodní výbor, aby vhodným způsobem hleděl uplatniti zájem Československé církve evangelické při správě objektu.

111. Oslavy knížete Václava. Druhý odbor ústavní a správní projednával též zprávu synodního výboru o oslavách václavských. Viz Předlohy str. 15. O věci referoval Alex. Winkler z Frýdku. Synod jednomyslně přijal tento návrh odboru:

Synod vyslovuje naprostý souhlas se stanoviskem, které synodní výbor zaujal k oslavám knížete Václava vzhledem k jednostrannému rázu jejich a schvaluje provolání, které synodní výbor jménem Českobratrské církve evangelické vydal.

12. Odznak církve. Jednomyslně byl přijat tento návrh, vzešlý ze seniorátu brněnského:

Synod zmocňuje synodní výbor, aby vypsál konkurs na oficiální odznak církve a do rozhodčí komise aby povolal i zástupce památkového úřadu.

V odůvodnění se praví, že dosavadní řešení jsou nevzhledná a svědčí o neodbornosti. Skoro napořád prý se užívá odznaku kalicha konického, katolické formy k pozdvihování a nikoli k společnému užívání. Zástupce Památkového úřadu jest prý v rozhodčí komisi důležitý nejen pro heraldickou odbornost, ale i proto, že podle arch. Sochora (z mor. Památkového úřadu) je kdesi na Moravě v katolickém kostele zachovaný vzorný starobratrský kalich, typicky odlišný od katolického, nesouvisící nijak s gotikou. Do komise má býti vedle odborně informovaných našich lidí povolán též někdo z umělecko-průmyslové školy. Náklad mohl by býti uhrazen z takových superintendentních fondů, jaké byly na Moravě, nebo z částky dotační na věcná vydání.

113. Seznam vojinů padlých ve světové válce a seznam legionářů. Synod přijal jednomyslně návrhy ze seniorátu poděbradského (č. 1) a ze seniorátu královéhradeckého (č. 3) v tomto znění:

Synod doporučuje všem sborům, aby si k vůli své sborové historii pořídily seznam vojinů — příslušníků sborových — padlých ve světové válce 1914—1918 a seznam českobratrských evangelických legionářů.

114. Jubilejní sjezd na paměť desíletého trvání sjednocené církve. Přijat jednomyslně tento návrh druhého odboru ústavního a správního, přednesený referentem far. Alex. Winklerem z Frýdku.

Synod s radostí vzpomíná jubilejního sjezdu, uspořádaného v prosinci r. 1928 na paměť desíletého trvání sjednocené církve a vyslovuje všem, kteří se o jeho zdar přičinili, díky. Zvláště děkuje synodnímu výboru za sepsání a vydání knihy: „Deset let českobratrské evangel. církve“, v níž vylíčeny byly dějiny vzniku a vývoje, spojení církevního, práce a poměry spojené církve, jakož i její styky s jinými církvemi v tuzemsku i v cizině. Stejně děkuje synod synodnímu výboru za vydání „Zprávy o jubilejním sjezdu“, která vyšla tiskem rovněž péčí synodního výboru a zůstane trvalou upomínkou. Obě cenné publikace synod doporučuje bedlivé pozornosti nejširších kruhů církevních.

115. Pozdrav superintendentu dru Ferd. Císařovi. Jednomyslně usneseno poslati superintendentu dru Ferd. Císařovi tento projev:

Synod radostně přijímá Vaši vzpomínku, vděčně oceňuje Vaši životní práci a vzkazuje Vám své upřímné a srdečné pozdravy s prosbou, aby Hospodin při Vás i nadále stál se svou milostí a upevnil zdraví Vaše.

116. Projevy soustrasti. K návrhu seniora dra J. Součka usneseno poslati projev soustrasti rodině prof. K. Andrlého, kurátora východ. sboru v Plzni, který právě zesnul, dále rodině říd. učitele K. Váni z Netřebic a rolníka Václ. Chvojky z Bezděkova, kteřížto oba byli zvoleni ve svých seniorátech za poslance na pátý synod, nedočkali se však již zasedání tohoto synodu. Památka všech těchto tří bratří uctěna byla povstáním.

117. **J. A. Komenského Pokyny rodičům (Informatorium).** Jednomyslně přijat tento návrh br. B. Jiskry ze Záběří n. L.:

Aby přispěl — v plnosti času — k uskutečnění podnes oprávněného přání J. A. Komenského, doporučuje synod všem rodinám a ukládá farářům i starším všech sborů: dbejte, ať aspoň v každém domě československém mají a čtou Komenského „Pokyny rodičům“ (Informatorium) jako první pomůcku k co nejlepší výchově naší vlasti, aby byla blíže Bohu a blíže k spravedlnosti vůči všem lidem.

118. **Zpráva synodního výboru o stavu církve, podaná pátému synodu.** Většinou hlasů přijat tento návrh:

Synod vyzývá staršovstva všech sborů, aby tištěnou zprávu synodního výboru o stavu církve, podanou pátému synodu a rozeslanou všem sborům, učinila si předmětem zvláštní své pozornosti, zvláště ony části této zprávy, jež se týkají života duchovního.

119. **Usnesení synodní mají se uveřejňovati též v Československém kalendáři.** Většinou hlasů přijat tento návrh, přednesený jménem komise farářem B. Jeriem z Prahy.

Nejdůležitější usnesení a výsledky synodního jednání bud' tež vždy uveřejňovány v Československém kalendáři, aby vešly v známost nejširší naší veřejnosti.

120. **Časopis „Český Bratr“.** Viz Předlohy str. 145—147. Jednomyslně přijat tento návrh odboru:

Synod se těší z úspěšné publikační činnosti synodního výboru, zvláště ze stálého vzrůstu časopisu „Český Bratr“, pokud se týče počtu odběratelů i úrovně jeho obsahu.

121. **Žádost o presbyterskou ordinaci pro diakona Dalibora Molnára z Prosetína.** Sbor v Prosetíně žádá za presbyterskou ordinaci pro diakona Dalibora Molnára. Žádost byla jako petice předložena synodu, který se usnesl, že zmocňuje synodní výbor, aby ji uvážil a o ní rozhodl v mezích možnosti.

122. **Odbory zvolené v tomto a v předešlých synodech.** Vzhledem k poznámce synodního výboru ve Zprávě k pátému synodu na str. 150, že by synod měl konstatovati, které z odborů zvolených v předešlých synodech již ukončily svou práci a které mají trvati dále, usnesl se synod takto:

a) **Ústavní komitét** dokončil práci. Trvati bude dokud změny v církv. zřízení usnesené pátým synodem nebudou vládou schváleny. Nato se rozejde.

b) **Komitét pro stručné vyjádření učení a zásad církve** dokončil svou práci a zrušuje se.

c) **Komitét pro sociální práci** se zrušuje. Na jeho místo má nastoupiti jiná organizace „Ústřední sbor

sociální péče Českobratrské církve evangelické“ podle příslušného usnesení pátého synodu.

d) Komitét pro jednotu v bohoslužbě a učení trvá dále.

e) Komitét agendární trvá dále.

f) Komitét pro styky zahraniční trvá dále.

g) Komitét pro veškerou náboženskou výchovu v církvi trvá dále. O jeho práci je zvláštní usnesení. Synod se též usnesl, aby se ročně sešel nejméně dvakrát, což má považovati za svou povinnost: kooptací nových členů má si hledět získati osoby, které by měly o věc zájem.

h) Komitét evangelisační trvá dále. I tento komitét má se ročně sejít aspoň dvakrát a kooptací získati osoby, které by v práci mohly mu býti pomocny.

ch) Komitét finanční se zrušuje.

123. Bednářova Sbírka zákonů ve věcech náboženských a církevních. Většinou hlasů učiněno toto usnesení:

Synod vítá vřele významnou Sbírku zákonů ve věcech náboženských a církevních vydanou prof. dr. Bednářem, a žádá synodní výbor, aby zvláštním přípisem bratřím farářům a sborům tento spis jakožto nepostrádatelný pro farní úřady i staršovstva doporučil a uložil jim, aby spis tento zakoupili.

124. Biblický slovník. Přijat tento návrh odboru:

Synod sleduje se zájmem vydávání Biblického slovníku Svazem nedělních škol a doporučuje členům naší církve co nejhojnější jeho odebírání.

125. Místo a čas příštího synodu.

Usneseno jednomyslně, aby den a místo příštího synodu, jakož i dobu (buď za dva roky nebo za tři roky) určil synodní výbor. Synod má však býti svolán opět na podzim.

126. Krajské sjezdy.

Synod považuje za prospěšné pořádání krajských sjezdů.

127. Sjezd na paměť 150. výročí vydání tolerančního patentu.

Synod se usnáší, aby synodní výbor svolal sjezd celé církve na památku 150. výročí vydání tolerančního patentu. Místo a čas určí synodní výbor.

128. Verifikace neschválených protokolů synodních přirčena byla jednomyslně synodnímu výboru.

129. Poděkování senioru dru Součkoví jako předsedovi synodu přednesl farář Josef Nešpor z Chrudimě. Současně přál mu jmé-

nem celého synodu, aby operace, již se má hned těsně po synodu podrobiti, provázena byla z milosti Boží úspěchem, tak aby brzy znovu zdrav a v síle s radostí mohl se ujmouti své práce.

130. **Ukončení synodu.** Senior dr. Souček poděkoval za projev tlučený bratrem farářem J. Nešporem a vyslovil pevnou víru, že Bůh mu dovoli ve zdraví se opět vrátiti k práci v církvi, ke které byl povolán. Dále poděkoval br. senior oběma místopředsedům, kteří tentokrát pro jeho chorobu musili jej častěji než jindy v předsednictví zastoupiti, synodnímu kazateli Kamilu Nagyovi, referentům, zapisovatelům a vinohradskému sboru. Konstatoval, že přes různost mínění všechno jednání na synodu bylo vždy bratrské a klidné a vyslovil přání, aby církev spěla k dalšímu rozkvětu a stala se církví slavnou a krásnou. Modlitbou, požehnáním a zpěvem písně „Král věčný nás požehnej“ byl synod v pátek 15. listopadu 1929 odpoledne o 2. hodině zakončen.

XI. Přehled o komitéttech a kuratoriích pro období 1929—1931.

1. **Komitét pro jednotu v bohoslužbě a učen.** Členové jsou: Jan Vl. Šebesta z Peček, dr. Ferd. Hrejsa z Prahy, dr. Jos. Hromádka z Prahy, dr. Fr. Bednář z Prahy a Lad. Juren z Nymburka. Odbor má právo kooptace.

2. **Komitét agendární.** Členové jsou: senior Jos. Souček, dr. Ferd. Hrejsa, dr. Frant. Bednář, farář J. Vl. Šebesta, farář G. A. Molnár z Trnávky, farář B. Fleischer z Roudnice, farář J. Jadrníček z Uh. Hradiště, farář Pavel Nešpor z Nosislavě a konsenior Stanislav Čapek z Prahy.

3. **Komitét pro styky zahraniční.** Členové jsou: senior Souček, prof. Hrejsa, prof. Žilka a dr. Bednář. Kooptován far. T. B. Kašpar.

4. **Komitét pro veškerou náboženskou výchovu v církvi.** Členové jsou: Dr. Fr. Bednář, konsenior Stan. Čapek, farář B. Jerie, farář T. B. Kašpar, učitel Frant. Kučera, ředitel Frant. Ondruška z Jimramova na Moravě, farář Ad. Novotný z Hradce Králové, dr. Jindř. Hrozný, dr. Emil Smetánka. Odbor má právo kooptace. Kooptován J. Kantorek z Mělníka.

5. **Komitét evangelizační.** Členové jsou: Far. K. Lanštják ze Žižkova, konsenior Stan. Čapek z Prahy, kons. K. Machotka z Plzně, Jaroslav Jiskra z Prahy a far. O. Opočenský z Ml. Boleslavě. Odbor má právo kooptace. V odboru zasedá i zástupce synodního výboru.

6. **Kárné výbory a vrchní kárný výbor.** Kárný výbor se sídlem v Praze se skládá z těchto členů: 1. Farář Fr. Šustr z Poděbrad, 2. farář O. Nagy z Kšl. 3. B. Soukup, ředitel fil. Živnobanky z Mělníka a 4. JUDr. E. Lány z Prahy. Náhradníky jsou: 1. Farář J. Vl. Šebesta z Peček, 2. farář Vl. Juren z Loun, 3. Ing. Josef Holý z Mochova a 4. Em. Mattas, městský úředník v Plzni.

Kárný výbor se sídlem v Hradci Králové se skládá z těchto členů: 1. Farář R. Medek z Bučiny, 2. farář Jakub Caha z Vys. Mýta, 3. Jan Strítezský, profesor z Chrudimě a 4. ing. Jos. Beneš z Pardubic. Náhradníky jsou: Far. J. Toul z Čes. Budějovic, 2. far. Fr. Ženatý ze Semonice, 3. MUDr. A. Švanda z Hradce Králové a 4. profesor A. Duřacha z Litomyšle.

Kárný výbor se sídlem v Brně se skládá z těchto členů: 1. Jan Skalák, farář na Vsetíně, 2. Jar. Urbánek, farář v Přerově, 3. Fr. Zbořil, rada v Brně, Žabovřesky, Bezručova 10, 4. MUDr. K. Esterák v Jablůnce n. Bečv. Náhradníky jsou: 1. Jar. Stehlík, farář v Javorníku, 2. B. Burián, farář ve Strítěži, 3. inž. Adámek, Orlová, 4. T. Člupek, odb. učitel, Prcstějov.

Vrchní kárný výbor se sídlem v Praze se skládá z těchto členů: 1. B. Jerie, farář, Vinohrady, 2. T. B. Kašpar, farář v Praze, 3. M. Novák, farář v Kolíně, 4. B. Černík, Praha, 5. JUDr. St. Zima ve Strakonici, 6. prof. J. Kočí v Praze. Náhradníky jsou: 1. Josef Šlechta, farář v Soběhrdech, 2. B. Fleischer, farář v Roudnici, 3. Kr. Lanštják, farář na Žižkově, 4. dr. Jindř. Hrozný, Praha, 5. Fr. Křížek ze Smíchova a 6. prof. dr. Bednář z Prahy.

7. Svaz evangelických církví v ČSR. Zástupcové Českobratrské církve evangelické, zvolení třetím synodem, jsou tyto: Sen. Souček, prof. Hrejsa, prof. Žilka, prof. Hromádka, dr. Lukl, Viktor Szalatnay, dr. Boháč, Josef Nešpor z Chrudimě, Jarolím Nešpor z Chleba, Šebesta, Prudký, Kamil Nagy, Karel Vilím, Jadrníček z Uher. Hradiště. Náhradníci jsou: Dr. Bednář, K. Machotka, dr. Švanda z Hradce Králové, Stanislav Čapek, dr. Lány, dr. Jindř. Hrozný.

8. Husův dům v Praze. Za církev do výboru spolku „Husův dům v Praze“ zvoleni: B. Černík, Praha; Ing. J. Holý z Mochova a Ferd. Kavka z Prahy.

9. Husův dům v Hradci Králové. Kuratorium tvoří: Dr. Adolf Švanda, V. Janský, V. Vraný, Ing. Václ. Rejchl ml., Adolf Novotný, R. Schenk (vesměs z Hradce Králové).

10. Církevní budovy v Čáslavi. Správcem jest Frant. Procházka, statkář v Čáslavi.

11. Jeronymova jednota. Do ústředního výboru zvoleni ze synodu Fr. Klapuš, farář v Přelouči a Fr. Šustr, farář v Poděbradech. Náhradníkem Jan Řezníček, farář v Chocni.

12. Revisoři účtů synodního výboru: B. Černík, Praha, a dr. Jindř. Hrozný z Prahy.

XII. Neprojednané předlohy.

V originálech protokolů o synodních schůzích není zmínky o projednání těchto předloh:

1. Návrh ze seniorátu pražského č. 3., jenž zní:

Studijní a zkušební řád pro bohoslovce českobratrské církve evangelické, usnesený synodem 25. února 1921 a doplněný synodem 15. června 1925, se pozměňuje takto: Dosavadní znění § 1 tohoto řádu se škrtně a místo něho se dá tento text:

„Ten, kdo chce dosáhnouti od synodního výboru dekretu volitelnosti k úřadu farářskému nebo vikářskému v českobratrské církvi evangelické, musí se napřed hlásiti u svého konseniora a potom osobně představit seniuru církve.

Synodní výbor vede seznam studujících bohosloví, kteří mají v úmyslu státi se jednou duchovními českobratrské církve evangelické. Do tohoto seznamu přijímá jen ty bohoslovce, u nichž by se dotazem u příslušného konseniora a duchovního správce, po případě i jinde, přesvědčil, že svým charakterem se k tomu povolání hodí a jsou k němu způsobilými.

Bohoslovcům, do tohoto seznamu přijatým, sdělí to synodní výbor písemně.

Každý bohoslovec musí pak vykonati s prospěchem bohoslovcevé zkoušky, a to jednak vědeckou, jednak praktickou, podle dalších ustanovení.

Jestliže se v povaze a chování u přijatých již bohoslovců během jejich studia proti očekávání ukáží mravní nedostatky nebo jiné známky toho, že by jejich působení bylo později církvi na škodu, jest synodní výbor povinen takovým studentům — byť i složili příslušné zkoušky — odepriti vydání dekretu volitelnosti za faráře nebo vikáře a pokud možno již v době studia dotčným bohoslovcům doporučiti, aby si hledali povolání jiné. Zásadně stanoví, že není přípustno, aby studenti bohosloví v době svého studia se ženili, nebo aby jako ženatí do počtu bohoslovců byli přijímáni. Výjimku od tohoto pravidla stanoví, po případě dispens dává, synodní výbor jen ve zvláštních případech.

Studující bohosloví musí prokázati, že vykonali s prospěchem maturitní zkoušku na gymnasiu. Studující s maturitou z reálky musí se napřed podrobiti dodatečné maturitní zkoušce z latiny. Studující z reálných gymnasií a z reálek, kteří mají maturitu z latiny, podrobí se dodatečné zkoušce z řečtiny. Studující z učitelských ústavů nebo jiné střední školy musí se dříve podrobiti maturitní zkoušce gymnasijní.

2. Návrh ze seniorátu pražského č. 8 o provádění výkonu církevní kázně. Návrh je otištěn ve Zprávě k synodu na str. 185—186.

3. Návrh ze seniorátu plzeňského č. 3 tohoto znění:

Synod žádá evangelickou Husovu fakultu, aby za řádné posluchače Husovy fakulty zapisovala i absolventy reálného gymnasia a reformního reál. gymnasia. Zkouška z řečtiny budiž vložena vhodným způsobem do zkušebního řádu.

4. Návrh ze seniorátu plzeňského č. 5., jenž zní takto:

Budiž uspořádán co nejdříve v Praze kurs pro absolventy středních škol, zvláště učitelských ústavů a gymnasií za příčinou přípravy ke zkoušce katechetské v dohodě s evangelickou Husovou fakultou.

5. Návrh ze seniorátu královéhradeckého č. 6 tohoto znění:

Staršovstva našich sborů pečujtež o to, aby při pohřbech byla zachována křesťanská a bratrská jednoduchost. Zvláště je třeba upozorniti na to, že objednávání hudby k pohřbům odporuje našim

zásadám křesťanským a bratrským. Toto upozorňování dějž se s kazatelen a ve sborových věstnících.

6. Návrh ze seniorátu královéhradeckého č. 7 tohoto znění:

Křtem sv. budiž slouženo pouze dětem rodičů, z nichž aspoň jeden náleží naší církvi.

7. Návrh ze seniorátu královéhradeckého č. 11 tohoto znění:

Synod usilujž o to, aby okresní úřady braly na vědomí nejen přistoupení nebo vystoupení z církve, ale i vyloučení se strany sboru. Důvod: Za dosavadního stavu věcí, i když sbor někoho vyloučí, před úřady tento vyloučený jest veden stále jako člen naší církve, což nejen církvi neslouží ke cti, ale omezuje i účinnost církevní kázně.

8. Návrh ze seniorátu časlavského č. 1 tohoto znění:

Seniorátní shromáždění žádá synodní výbor, aby se při návrzích, podávaných na synod, vždy otiskovala též odůvodnění, byla-li připojena.

9. Návrh ze seniorátu poličského č. 1 tohoto znění:

Synod nechť zdůrazní nutnost, aby všechna důležitá usnesení návrhů zvolených komisí byla před jednáním synodním včas synodním výborem předložena staršovstvům a vždy aby bylo postupováno podle zásad presbyterně synodních.

10. Návrh ze seniorátu poličského č. 15 tohoto znění:

Nechť jest vytištěn podrobný schematicus církve, v němž především buďte vyznačeny hranice sborů a všechny obce, aby farní úřady měly příručku pro svou praxi, bez níž vznikají dnes mnohé obtíže.

11. Návrh ze seniorátu novoměstského č. 6 tohoto znění:

Církevní knihovna bývalé reform. moravské superintendence, umístěná ve faře vanovické, jejíž přenesení do Brna bylo usneseno jedním superint. shromážděním, budiž přenesena do Husova Domu v Praze, přiměřenou dotací každoročně doplňována a zpřístupněna všem duchovním a bohoslovcům českobratrské církve evangelické.

12. Návrh ze seniorátu moravskoslezského č. 3 tohoto znění:

U vědomí důležitosti misie pro oživení našich sborů buďtež ve sborech našich v měsících srpnu neb září konány misijní slavnosti, k nimž Misijní Jednota jistě ochotně řečníky obstará.

13. Synod též nezaujal stanovisko ke zprávě synodního výboru ve Zprávě na str. 145 ve věci katechismu Medkova a Kučerovy učebnice, jež měl schváliti. Předloha v těchto věcech zněla takto:

a) Na základě usnesení minulého synodu (viz Zpravu str. 45) předkládáme tímto znovu synodu ke schválení ve smyslu § 94, 8 c. zř. „Českobratrský katechismus biblického učení“, sepsaný farářem R. Medkem a vydaný nákladem evangelisačního odboru v seniorátě chrudimském. Katechismus byl již schválen prozatímně synodním výborem (dne 26. listopadu 1926 v rukopise). Ministerstvem školství a národní osvěty byl schválen 8. května 1927 č. 55897.

b) Dále předkládáme synodu k definitivnímu schválení spis F. B. Kučera, Učebnice náboženství pro česko-bratrské evangelické žáky škol národních. Díl II., pro vyšší stupeň školy obecné a pro školy městské. Spis tento jest pokračováním schváleného již I. dílu téže učebnice. Synodní výbor prozatímně schválil jej již 13. července 1928 pod č. 1448. Ministerstvo školství a národní osvěty schválilo tuto učebnici dne 23. čce 1928 č. 94561.

14. Též o resolucích pražské porady pokračovacího výboru štokholmské konference, otištěných na str. 199—201 v Předlohách, a přidělených k projednání osmému odboru přípravnému, synod nedjednal, protože z tohoto odboru žádný návrh pro synod nezvešel.

15. Podobně o předlohách, jež zůstaly nepovšimnuty při čtvrtém synodu a znovu byly pátému synodu k projednání předloženy (viz Předlohy str. 198—199), ani pátý synod žádného usnesení neučinil. Týká se to předloh č. 1.—6. (Předloha č. 7 projednána byla.)

*

Všeobecná poznámka o předlohách neprojednaných: Zůstanou-li některé předlohy synodní nepovšimnuty, ať opomenutím nebo úmyslně, jest je vlastně považovati za zamítnuté. Má-li proto další synod se jimi znovu zabývat, musí býti kompetentními činiteli jako nový návrh na synod znovu podány.

C. Přílohy.

1. Kázání,

které při zahájení V. synodu českobratrské církve evangelické dne 11. listopadu 1929 o půl 6. hod. večerní proslovil v českobratrském evang. chrámu na Král. Vinohradech konsenior obvodu brněnského Kamil Nag y z Vanovic.

Luk. 12, 36: „A vy buďtež podobni lidem, očekávajícím Pána svého ...“

Po páté schází se náš synod, nejvyšší a nejvýznamnější instituce naší církve.

Radostné pocity a nálada prvních synodů spojené a svobodné církve, že Bůh vrátil také v naše ruce vládu věcí, nejsou již základním tónem a vedoucím motivem těchto shromáždění. Svobodou probuzená smélost velikých plánů, prudká odvážnost vyhlazovat stopy dřívější závislosti a vtisknout všemu pečeť nové éry, obratu a převratu, hrdé naděje ustupují jako vždy po dobách ohnivě vzplanuvších vznětů a nadšení tlaku strážlivé skutečnosti. Stále více ku prospěchu církve a dobru všech nás proniká vědomí odpovědnosti a nade všemi pocity převládá pocit tíhy z doléhajících úkolů a povinností.

Je velikou ctí býti členem tohoto shromáždění. Důvěrou církve jsme do něho povoláni. Jiné ohledy a pohnutky nerozhodovaly. S žádnými postranními, žádnými osobními, stranickými cíli nemůže být náš čestný mandát slučován. Nemohou se k němu připojovat zájmy ctižádosti nebo prospěchu. Církev dává důvěru a žádá práci, obětavost a lásku, a neslibuje odměny, leč novou důvěru k nové větší a odpovědnější práci. Toho jsme si vědomí a pokládáme to právě v této době ctižádostných a prospěchářských licitací a spekulací za velikou čest a veliký závazek.

Svou práci začínáme, stavíce se před Boží tvář, neboť se jedná v podstatě o Boží věc, o práci pro Boží království. Myslíme na církev, mluvíme o církvi, ale nelze zapo-

mínat, že se v ní jedná o dílo Boží, o Boží království, o věc Kristovu, o věc Páně. Nebudiž toto slovo přijímáno a slyšeno jako obvyklý, sevsednělý termín naší mluvy. Neboť, kdyby se nemělo jednat naší církví skutečně o Boží věc, Boží království, ztrácí oprávnění k existenci, protože toho, co by jí zbylo, má svět dost a často v lepších kvalitách a hodnotách než je můžeme při svých slabých prostředcích a své nepočetnosti vytvořit my. A kdybychom ztratili vědomí, že naše práce v církvi a skrze církve musí směřovati k těmto nejvyšším cílům, zradili bychom své poslání a všecko, co bychom vykonali a kdyby to bylo vykonáno i s největší moudrostí, uměním a horlivostí, bude hluboko, přehluboko stát i před sebe nedokonalejším, avšak věrným sledováním cíle, aby s Boží pomocí a Boží milostí i naší službou a prací uskutečňovala se touha, aby království Boží přišlo a zvítězilo v moci a slávě.

I. Všecko, co Bůh službou lidskou a nebo, co lidé s Boží pomocí na tomto světě tvoří, směřuje v podstatě vždy k jednomu cíli, kterého chce Bůh v lidstvu dosáhnout: dobudování jeho říše, jeho království a plné zjevení jeho slávy. Tato víra a naděje jde všemi věky a všemi pokoleními, z dávných, šerých věků až do přítomnosti. Ze všech bojů a práce, ze všech vítězství a porážek, ze všech vzestupů a pádů, z utrpení a jásotu, jasně a nejasně, bouřlivě, ve vášnivých výkřicích žalob a tužeb, v šepotu pokorných modliteb, v tajemných viděních a rozhodných svědectvích, v předpovědích a proroctvích, z propasti a výšin ozývá se naděje, víra, touha, že přijde On sám, přijde Jeho den, přijde Jeho věk, přijde Jeho království. Přijde jako vítěz a národové, lidstvo se mu podrobí, svět bude jeho říší a život půjde cestou Boží, objeví se nové nebe, vynoří se nová země, spravedlnost uvnitř, v srdci a vně, ve světě — Boží sláva, pokoj, blaženost, Boží život.

To je naděje tak úzce spjatá s naší vírou, to vyznívá z Božího slova tak jasně, že buď věříme Bohu a máme tuto naději, nebo nemáme této naděje a Bohu a v Boha nevěříme.

Ale ono není ani možno nevěřit, není možno vzdát se této naděje.

I když tu je člověk bez jasného poznání Ježíše Krista, bez osvětlení jeho duchem, má-li v srdci jen jiskru lásky k člověčenstvu, jen zákmit vědomí ceny a odpovědnosti života, není bez naděje, nemůže žít, pracovat, trpět bez naděje, že nadejde doba, kdy všechny veliké boje, všechna práce lidstva skončí u cíle, skončí daleká cesta a otevře se brána k svobodě, spravedlnosti, pokoji, osvětlení a k splnění nejušlechtilejších tužeb lidské duše.

Ale kdo naslouchá svědectvím Božího ducha v Božím slovu, ten netuší jen, ten necítí jen útěchu předtuchy, naděje, ten ví, ten je zakotven v jistotě, že svět nestojí, ani zpět neklesá, ale že jde kupředu, nezadržitelně kupředu, vstříc „dnu Páně“.

Kdy se splní tato naděje? Ježíš praví: Nepřijde království Boží zjevně, patrně, okázale, neřeknou aj tamto, aj tuto... Království Boží jest mezi vámi! Nepřijde v slavnostním, triumfálním, vítězném průvodu. Roste od staletí. Je zde. Kdo má oči k vidění, vidí, a uši k slyšení, slyší.

Či by byl poslal Bůh Krista, syna svého v tento svět a s ním své království, aby svět to, co je zbudováno, vždy znovu strhl a zničil? Ne — Boží dílo roste, roste do výše. Část jeho je hotova, část se dokončuje, k jiné části se staví lešení a sváží kamení právě před našima očima. I v té naší malé a mdlé církvi i zde v tomto našem shromáždění i tím, co bude naší prací v příštích dnech!

Ne, že bychom si chlubně osobovali úsudky, které náležejí Bohu, ne že bychom zakrývali a zapírali své nedostatky, ale i tu je dílo Boží. A ono zůstane, nezajde, Bůh sám si je zachová, upevní, očistí a bude budovat dále a dokoná je mezi námi.

Ne bez nás. Ne bez bojů a práce lidí. Neboť mocnosti temna, hříchu neustupují bez obrany a protiútoků. Čím zoufalejší je jejich postavení, čím pochybnější a ohroženější jejich posice, tím lstivěji a perfidnější taktika boje, tím d'ábelštější a rafinovanější zbraně. Tak je dnes a tak bude i v dobách příštích. Zdá se, jako by nastupovaly nejsilnější rezervy k útoku. Hrubé zbraně nevěry jsou zaměněny, nahrazeny otravnými plyny cynického, frivolního materialistického názoru na život. Božímu dílu a lidu vrhl satan do cesty moderní pohanství, které je odpornější a nebezpečnější než ono staré. Zříme ohavnost spuštní na místě svatém. Nekupčí se obětními zvířaty, ale — což horšího — kupčí a spekuluje se s náboženstvím jako prostředkem politické moci. Řadí opětne rota Chóre a rozmnožili se Achanové. To vše není na ústupu, ale na postupu, dere se kupředu. Doba je plna nebezpečí. Zhoubné ovzduší proniká již intra muros, v samu církev. Jsme si její mdloby a jejích nedostatků vědomi a mnozí jsou znepokojeni úzkostí, aby církev sama, my sami neohrožovali dílo Boží. Taková je dnešní doba a z takové doby roste budoucnost. V ní stát a na svém místě vytrvat, není snadno.

II. Co činit?

Úloha naše je veliká, boj těžký — nad naše síly. Jsme příliš slabí, neschopní, mdlí, hříšní, než abychom svou

silou v tomto boji čeho dosáhli. Vidíme příliš jasně nedostatky církve. Ovšem — nejsou tu jenom nedostatky. Jsou tu i přednosti, ctnosti a úspěchy a je tu především vážné, opravdové, upřímné úsilí a práce. Ale nelze se spokojit s těmito aktivy, když proti nim stojí pasiva a když vlastní síly a situace naše a celého světa, dnešního pokolení svědčí, že krise trvá, že není překonána.

Odstraníme svými poradami, diskusemi, usneseními duchovní vyprahlost, obnovíme my, kteří máme vlastní mdloby a hříchy, úctu k Božímu slovu? Roznítíme sbory a náš lid, aby hledal cestu Boží? Podnítíme k bdělosti a nadchneme k obětavosti?

Zachvějí se snad úzkostí ti, kteří jsou kolem nás, když postavíme před ně obraz pustého nitra dnešního, současného pokolení a jeho rozháranosti? Ozve se snad otázka: co máme činit, muži bratři? Neslyší nás. Jdou si svou cestou. Přezírají nás a povšimnou-li si našeho hlasu, šlehnou po nás uštěpačným posměchem o „šedivém a protivném, rigorosním protestantismu“.

Co tedy činit?

Především: Bůh počítá jinak než my. Slovo Boží praví, že tisíc let je před ním jako jeden den a jeden den jako tisíc let. On nezapomíná a neodkládá slibů, jak mnozí ve své nedůvěře myslí. Je trpělivý. Naši krátkozrakosti, nedočkavosti zdá se postup jeho království, vzrůst jeho díla pomalým, jako by příchod svůj prodlužoval a oddaloval.

Nerozumíme mu. Snad nerozumíme a nechápeme vůbec časy a „příhodnosti času“. Americký spisovatel Robinson srovnává civilizační údobí člověčenstva s padesáti léty lidského života a přehlížeje podle tohoto měřítka vývoj světa, poučuje, že požehnání křesťanství trvá tak krátkou dobu, že se rovná pouze dvěma posledním měsícům padesátiletého života. Tedy — ne večer, kdy slunce zapadá a temnota se blíží, ne poledne oslňujícího světla a žáru, ale časně jitro, bratři, kdy slunce vyšlo a jen vrcholky hor vítězí jeho vítězné paprsky a údolím plíží se ještě stíny a chlad noci a na tichých polích zvlhlých ranní rosou oráči připravují pluhy, zatím co svět se probouzí z hlubokého spánku a neklidných snů. Ne soumrak večera, bratři, ale svítání zvěstující den světla a práce.

Proto především: trpělivost. To jest: poznávat skutečnost a nepozbývat důvěry, že nejvyššího ideálu a konečného nejvyššího cíle bude dosaženo. To jest: mít onen pevný vnitřní klid, jenž zabraňuje ukvapeným, rozčileným činům a varuje se před tříštěním a rozptylováním sil. To jest: vytrvat v naději, že musí být, že bude

překonán neuspokojující stav přítomnosti a zachovat si vědomí, že někde v budoucnosti, snad na nedohledném obzoru, svítí hvězda vítězství, dosud snad zrakům neviditelná a skrytá. Ne resignace, pasivita, ale síla klidného, pevně doufanlivého očekávání, trpělivost.

Kde ji nalezneme, jak ji získáme?

V modlitbě a Božím slovu. Ne v sobě.

Úvahy, myšlenky, pozorování, city vhánějí v netrpělivost. Hoříme nedočkavostí. Bloudíme v studených mlhách pesimismu. Blouzníme v horečce optimistických nálad. Lidská myšlení matou, lidské kalkulace klamou.

Jen před tváří Páně a pod vlivem jeho slova zůstává zrak jasný a srdce klidné. Chvějeme se o čest Kristovu, o jeho dílo, o záchranu duší? Toužíme po jeho příchodu? V modlitbě a slovu najdeme trpělivost. Klidně hledíme i na rozvrat nejkrásnějšího díla, tiše snášíme protivenství, ohrožující postup pravdy Boží, odhodlaně vyčkáváme útoků a v neochvějně naději vidíme budoucí vítězství a slávu království Jeho. Nepochybujeme, nezoufáme, ale v neúnavné lásce pracujeme dále, neopouštějíce ani nejohroženější, zdánlivě ztracené posice.

Čekáme! Ne v tupé resignaci, ne v pasivitě, ne v trpném, stoickém klidu, skládající ruce v klín a přezírající cenu lidského úsilí a práce. Čekáme pracující a bojující.

Ten, kdo časem nezalká v touze po cíli, kdo nemusí často těžce zápasit na modlitbách s netrpělivostí, kdo ji nemusí porážet a rdousit, kdo netouží po lepších poměrech, změnách, obratech, pokroku, kdo nikdy nezvolal s bolestí: ó, bys protrhl nebesa, v tom nebije srdce pro Boží království!

Jsmo sem povoláni k práci, k dílu Božímu, konejme svou povinnost jako věrní dělníci, tak jako by právě na nás záviselo dílo Boží — pokud na lidské věrnosti závisí — jako bychom měli právě my je dobudovat ve všech částech naší církve. Kde ještě co schází v ústavě, zřízení, v její správě, v bohoslužebných řádech, v péči o sbory, ve výchově mládeže, v sociálních opatřeních, ve vyznání a kázni, pracujme věrně, bedlivě, svobodně, přísní k sobě a sborům v očekávání dne Páně.

On přijde. Věky, staletími jdou mu vstříc nepřehledná pokolení, řady vůdců velikých srdcem a moudrostí Boží, požehnaných, jichž jména září jako hvězdy na obloze, pluky bojovníků Božích pokrytých krví a prachem bojišť, miliony bezejmenných mučedníků a tichých v zemi, služebníků věrných a dobrých. I my mu jdeme vstříc, snad jedni z nejmenších, snad jedni z nejslabších. Necht' aspoň

to jedno svědectví platí o nás: zdet' byla trpělivost a víra svatých — posvěcených Pánu.

2. Referáty,

přednesené při třetím plenárním zasedání pátého synodu v úterý 12. listopadu 1929 v modlitebně na Vinohradech.

a) **PhDr. Jindř. Hrozný: Názor českokobratrské církve evangelické na manželství a rodinu.**

Bylo mi uloženo promluvit o názoru českokobratrské církve evangelické na manželství a rodinu. Sama okolnost, že synodní výbor dal k projednání na jediný veřejný večer synodu právě zasedajícího téma: „Rodina a českokobratrská církev evangelická“, nutí nás, abychom se nad tím zamyslili. Na minulém synodu jsme měli večer jednající o výchově, před tím o misii, proč letos o rodině? Naše církev přece nezměnila svého názoru na manželství a na rodinu. Ale v pojmání manželství a rodiny stala se v poslední době a děje se ještě nyní u nás a kdekoli jinde ve světě změna od základu. Je to změna tak veliká a tak dalekosáhlá, že se stává nejbolestnější otázkou doby současné. A naše veřejnost si toho až ku podivu nevšímá, jako by nešlo při tom o nejvážnější otázku života národa. Každou jinou bolest na těle národním hledíme odstranit a zahojit, jakou jsou na př. nedostatky sociální, nezaměstnanost, hlad atd., zakládáme k tomu cíli nejružnější ochranné společnosti, instituce, ligy, Červený kříž, ale na ozdravení churavějícího manželství a rodiny ještě žádný u nás nějakou instituci nezaložil. Poděsí nás poněkud statistická čísla na př. o počtu rozvodů a rozluk, která se čas od času v novinách objeví, ale dále se to nezkoumá, odbude se to jen poznámkou, že v jiných zemích není tomu o mnoho lépe. Zločinné důsledky této choroby naplňují bezmála všechny sloupce večerníků a deníků. Smutné dohry rodinných tragedií odbývají se již jen před porotami v soudních síních, ale jejich první jednání odehrávají se jen mezi čtyřmi zdmi, skrytě před zrakem a sluchem veřejnosti, a nikdo to neví a ani nechce vědět. Ba naopak, ta veřejnost svým tiskem, svou literaturou, svým uměním, divadlem, biografem klid v manželstvích ruší a štěstí v rodinách podkopává. A přece rodina je základním, hlavním pilířem lidské společnosti a tato společnost sama tento pilíř bourá a podvrací; rodina je kořenem stromu lidské společnosti, ale tato společnost sama na kořenu tom hlodá, aby se připravila o životní mízu. Moderní doba hledí sice také zachraňovat manželství, ovšem svým způsobem, na př. reformami sociálními, zvýšením úrovně hospodářského bla-

hobytu, ale je to marné a bezvýsledné úsilí, neboť tyto cesty vedou toliko na okraji a na povrchu, kdežto ve středu a v základě rodiny jsou hodnoty mravní a duchovní. K těm tedy musíme obrátiti svůj zvláštní zřetel.

Sledujeme-li vývoj lidské rodiny*) v dějinách lidstva pak poznáme, že význam manželství a hodnota rodiny jsou velmi závislé na tom, jaký byl názor na ženu v příslušné době a u příslušného národa. Tak ve všech dobách i ve všech oblastech lidu předkřesťanského jest až na malé výjimky rozšířen názor na ženu jako na bytost méněcennou, někdy ani ne bytost, nýbrž věc, majetek mužův, rovnocenný otroku. A podle toho vytváří se poměr mužův k ní, hodnota manželství a způsob života rodinného. Řekl jsem ovšem — až na malé výjimky — z nichž jako příklad uvedu, že v prvotní době římské republiky byla žena skutečnou paní — domina — v domě, a proto čteme, že za trvání 300 let této republiky nebyl zaznamenán ani jeden rozvod. Toť doba pohanská, a křesťanská republika Československá vykazuje ročně na 10.000 rozluk a rozvodů. To byla však jen výjimka, pravidlo bylo, jak prve řečeno. Ani v Židovstvu není názor na ženu náležitý. Dobře známe vypravování o tom ve Starém zákoně.

Teprve Ježíš náležitě povznesl a navždy stanovil názor na ženu. Vyplývalo to z jeho spasitelné činnosti, která se především obracela vůči těm, kteří byli poníženi nebo poníženými se cítili: publikánům, hříšníkům, Samaritánům, tedy také ženám. Uzdravuje švegruši Petrovu, dceru Jairovu, dceru ženy kanaanejské, jediného syna vdovy v Naím, dívá se na chudou vdovu, jak vrhá dva šarty do pokladnice chrámové, rozmlouvá se ženou Samaritánkou, přijímá ženu hříšnici, jest častým hostem v domě sester Marie a Marty a pod jeho křížem prodlévají galilejské ženy poslední a u hrobu jeho jsou první.**)

A v důsledku tohoto názoru na ženu posuzuje náležitě Ježíš i manželství. Uvedu pouze známé místo u evangelisty Matouše kap. 19. 4—6: „On pak odpovídaje, řekl jim: Což jste nečetli, že ten, jenž stvořil (člověka) s počátku, muže a ženu učinil je? A řekl: Protož opustí člověk otce i matku a připojí se k manželce své; i budou dva jedno tělo. A tak již nejsou dva, ale jedno

*) Ed. Westermarck, *Geschichte der menschlichen Ehe*. 2. vyd. Berlín 1902. W. H. Riehl, *Die Familie*, Stuttgart 1861.

**) Srv. J. Leipoldt, *Jesus und die Frauen*. Lipsko 1921.

tělo.“ Ježíš chce tím zcela zřetelně říci, že manželství je společenstvím od samého Boha daným.

Z těchto slov křesťanství odvodilo své základní myšlenky o manželství, a žádný bohoslovec ani filosof nevyjádřil to tak vhodně jako Schleiermacher.*) Jde tu tedy o protestantské pojetí manželství. Jeho základní myšlenky jsou: V manželství má dojít k úplnému vyrovnání mezi společným životem v starostech a prací světa a společným životem v božím duchu. Nejvnitřnější společenství v radostech a starostech života pozemského nezbytně se musí doplňovati společenstvím duchovním, náboženským, k Bohu směřujícím. Úplné společenství života, soulad srdcí v lásce, která k Bohu směřuje, ale která se zase k světu vrací, toť vrcholné pojetí křesťanského manželství. Toť božská i lidská tvář manželství. To čteme i vyjádřeno v nadpisu dopisu psaného J. A. Komenským své ženě: „Manželko má milá, klenote můj po Pánu Bohu nejdražší.“ Zde projevuje se rozdíl mezi evangelickým pojetím manželství a nejideálnějším pojetím mravním.

Náboženství římsko-katolické**) rozchází se tu s protestantismem, učíc v své věrouce, že manželství jest sice svátost, ale panictví je stav vyšší, bohulibější a manželství jest jenom nutné zlo. Opírá se o slova apoštola Pavla v epištole ke Korintským (7, 8, 9): „Právím pak neženatým: Dobré jest jim, zůstali-li by tak, jako já; nebo chtěl bych, aby všichni lidé byli jako já.“ Apoštol Pavel však také řekl: „Ale jedenkaždý svůj vlastní dar od Boha má, jeden tak a jiný jinak. Pakliť se (kdo) nemůže zdržeti, nechať v stav manželský vstoupí.“ Tedy ani u Pavla, čtou-li se slova jeho pozorně a všechna, nemá věroučný názor římsko-katolický plné oprávnění.

Povznosl-li Ježíš názor na ženu a posvětil-li význam a hodnotu manželství, postavil i dítě na místo, jaké mu nevytknul nikdo před ním. Dítě bral na lokty, království boží mu ohlašoval a dospělým při tom pravil: „Nebudete-li jako toto pacholátko, nikoli nevejdete do království božího.“ V jeho šlépějích jde protestantismus, když považuje dítě za dar boží, jehož se rodičům dostává, za svěřenství Bohem dané, které mají vést v bázni boží a k božímu království vychovávat. „Nad zlato, stříbro, perly a kamení drahé dražší jsou nám naše děti.“ Tak vážil si dětí náš J. A. Komenský a tak soudíme o dětech i my.

*) F. D. E. Schleiermacher, Werke. Sv. III. Lipsko.

**) Dr. Jos. Vacek, Církev římskokatolická a manželství, Praha 1920. — Knihovna Sv. Vojtěcha, sv. I. Manželství, v Hradci Králové.

Tedy muž sám není základem lidské společnosti a lidstva, ani žena sama, v jednotlivém muži nebo v jednotlivé ženě nemůže nikdy idea lidstva přijíti k náležitému výrazu. Základní jednotkou lidstva jsou lidé dva, muž a žena, a to v tělesném, duchovním a mravním spojení, tedy rodina, muž, žena a dítě jest prvním a nejmenším kruhem, v němž se odráží celá lidská podstata, rodina jest předpoklad růstu lidstva, jest náboženskou, mravní a sociální basí všeho dalšího vývoje lidské společnosti. To jest zákon přirozený a stejně i zákon boží. Rodina jest předpokladem prosperity křesťanské církve a vši evangelické práce sborové; rodina jest předpokladem spořádaného státu, neboť rodina jest nositelkou řádu a pořádku, jest ohniskem mravních hodnot, jest ochránitelkou, fedrovatelkou a strážkyní vši mravní výchovy.

Sledujme mravní hodnoty,^{*)} jichž má býti naše českobratrská rodina nositelkou. Z nich největší a na prvním místě je opravdová láska. Láska, jak o ní pěl apoštol Pavel v 13. kap. ke Korintským, ten ušlechtilý, mravní cit, který je nevyčerpatelným zdrojem nejušlechtilejších vztahů mezi členy rodiny. Z lásky jeden druhého ctí, stará se o něho, žije pro něho, je hotov všechno pro něho obětovati. Člověk v rodině prochází třemi obměnami této lásky, od malého dítěte až k dorostlému člověku. Když je malým dítětem, jen přijímá, učí se proto vděčnosti a uctivosti. Má jakousi mravní bázeň před rodiči. Vzorný život rodiny je nedocenitelného dosahu pro mravní výchovu dětí. V těchto dnech vyšla nákladem Dětského domova Komenského v Táboře a za redakce far. B. Součka malá knížka nadepsaná J. A m o s K o m e n s k ý R o d i č ů m. Připsána jest „pobožným a křesťanským rodičům, poručníkům, pěstounům a všechněm s nemluvnaty zacházejícím“, a úvodem k ní Komenský praví: „Nejpřednější stráž lidského pokolení v kolébce jest. Protože na začátku záleží všechno, k dobrému i zlému; kam co jíti začne, tam jde: za hlavou těla, za ojem vůz. A nejsnáze jest začítí na počátku, jinde těžko.“ Tato malá knížka budiž všem maminkám malých dětí doporučena co nejvřeleji. Žádná pozdější výchova, ani školská ani náboženská, nemůže dětem více dáti než mravní výchova, kterou jim dává srdce matčino a kázeň otcova. A dále: V sourozencích naučí se dítě zase šetřit práv druhého, sobě rovnocenného; láska bratrská je tedy jiného druhu než láska k rodičům. Láska

^{*)} Srv. Dr. R. Adamík, *Morálka manželství*, V Praze 1923. — Od téhož autora: *Krise a bolesti dnešního manželství*, V Praze 1920.

pak rodičů k dětem je zase zcela jinak zabarvena a dává nejvíce. V dětství je to vděčná láska, k sourozencům je to bratrská a sesterská láska, a nakonec je to pečující, dávající láska rodičovská.

A z rodičovské lásky větší jest láska mateřská. Či znáte ve světě něco ušlechtilejšího, vznešenějšího a krásnějšího nad city, které chová srdce matčino k svým dětem? Znímám o tom jedno názorné vypravování, které vám nemohu nesdělit, ačkoli vím, že mnohému není neznámé: V malé světničce leží malý synek smrtelně nemocen. Smrt potká večer jeho otce v zahradě a sdělí mu, že musí z jeho rodiny vzít jeden život. Otec ji požádá, aby vzala jeho a nechala naživu jediného jeho syna. Jak ale Smrt zavolá: „Pojď!“ a vztáhne po něm ruku, otec zakolísá a v mysli přelétne mu obraz rodné obce, stromů a kostela, věže kostelní, vidí stádo ovcí, zahradu, pole, květiny, uslyší koně v konírně, psa ve dvoře, a jedině, co může říci, je: „Ne, ne, já nemohu jít.“ Pak vyšla mladší sestra nemocného do zahrady a také byla hotova obětovat se za svého bratra, jak ale Smrt zavolala: „Pojď tedy!“ zaváhala a spatřila břehy řeky, na nichž si hrála, a pěšinky v polích, po nichž chođovala, a život se jí zdál příliš drahý, než aby jej měla obětovat, a rychle ze zahrady odešla. Později přišla starší sestra a také se chtěla za bratra obětovat. Sotva však Smrt po ní sáhla, přelétla pohledem stromy u kostela, vůni karafiátů, růží, resedy, spatřila i postavu svého ženicha a hned se obrátila, chtěla žít a nikoli zemřít. A naposled již k ránu přišla matka, a na zavolání Smrti s úsměvem řekla: „Jsem hotova jít.“ Ještě zašla domů, aby se podívala do tváře svého nemocného dítěte, a pak odešla Smrti vstříc. Ale v zahradě nepotkala již Smrt, ale Život.

Tot' božská stránka v člověku! Pro tyto nejvznešenější city litujeme sirotky a děti, které vyrůstají bez rodičů, proto litujeme každého člověka, komu bylo pro nějakou příčinu odepráno projít třemi láskami života rodinného.

Láska v životě rodinném jest jakoby drahokam, který září všemi ostatními ctnostmi, ať je jmenujeme jakkoli: Je to vzájemná úcta a šetrnost, snášenlivost a shovívavost, nenáročná péče, nezištná obětavost, podřizování vlastních zájmů zájmům druhého, vyhledávání blaha druhého atd. Proto život v rodině není životem snadným a pohodlným, nýbrž životem vážným, těžkým a velice odpovědným. Vyžaduje daleko většího napětí sil, větší práce

i obětí, než život svobodný. Oč je však těžší a nesnadnější než život svobodný, o to je bohatší a krásnější.

Proto český bratr nemůže souhlasiti s názory dvou vynikajících socialistických předáků německých, B. Engelse*) a A. Bebela,**) jako by manželství bylo jen egoistickým vynálezem mužovým, který nakonec má jen důvody hospodářské, to jest, pohodlný, bezstarostný život a touhou zachovat dědictvím majetek pro své děti. Český bratr nemůže souhlasiti s lehkomyšlnými a požitkářskými touhami žen, které vstupují do manželství jen jako do zaopatřovacího ústavu, které nechtějí vzíti na sebe povinnost pečovat o rodinu, výchovu dítek, o domácnost, a vrhají se do rozmařilého života světského. Český bratr ovšem těžce nese, že tíživé sociální poměry nutí někdy i matky, aby byly výdělečně činné, takže se nemohou věnovati rodině a výchově dítek.

Jsem u konce. Mluví o tom, co naše doba soudí o manželství a rodině, není již mou úlohou.

Nemohu však ke konci neřici aspoň toto: Hodnotíce takto manželství a rodinu, musíme žalovati české veřejnosti na mnohé z českých literátů a umělců, že svými tvorbami podvrtně působí na naše manželství a rodiny.

Musíme žalovati české veřejnosti na mnohé z žurnalistů našich, že svým tiskem, který zasahuje v statisí-cových výtiscích nejzazší oblasti republiky, hodnoty rodinného života snižují a převracejí.

Musíme žalovati české veřejnosti na mnohé správy divadel, biografů a zábavných podniků, že plytkými hrami a mrzkými zábavami ruší klid manželský a podkopávají štěstí rodinné.

A naposled, ale nejprv hlasitě volá náš českobratrský synod k všem českobratrským manželům i svobodným, rodičům i dětem: Chraňte si svou českobratrskou rodinu!

b) MUDr. Josef Svoboda: Manželství a dítky.

Spojení muže a ženy v manželství, které dává vznik dí-těti a pečuje o jeho tělesný i duševní vývoj, tvoří rodinu.

Z rodiny vychází nové pokolení a tam také se budují počátky jeho života duševního. Muž a žena, kteří vstupují do manželství, berou vědomě na sebe povinnost nejen zbu-dovati svoji společnou domácnost, svůj nový domov, nýbrž úkol daleko těžší: starost a péči o rodinu, o vý-chovu dítěte po stránce tělesné i duševní.

*) B. Engels, Původ rodiny, soukromého vlastnictví a státu. V Praze 1920. Přel. dr. B. Šmeral.

**) Bebel, Die Frau und der Sozialismus. 10. vyd. 1890.

Tato povinnost stane se ponenáhlu tou největší a nejtěžší úlohou životní, třeba že i radostnou a žádanou. Ale ona ponenáhlu změní ráz společného života manželů úplně, přetaví i jejich lásku a dá jejich životu nový cíl. Přestanou žítí jen sobě a začnou žítí svému dítěti. Všecku práci, péči a lásku věnují jemu, protože ono je jejich skutečné tělo a krev. A nejen tělo a krev — všechny stránky jejich života, světlé i temné, jejich zvyky a tužby, schopnosti — to vše utváří duševní život jejich dítěte, ono jest vlastně pokračováním jich samých.

Dítě se stává manželům novým, mocným poutem, kterým jsou vázáni k sobě — na celý život. Neboť úkol, který tu před nimi vyvstává, znamená skutečně úkol celoživotní: dáti vyrůstati dítěti v blaženém, teplém prostředí rodinném a zabezpečiti mu zdárný vývin tělesný i duševní. To však předpokládá spojení manželů na celý život — jinak tomuto úkolu nemohou dostáti.

Vidí, že musí veškerou práci svoji a energii životní věnovat svým dětem. Že musí přechasto zanechat různých libůstek a dusit vlastní sobectví, aby jejich dítě mělo, co potřebuje a co mu chtějí zabezpečit do budoucna.

Tato společná péče sbližuje oba manžely navzájem víc a víc, prohlubuje jejich svazek a naplňuje jej vyššími, ušlechtilými cítěním nesobecké, nezištné lásky, radosti, soucitu — žijí životem stále vyšším a čistším. Z každého nebezpečí, které ohrozilo jejich dítě, vycházejí mravně posílení pro zápasy a boje další.

Ale postupem času roste i úkol sám. S počátku to byla péče jen o tělesný vývoj dítěte, o jeho zdraví a vzrůst, Vyvstává tu však úkol daleko větší a obtížnější: o jeho zdárný a dokonalý život duševní. Ten plně vypěstovati je největším a nejtěžším úkolem lidského života. Nic není tak těžkého jako dobře vychovati dítě po všech stránkách jeho bytosti a nic tak neuspokojuje jako vědomí, že jsme své děti dobře vedli a vychovali. A zvláště duši dítěte vychovati, probuditi ducha a vésti jej k bohatému rozvoji a činiti tak s láskou, obětavostí a sebezapíráním — to je radostí a vítězstvím rodičů. Dát dítěti nejen tělo, ale především krásnou, čistou duši.

Kdo nevedil své vlastní dítě, pravé radosti životní nepoznal.

Pro život manželů jsou děti něčím nenahraditelným — jsou osou a korunou jejich života. Ale jsou také měřítkem rodiny — dobrým a spolehlivým. Neboť dítě se vychovává hlavně příkladem svých rodičů — dělá ne to, co mu říkají, nýbrž co sami dělají a jak žijí.

Největší úkol připadá tu ovšem matce — ona je srdcem rodiny. Příroda ji obdařila těmi nejkrásnějšími dary, aby mohla vykouzlit krásný, klidný rodinný život a zabezpečit tak tělesný i duševní zdar dítěte. Touto svojí činností koná žena pro blaho lidstva více, nežli by mohla vykonati v kterémkoli jiném oboru.

Ona bdí nad životem dítěte od prvních jeho počátků — ona první vítá úsměv na jeho tváři, bdí nad každým jeho pohybem a krůčkem, pečuje o jeho zdar tělesný a dává základy i jeho bytosti duševní. Ona svou láskou probouzí prvé projevy lásky v dítěti, ona poznává duši dítěte se všemi jejími přednostmi i vadami a může rozumnou výchovou rušivé stránky v duši dítěte vyrovnávati a odstraňovati.

Matky nelze nahraditi — nenahradí jí škola, ústav, jakýkoli pěstoun — nikdo na světě tohoto jedinečného poměru matky k dítěti nezmění a jeho vlivu nepředčí.

Největší osobnosti dějin po tělesné i duševní stránce z největší části vytvořily jejich matky.

K tomuto velikému dílu je třeba ovšem nejen veliké lásky, ale i odpovídajícího vzdělání, širokého rozhledu po světě, vytříbeného rozumu i pevné vůle, která nejen dovede rozkázati, nýbrž i včas zakázati, aby vlastní vážností ovládala děti bez cizí pomoci. A nejen ovládala, nýbrž aby dospívající jejich duši rozuměla, aby vlastním vzděláním jí stačila a nepokazila nerozumem nebo slabou vůlí nebo špatně chápaným citem, co pak je těžko dohánět nebo napravovat.

Proto manželství není v rozporu s emancipačním ženským hnutím a nemusíme se ho nikterak obávat. Toto hnutí má své příčiny hospodářské, ale ještě daleko hlubší důvody psychologické, úzce související s pokračující kulturou.

Neboť hospodářská nezávislost na muži znamená pro ženu svobodu myslit, jednat, volit své povolání i svého druha života. Znamená právo sebeurčení, ale i možnost působit na muže ve směru vlastních zásad.

A žena, která nalezne muže, s nímž ráda, z lásky spojí svůj život, nebude se vyhýbatí ani založení vlastní rodiny a bude svému dítěti lépe rozumět nežli žena, která se na výši vzdělání a vlastního úsudku nepropracovala. Musí ovšem býti naplněna láskou a vírou ve smysl svého mateřství, má-li v něm viděti smysl svého života a jeho naplnění. Nemá-li ovšem této víry a touhy a věří-li nějakou jinou vírou ve smysl světa a života, jež chce nějak jinak a snad lépe užít — nemá tento vážný úkol na sebe brát, neboť se pro ni stává obětí — a vlastně proviněním, pro-

tože předem ví, že na něj nestačí a nemá vlastně ani vůle mu dostat.

Výchova dítěte vyžaduje dnes od matky víc rozhledu po světě, bystřejšího rozumu a pevnější vůle, nežli tomu bývalo dříve.

Výchova dítěte jí dnes klade nové otázky a klade vyšší požadavky, takže nedrží-li krok s pokračující kulturou stálým sebevzděláním, nestačí svým dětem a ty se jí ponenáhlu odcizují a zachovávají si pro matku jen vděčnou pamět z prvních let svého života. Odtud ono úsilí učiniti ženu s mužem úplně rovnoprávnou právně, vzděláním i postavením sociálním.

Muž jako otec rodiny stojí s počátku více v pozadí a má menší vliv na dítě než matka, která se malým dítětem více zabývá.

Avšak jeho vliv ponenáhlu roste. Na dítě působí více rozumem a jeho vliv se prohlubuje postupně, jak dítě dospívá a vyvíjí se rozumově. Dítě s počátku daleko více rozumí matce nežli otci, ale čím je starší a život více chápe, tím více má porozumění pro práci otcovu a chápe jeho snahu, která je vede k práci a navyká je námaze s tím spojené.

A čím jsou děti dospělejší, tím více se drží otcovy vedoucí ruky, která je vede s láskou a zkušeností.

Tento poměr dětí k rodičům musí býti ovšem založen na naprosté důvěře dětí k rodičům. Harmonie tu musí být dokonalá a děti musí umět rozumět i tomu, když otec nebo matka řeknou v dané chvíli rozhodné NE a musí se ochotně podrobit, neboť i v takovém okamžiku musí cítit, že příkaz je diktován konec konců láskou.

Jen tak se vypěstuje v dětech přesnost, důslednost, sebevědomí, sebedůvěra, vědomí povinnosti a odpovědnosti — ve stínu této otcovské, rodičovské autority.

Ale tato autorita zůstává vždy laskavá, bdělá a je dítěti vždy spíše rádcem a vůdcem, pomocí v nesnázích, není krutá, bezohledná, nemstí se.

Otec střeží při tom autoritu matčinu, matka učí děti rozumět a vážit si práce a vedení otcova.

Starší doby udržovaly přirozený svazek pokrevní mezi rodiči a dětmi výlučně kázní. Nová doba usiluje o to, aby to byl nejužší svazek duševní, diktovaný rozumem, citem, srdcem.

Způsob, jak se s dítětem zachází a jak se pečuje o jeho výchovu, je měřítkem společnosti, její mravní výše. — A ovšem nejlépe se to vidí na poměru rodičů k dětem — tam ten poměr celé společnosti k nové generaci vyniká nejlépe. Vše to předpokládá vysokou úroveň rodičů, kteří

svou rodinu vychovali příkladem vlastního života. A tento názor na rodinu asi odpovídá představě, jak bychom si to mít přáli.

Bohužel s o u č a s n á d o b a nekreslí nám tento obraz rodiny tak, jak jsme si právě naznačili.

Zdá se zbytečné odůvodňovat důležitost dítěte v rodině, tak jako důležitost manželství vůbec. Ale právě naše doba přivádí k řeči otázky, na které bychom řekli, že odpověď dávno byla dána.

Vidíme, že manželství se uzavírá často velmi lehkomyslně, jako na zkoušku. A ovšem také značně jiný je názor na dítě.

Bezdětná manželství se považovala dříve za nešťastná, kdežto dnes si to často lidé přejí.

Vidíte mladé lidi uzavírající sňatek — ale bojí se dítěte. Jsou týden spolu, ale jdou k lékaři, že prý nechtějí mít děti.

Pátráme-li po příčinách, nacházíme asi tyto: Předně vstupuje do manželství mnoho lidí, kteří ú k o l a cíle manželství dokonce neberou vážně, kteří vůbec neuznávají, že je povinností manželů vychovávat dítě a založit si rodinu. Oni uzavírají manželství pouze z důvodu jakéhosi pohodlí, z časového vzplanutí vzájemné sympatie, aby nebyli kontrolováni, obtěžováni a podobně.

Na jak dlouho s těmito důvody pro své manželství vystačí, o tom neuvažují. Ale nechtějí být rušeni ve svém klidu — dokonce už ne dítětem.

Neboť jejich manželství má jiný program. Je to touha plně se vyžít, užít světa. Všichni vidíme tento zjev kolem sebe. Zvýšily se požadavky na život, lidé si činí nároky především na požitky, ať už je to cestování, sporty, divadla, tanec nebo společenský život ve svých nejrozmanitějších formách.

Podivno je, že to nebývají vždycky jen zámožní lidé, kteří jdou touto cestou. A namítnete-li jim otázku dítěte, nezřikají se, ale zatím mají dosti času, děti by chtěli až později.

Jdete-li pak ještě dál, vidíte, že ve veliké většině případů je to žena, která nechce děti. Manželství je pro ni jen uniknutím z domova, z vlivu rodičů. Nechce být už ovládána, chce mít úplnou svobodu.

Muž bývá někdy týchž názorů jako žena, nebo podléhá jejímu vlivu a přizpůsobí se. Oba jsou opojeni rozmanitostí nového společného života a na dítě jim nezbyvá času, ano bylo by jim překážkou.

Nepomáhá ani lékařova domluva, že v mládí budou mít silnější, zdravější děti než po letech.

Zamyslí-li se nad tím, vidíte, že se těžko dá čekat, že lidé tohoto druhu vychovají rodinu. Zvyknou si požitku, pohodlí a myšlenky na dítě pomalu odvyknou. A dostaví-li se později touha po dítěti, bývá v mnoha případech pozdě, protože různými pokusy o odvrácení rodiny v prvních letech organismus ženy utrpěl. Dočkají-li se pak přece dítěte, bude výchova jeho jistě trpět právě tím, co příchod jeho zdržovalo.

Hospodářská tíseň dnešní doby bývá také příčinou, proč se lidé vyhýbají rodině. Jsou to nejčastěji chudí mladí manželé, kteří nemají ani vlastního bytu, bydlí u rodičů nebo v podnájmu a bojí se zhoršení obtíží, kterých už tak mají dost.

Jindy je to zase malý výdělek nebo gáže mužova, pro kterou se bojí zvýšení rozpočtu, zvláště když jsou tu určité zvyklosti a životní úroveň, potřeby společenského vystupování, které tu bývají jako důvod uváděny.

Jsou případy, kde uváděné důvody nemohou býti přezírány. Zvláště tu padají na váhu důvody rázu lékařského.

Tak třeba těžká, nevyléčitelná choroba některého z manželů, kde na př. život matčin by se octl v sázce, nebo organické, konstitucionální onemocnění mužovo, které by se na potomstvo mohlo přenést a jeho zdraví ohrozit, jsou důvody, které musí býti brány v úvahu.

Na druhé straně setkáváme se s rodinami dětmi přetíženými, kde se dítěti nedostane vůbec ničeho, čeho k řádné výchově potřebuje, protože tu je ohromná bída, bída, která dusí každý lepší čin neb úmysl v zárodku.

Mimoděk namane se tu otázka, které zlo je horší.

Ale ve velikém počtu případů — můžeme říci ve většině jich — dá se konečná příčina všeho toho vyjádřit jedním slovem: sobectví. To je ta poslední a pravá příčina tohoto neutěšeného stavu dnešního.

Lidé si zvykli daleko vyšší míře životní, než tomu bývalo dříve.

Stoupla náročnost a hlavně sebeláska. Každý myslí jen na sebe — odtud ta změna názoru na dítě.

Užijme života sami, teď, a co nejvíce — co bychom se vážali a starali na dítě.

To je základní choroba, která podryvá tak veliký počet našich rodin.

A tato neblahá životní filosofie se uplatňuje nejen vůči dítěti nezrozenému, nýbrž i vůči dětem žijícím.

A nemůže ovšem zůstat bez odezvy — u dětí.

Vidíme to na poměru dětí k rodičům. Denně slyšíme nářky, že srdečný poměr dětí vůči rodičům se

tratí, že si děti počínají vůči nim cize, že bezohledně uplatňují nebývalé nároky, že už necítí tak s rodinou — ejhle ovoce, o něž mají největší zásluhu rodiče.

Choroba se musí projevit určitými příznaky a ty nám jasně ukazují, že se tu dostavilo ochabnutí smyslu pro rodinu a sice proto, že morální síla rodiny poklesla.

Dítě velmi dobře vycítuje lásku rodičů, ale také dobře pozná, že vlastně rodičům překáží. Dítě, které vidí málo lásky v rodině a které samo málo lásky od svých rodičů zažilo, nese si té lásky málo do života a má jí potom málo i pro své — dítě. Má také jiný názor na založení vlastní rodiny, zvláště když vidí kolem sebe tolik případů podobných.

Představte si své mládí bez úsměvu matčina a bez lásky otcovy, bez slunečního svitu a tepla rodiny — jaké stíny by vrhala tato chudoba na celý váš život. Představte si dítě, které nepoznalo lásky rodičovské, které se nehřálo u rodinného krbu se svými bratry a sestrami, vzpomene na ubohý život sirotků a dětí nemanželských, podívejte se, jak prázdný a neutěšený život vedou staří mládenci, kteří žijí bez vlastní rodiny. Rodina tím, že dává a vychovává lidstvu nového člena, stává se základem lidské společnosti.

Rodina úmyslně bezdětná přestává být rodinou a znamená destrukci — rozpad společnosti. Nelze si myslet společnost lidskou bez rodiny a rodinu bez dítěte.

Její dokonalost a posvátnost je podmínkou tělesného i duševního zdraví jednotlivců, národů, lidstva. A jednotlivec nebo společenská třída nebo národ, který úctu k posvátnosti rodinného života ztratil, je odsouzen k vyhynutí a zániku.

Tepřve budoucnost ukáže, jaké požehnání přinese neváznost k rodinnému životu a výchova dětí ve společných ústavech bez výchovy rodinné, kde děti rodičů nikdy ani nepoznají, ano kde se pilně dbá toho, aby láska k matce nebo otcí do dětské duše ani nevstoupila a povahu dítěte nezměkčila a nezženštila.

Kdo je lepším vychovatelem a pěstounem dítěte než jeho vlastní matka a otec, kdo mu lépe rozumí a ví, co potřebuje a kdo pro ně dovede přinést větší oběti než oni?

Oběti to ovšem vždycky budou. Vychovat dítě bude pro rodiče vždycky znamenat starosti, odříkání, sebezapírání, ale bez tohoto černého rámce starostí není na světě pravé radosti, tak jako se neraduje z odpočinku nikdo, kdo se dříve prací neunavil.

Ale výsledek převyšuje vynaložené úsilí, čas i peníze. Či působí člověku něco větší a trvalejší radost než hodný syn nebo dcera? A když přijdou neutěšené dni stáří, nemoci, kdy úplná osamocenost drtí člověka dvojnásob — jsou tu děti, jejich mladé rodiny — u nich nalézají rodiče jakoby druhé mládí a nový smysl života.

Ubývání dětí v rodinách vyvolalo už i u nás otázku populační a starosti národohospodářů, aby se nestupňovala v nesnáze, jaké pocítují na př. Francouzi nebo Maďaři.

Nutno ovšem počítati s tím, že jest a bude u nás méně dětí v rodinách — je tu mnoho předpokladů, které musí býti splněny, resp. změněny. Nemůžeme nevidět těžké poměry existenční a hospodářskou tíseň dneška — to vše musí změnití doba.

Nás však zvláště zajímá stav našich evangelických rodin, protože do rodiny se přenáší stále více těžiště výchovy náboženské. Nu a tu musíme doznat, že naše evangelické rodiny jsou ve stejné krizi. Zjevy, které vidíme všude kolem sebe, vidíme i v našich rodinách, ač snad ne v takovém rozsahu.

Ale ono uvolňování rodinného života zasahuje i naše rodiny, protože se uvolnil jejich náboženský základ.

Daleko už nemáme tolik pravých, hluboce nábožensky cítících evang. rodin, jako jsme mívali. Klesá uvědomělé pěstování náboženského života v našich rodinách — značně jsme ochabli, protože si nejsme vědomi jeho důležitosti. Zapomínáme na to, co ztrácíme a oč své děti připravujeme, zanedbáváme-li jejich náboženskou výchovu. Že Písmo je ve většině našich rodin zavřenou knihou a že opomíjíme každodenně soustředit se s rodinou v krátkých domácích pobožnostech. Omezujeme se jen na nedělní návštěvu kostela anebo ani to ne. Pouštíme z ruky ty nejcennější zbraně a spoléháme při výchově dětí na několik těch hodin náboženství a snad na tu chvilku, kterou dítě jednou za týden je v Nedělní škole. Ve vyšších pak třídách občanská morálka sotva asi napraví, co jsme sami opomíjeli vykonat. V tom nenáboženském a velmi často i protináboženském prostředí jsou naše děti skoro celý týden a my zapomínáme na nutnou protiváhu — pozitivní výchovu rodinnou.

A přece si musíme uvědomit: naše děti budou tvořit budoucí církev a tedy jaké budou ony, taková bude i církev. Mládež musíme včas pro náboženství a věci církve zainteresovat. Nesmíme zapomínat, že i duše

naší mládeže pocituje krizi poválečné doby a že i její náboženské nazírání prodělalo těžké otřesy.

Překvapilo mne, jak student vysokoškolák, o kterém jsem myslel, že si těchto věcí nevšímá, naopak hluboko o nich uvažuje, jak se kriticky dívá na př. na naše bohoslužby, na modlitbu v kostele, na náš chrámový zpěv, který má býti modlitbou, při němž se však lelkuje po kostele, jak sám pro sebe oceňuje návštěvu kostela za daných poměrů a podobně, při tom však se nestaví k náboženství odmítavě a jeho ceny nepodceňuje. Cení pravou zbožnost a nenávidí církevníčení a návštěvu bohoslužeb ze zvyku.

Nahodilý rozhovor, ale zamyslíte se nad ním. Tady však už vybočujeme.

Základ náboženské výchovy může dát jen rodina a jen odtud můžeme očekávat nápravu. Rodiče si musí být vědomi ceny dítěte a k vůli dětem musí korigovat svůj život, jinak zůstanou na dítě bez vlivu.

Děti dobře vycítí pravou zbožnost a snadno poznají, co je pouhý zvyk bez vnitřního obsahu.

Dítě je korektivem rodiny, ono jí dává oprávnění a povyšuje ji na základní, nenahraditelný útvar společnosti. V dětech spočívá budoucnost naší církve. Jen tam se ona může obrodit — v dětech, kterým rodina dala hluboký základ a výchovu náboženskou.

Až se pozná marnotratný syn, marnotratná matka a otec, který zamiloval svět a řekne: Vstana půjdu k Otci svému.

c) JUDr. Emil Lány: Manželství v přítomné době a rozluka.

Tři činitelé měli a mají směrodatný vliv na manželství: stát, církev a občanská úroveň kulturní i mravní.

Stát pojímá manželství jako smlouvu a poválečná tendence zákonodárná směřuje k úplnému zesvětštění a odcírkevnění manželského práva.

Církevní názor na manželství je jiný u katolíků, jiný u protestantů: katolická církev pokládá manželství za svátost, z čehož vyvozuje i jeho nerozlučitelnost. Evangelické církve se zřetelem k mravním a duchovním hodnotám manželství přejí si také, aby manželství zůstávalo nerozloučené, ale — poněvadž nemohou je pokládati za svátost — nemohou se zásadně stavěti proti smluvní povaze a tudíž ani proti nerozlučitelnosti manželství.

Činitelem, který nejvíce určuje úroveň a povahu manželství, jest kulturní a mravní úroveň občanstva. Manželství bude vždy takové hodnoty, jakou mají lidé, kteří je uzavírají.

V poválečné době zaráží velký počet rozháraných manželství, jak se to jeví ve vysokém počtu rozvodů a rozluk. Zdá se, že evangelická manželství jsou v tom zvláště povážlivě dotčena a že proto synodní výbor vším právem si přeje, aby o věci bylo u nás zevrubně uvažováno.

Odcírkevňovací tendence našeho státu ve věcech manželských projevila se brzy po převratě rozlukovým zákonem (zák. č. 320 z r. 1919). Zákonem tím byly v podstatě uskutečněny požadavky, které v posledním desetiletí před válkou byly úsilovně propagovány jakožto nutná „reforma práva manželského“. Zákon připouští rozluku manželství z určitých vážných důvodů (cizoložství, odsouzení pro těžký zločin, zlomyslné opuštění manžela, ukládání o jeho život či zdraví, opětovné zlé nakládání, zhýralý život, dlouhotrvající duševní choroba nebo degenerace, nepřekonatelný odpor). Zpravidla provádí se rozluka žalobou u soudu; jen manželství už rozvedená mohou býti za jistých předpokladů soudem rozloučena bez žaloby na pouhou žádost.

Při nejširším pojetí evangelických manželství, t. j. když k nim počítáme nejen ta manželství, kde oba manželé jsou evangelíci, nýbrž i smíšená manželství, kde jen jeden z obou manželů jest evangelíkem, podává nám statistika poválečných let od r. 1919 do roku 1928 tento obraz: největší počet všech manželství byl v naší republice uzavřen r. 1919. — Toho roku bylo jich uzavřeno celkem 184.990, z čehož bylo evangelických manželství 39.280, tedy 21.3%. V dalších letech se počet manželství do r. 1924 stále snižoval a ustálil se pak na celkovém počtu něco nad 130.000; procentuální poměr evangelických manželství zůstal nezměněně něco nad 21% z celkového počtu. Rozvodů bylo u nás nejvíce roku 1920 = 5623, z čehož bylo evangelických rozvodů 611, čili 10.8%. — V dalších letech celkový počet rozvodů klesá, nejnížší je r. 1926 (4165) a r. 1928 bylo celkem 4567 rozvodů. Oproti této poměrně stále klesající tendenci počtu rozvodů jest zajisté nápadno, že počet evangelických rozvodů stále stoupá tak, že r. 1928 bylo jich 925 a že procentuální jejich poměr z 10.8% r. 1919 stoupl r. 1928 na 20.2%. Rozluk bylo u nás nejvíce r. 1922 = 6187, z čehož evangelických rozluk bylo 1467, čili 23.8%, což jest zajisté víc než odpovídalo početnímu poměru. A zase se opakuje, že kdežto celkový počet rozluk klesá v dalších letech (r. 1928 bylo jich 5342), nepřiměřeně vysoký procentuální poměr rozluk evangelických z r. 1922 nejen se stále udržuje, nýbrž ještě stoupá a r. 1928 vykazuje 24.7% (1320).

Snad jsou tyto povážlivé cifry značnou měrou mementem proti smíšeným manželstvím, ale i přes to jde o zjev vážný, ba povážlivý. Rádi přece tvrdíme, že u nás je vyšší mravní úroveň. Jen na válku se stále vymlouvat není trvale možné a znamená to namnoze zavíratí oči před jinými příčinami. Hlavní příčinou jest lehkomyslný sobecký materialismus, který v honbě za požitkem a ziskem přezírá všechny mravní i duchovní hodnoty lidského života a ohrožuje veřejný i soukromý život. Jak vysvětlíme, že ve věcech manželských tento materialismus je u nás evangeliků větším nebezpečím než jinde? Protestantství má přísné předpoklady: předpokládá u svých členů individuální, uvědomělý, samostatný duchovní život — kde ho není a kde je odpor proti němu, pozbývá církev evangelická významu i vlivu. Katolictví nemá tak přísného předpokladu; jeho typem jsou právě lidé duchovně nesamostatní, mdlí a třeba i rozvrácení, za něž církev myslí a cítí, nežádajíc od nich nic víc než oddanost. Je, myslím, na snadě, že za těch okolností, když bouře materialismu prudce zavane, musí býti její důsledky v evangelickém světě katastrofálnější než v katolickém.

Boj proti materialismu vede se na různých frontách a různým způsobem — mimo církve i v církvích. Hlavně je zapotřebí toho, co zdůrazňuje Komenský také ve svém Šesteru: mládeže lepší, pilnější a zdárnější cvičení — lepší její povahovou výchovu k vážnějšímu pojmání života a odpovědnosti vůbec, zejména také k vážnějšímu hodnocení manželství a rodiny. Naše církve — kdybychom si už takovou otázku položili — myslím, že nekoná, resp. že za daných poměrů není s to, aby vykonala všecko, čeho by bylo v tom směru od ní zapotřebí. Mládež se církví odcizuje a ženich a nevěsta, když přicházejí na faru žádati o ohlášky, nepřicházejí tam zpravidla už k svému duchovnímu správci, nýbrž jen k farnímu úřadu. Také mladým manželstvím nevěnuje církev tolik pozornosti, kolik jí potřebují. Správné vytvoření náboženské stránky rodinného života nebývá vždycky snadné ani když oba novomanželé jsou evangelíci. Pramenem manželského rozvratu, jenž vyvíjí se zpravidla znenáhla, bývá obyčejně mravní a povahová slabost. Kolikrát mohlo by rozumné a taktní zakročení duchovního v počátcích nebezpečí odstraniti, aby se o to nemusili později za okolností snad už beznadějných marně pokoušeti advokáti a soudcové.

Církev nemůže zdárně plniti své duchovní, mravní a kulturní poslání bez přímého individuálního styku se svými členy a zejména rodinami. Rostoucí složitostí života

rostou a množí se i úkoly církve. Je potřeba především živé působnosti pastorační, spojené s potřebnou péčí sociální a kulturní. Staré ztrnulé metody byrokratické nestačí. Farář arci nestačí sám na pastorační a jinou činnost ve sboru, čítajícím na tisíce duší. Církev musí hledat ve způsobu své práce nové, účinnější metody a prostředky — vedle bohoslužeb a náboženského vyučování. Dnes není ještě řešení těchto úkolů na programu, ale na dlouho se jim naše církev nebude moci vyhnouti.

d) **Viktor Szalatnay: Rodinný život v dnešní době.**

Mám promluvit o rodinném životě v dnešní době. Rodina v církvi naší — toť celkový předmět, kterým se zabýváme, a právem byla nejprve řeč o manželství, které je Bohem stanoveným základem jejím, o našem názoru na ně, o tom, jaké by mohlo být a jak naproti tomu namnoze vypadá dnes, jak často jest rozvráceno nebo porušeno a poskvrněno, jak hrozivým způsobem se množí případy rozluk a jak palčivou se vždy více stává otázka dorostu a výchovy. Leccos, co již bylo pověděno, se snad nyní ozve znovu; nebo tu se vše soustřeďuje — v rodině a v životě jejím. Rodina! Musí se nám při tomto slově rozšiřovati srdce. Dotýká se to nejjemnějších citů našich. Budí to tolik drahých vzpomínek, které zavazují ke vděčnosti. Ale rodina a rodinný život v dnešní době! — Homér vypravuje o svém reku Odyseovi, jak na svých bludných cestách toužil spatřiti zase i jen kouř vystupující z chat na rodné Ithace a jak tam po celý dlouhý čas své vzdálenosti byl očekáván svou věrnou ženou Penelopou a svým synem Telemachem. A jiný obraz z pohanského starověku, který není vybájen: Vzorná římská matka Cornelia, které ze dvanácti dětí zbyly tři. Cele se jim věnovala a vychovávala je i jako vdova co nejpečlivěji. Když jednou přítelkyně chtěla viděti její šperky, vedla ji k ložím svých spících dítek. Ty byly klenoty její. A dnes v křesťanském světě, často i mezi vyznavači evangelia Kristova! Najdou-li se teplé krby rodinné, v nichž se udržuje oheň, co jest domů, ve kterých jako by byl již nadobro vyhasl, takže tam jest chladno a neútulno, smutno a pusto! Vidíme mnoho stínů a lekáme se jich a přece, snad si ani nejsme vědomi celé tragiky, která se pojí k této skutečnosti: rodinný život žalostně utrpěl a poklesl. Musilo dojít k takovým koncům tak, jak jsme se vyvíjeli již delší čas. Ne teprv následkem války. Ta arci nemalou měrou přispěla k úpadku nynějšího pokolení; odpoutala duchy, kteří ještě dlouho budou řádit a pustošit. Avšak k tomu to směřovalo již dříve. Začalo to materialismem, v němž není žádného místa pro Boha živého, a proto také ne pro nesmrtelnou

duši a svědomí, který zná jen hmotu, jen tělo, jen časnost; a je-li tento názor teoreticky překonán, jeho praktické důsledky zůstaly a jdou dále a stupňují se: vede k zpovrchnění, ano k sesurování lidstva a plní dnes svět slzami a nářky, hnusem a hrůzou. Uvažujeme-li o všem tom, co máme před očima neb o čem čteme a slyšíme, a co se lidé často již ani nesnaží ukrývat, protože se Boha nebojí a člověka nestydí, jako by se uskutečňovala stará kletba: „Po břicho svém plaziti se budeš a prach žráti budeš!“ Jest pravdivé slovo: „Bez božnosti klesá lidství konec konců ve zvířectví“, a je skutečně tak, jak mnozí usuzují, že se ve svých poměrech stáváme vždy podobnějšími výběžkům předkřesťanské doby, jenže jest dnešní zkáza vlastně ještě větší, poněvadž se vybíjí celá rafinovanost moderního věku a jsou promarněvány a ničeny vyšší síly a dary, které křesťanství přineslo na svět. Spasitel kdysi řekl: „Když uzříte ohavnost zpuštění, ana stojí, kde by neměla státi.“ Leccos nám při těchto slovech přijde na mysl, avšak nejde jen o jednotlivce a jejich těžké poklesky; toť to nejpovážlivější: jsou podezřány kořeny, z nichž vyrůstá společnost, i církev; těžce stůně a hyne rodinný život. Je to třeba líčiti obšírně? I z drobných příkladů padá světlo na celkový stav. Ve kteréš škole byla žákům ukládána domácí písemná práce. Ozvali se, že nevědí, jak do toho. „Porad'te se s matkou!“ řekl učitel. „Ta tomu nerozumí,“ zněla odpověď. „Tak se zeptejte otce!“ Ozval se hlučný smích, „Ten pro nás nemá nikdy času!“ Co může státi za takovým steskem, i když jej pronášejí mladá ústa jen v takovéto souvislosti! Otcové mohou zanedbávati své děti, i kdyby se jinak drželi doma. Ale jak často utíkají od rodiny, aniž by jich co vyhánělo! Běda, kde pro ni nemají času, protože večer co večer vysešávají v hospodě! A není i dost dětí, které musí žalovati, ač nejsou sirotci: „Otec a matka opustili mne“! — Jiný, krajní příklad, který vyvolává přímo hrůzu. Před několika lety to stálo v časopisech. Stará matka vdova psala synovi, že trpí nouzí, aby jí něco poslal. Odpověděl, jestli chce, že jí pošle provaz. — Je na půdě dnešního rodinného života možná i taková příšerná surovost? Oťreseme se, ale řekneme: Toť strašná výjimka. Tak zlé to přece není u nás. Nikoli. Avšak nejsou i naše poměry dost smutné? Mnohých rodin našich by nepoznal. Tak nevypadaly dříve. Snad jsou jinak ještě spořádané před světem a těší se slušné pověsti. Ale přiložme k nim měřítko, které vyplývá ze zásad našich. Vane z nich chlad. A i to je již žalostná věc — ta naprostá lhostejnost k věcem Božím, která je zachvátila a ovládá všecko smýšlení a celý život jejich. Projevuje se zvláště tam, kde stoupl blahobyť. A libují si v ní a považují ji dokonce za známku své pokroko-

vosti a osvícenosti. Nikdy vážně nepřemýšleli, ale jsou hotovi se vším tím, co, jak si dávají namlouvat, tak dlouho mátló a poutalo lidstvo. „Bohatý jsem a žádného nepotřebuji.“ „Duše, máš mnoho zboží; odpočivej, jez, pij, vesel se!“ Ano, vedle mamonářství požitkářství! Kdy se lidé, i naši lidé, a to i drobní (na to je přes všechny stesky vždy ještě dost peněz), tak honili za zábavami? A naše doba jim věru musí vycházeti vstříc. Čím se staly (dnes se každý vynález hned zvrhává) jen biografy! Jaký otravný vliv se z nich šíří do rodin našich! Jsou téměř již v každé větší vesnici. Hovějí nejnižším choutkám, a ještě s jídlem roste chuť. Jiná kapitola. Co čte náš lid, když jeho mysl je tak výhradně tělesná a časová? Co čte naše mládež? Bible nečte. — Líčím vše příliš tmavými barvami? O, nechceme zapomínati na radostné věci. Těšíme se z nich a jsme za ně vděční. Avšak nemáme skutečně mnoho příčin k nejvážnějším steskům? Není mnoho, co nám oslabuje sbory a církve, co se stává vždy větším nebezpečím? Otcové, kteří neznají žádných vyšších závazků vůči své rodině! Manželky, které nechtí býti matkami! Otcové i matky, kteří svým dětem v duchovním ohledu nedávají s sebou ničeho na cestu života! Mládež, která se záhy odkloňuje, aby se stala nadobro kořistí světa! Všední dny samý chvat a shon po zisku beze všeho vážného přemýšlení, i neděle bez slyšení slova a obcování svatých, dokonce znešvácované hrubou prací neb světskými radovánkami, celý život bez Boha a bez Ježíše Spasitele! Kam to může vésti? Neotvírají se před námi při pohledu do mnohých rodin našich pravé propasti? — Ptáme se na průměr. Kdyby byl uspokojivý, nepojednávali bychom dnes právě o tomto předmětu.

Rozdílý proti dřívějšímu, nedostatky a vady vyniknou, když si připomeneme, jak má vyhlížeti křesťanská, evangelická, českobratrská rodina. Pravíme, rodina! Rodina, ten první, základní útvar, který zřídil sám Bůh a v němž se s ním především mají lidé společně setkávati, ne nějaký náhodný konglomerát osob, které téměř nevědí, jak se dostaly dohromady, co je vespolek víže, jaké jedni ke druhým mají vážné, svaté povinnosti, jak mnoho závisí na tom, jaký jest uvnitř a jak se projevuje na venek svazek jejich. Humorně načrtl obraz rodiny nedávno známý basilejský farář Benz v jednom tamějším církevním časopisu. Sledoval při tom arci zvláštní účel. Ale i tak se nám to hodí výborně. Vypravuje o jakési paní — česky bychom ji nazvali nejlépe „paní Toulavá“. Je jednatelkou paninského spolku. Neúnavně chodí a shání členy a příspěvky. I kdyby tím trpěla její vlastní domácnost, je téměř stále na cestách od domu k domu. Tu právě vyšťourala zase ja-

kési přistěhovalé lidi. Rodina „Domovina“ čte na štítku na dveřích. Vchází a šíří k domácí paní řeč o účelech a činnosti svého spolku a vybízí ji ku přistoupení. Ta ji klidně poslouchá, ale pak praví: „Odpusťte, patřím již dlouho ke spolku, který mi úplně dostačuje. Můj muž a já jsme jej založili před patnácti lety.“ „Není možná! A čím se zabývá ten váš spolek?“ „Ó, vyvíjíme vlastně velmi mnohostrannou činnost, avšak jejím hlavním účelem jest výchova. Občas, když je nutno, se zaměstnáváme péčí o kojenice. Avšak podržujeme dítky i v pozdějším věku pod stálým dozorem. Máme jakousi dětskou opatrovnu, ve které děti hlídáme a přehlížíme i školní úlohy starších. Bezpochyby budeme také volbě povolání musiti věnovati svou pozornost. Při tom nás stále zaměstnává i otázka služebných a ovšem nepouštíme se zřetele problém co nejúspornějšího vedení domácnosti. Vidíte, nemáme nedostatek spolkových účelů.“ „Skutečně,“ pravila návštěvnice, „jsem překvapena vaší rozsáhlou činností; převyšuje dokonce to, co koná náš paninský spolek. Smím se ptáti, kdo patří k vašemu představenstvu?“ „Ó, byli jsme s mým mužem při založení toho názoru, že malý výbor pracuje nejúčelněji. Muž převzal předsednictví a zastupuje spolek na venek. Místopředsedkyní a ředitelkou různých kursů jsem já. Náš hlavní úspěch spočívá na vzájemnosti a svorné spolupráci.“ Paní Toulavá nevyházela z údivu. „Divím se, že jsem o tom vašem spolku dosud nikdy neslyšela. Což pracujete jen potají? Nemyslíte, že byste dosáhli více, kdybyste vystoupili na veřejnost a tištěnými výročními zprávami sdělovali výsledky své práce?“ „Toho se nám dosud nezdálo býti třeba. Ostatně, jsou v našem městě ještě četné jiné takové spolky.“ „Jakže? V našem městě? Jak se jmenuje ten váš spolek?“ „Čtla jste prve jeho jméno na našich dveřích. Jmenuje se „Rodina Domovina“.“ — Jistě, tím jest i při tom satirickém zabarvení vyjádřeno mnoho. Jen to vše, co rodina koná a jak a čím žije, musí obdržeti pravou náplň, a tou jest bázeň jména Hospodina, pobožnost, vážné pojmání života, chování před obličejem Božím, hledání nejpředněji Království nebeského a spravedlnosti jeho, konání spasení s bázni a s třesením, sedáním u nohou Ježíšových a následování šlépějí jeho. To do domu vnese pravého ducha, křesťanského ducha, nejen nějaké ojedinělé křesťanské mravy a obyčeje. To posvěti a upevní především lásku manželů, aby vytrvala, a i všeliké těžkosti dovedla statečně nésti. Znamý virtumberský farář Flattich říkával své manželce, a jsou to při vši prostotě pěkná slova: „Protože jsem si tě vzal, musím tě míti, a protože tě musím míti, chci tě rád míti.“ A jak sto-

jí v jednom starém oddavkovém formuláři? „Aby jeden druhého hleděl přivést do nebe.“ A jací budou pak takoví mužové jako otcové? Budou Jozuové, kteří se rozhodují a nepopouští: „Já a dům můj sloužiti budeme Hospodinu!“ Budou kněžími ve své rodině a budou ji shromažďovati kolem Božího slova v domácích pobožnostech. Četl jsem kdesi: „Ti, kteří se se svými domácími modlí, činí dobře; ti, kteří s nimi čítají a se modlí, činí lépe, avšak ti, kteří s nimi zpívají a čítají a se modlí, činí nejlépe.“ Jistě takoví také nebudou opouštět společných shromáždění, a všem v domě jejich bude neděle skutečným dnem Páně. Matky budou Euniky a i babičky ještě Loidy, a nic jim nebude přednější, než aby dívky své milé, nejdražší klenoty svoje, záhy vedly k Bohu a k nejlepšímu příteli, ke Spasiteli jejich. Známe, co o tom Komenský napsal v předmluvě ke svému „Informatoriu školy mateřské“: „Nejlepší stráž lidského pokolení v kolébce jest. Protože na začátku záleží všecko, k dobrému i zlému; kam co jíti začne, tam jde; za hlavou tělo, za ojí vůz. A nejsnáze jest začít na počátku, jinde těžko.“ Co si dívky odnášejí z domu, z rodičovského vedení, zvláště z příkladu, který měly před očima, z celého ovzduší, v němž od nejútlejšího věku vyrůstaly, je rozhodující pro celý život. I dospělým synům a dcerám to bude určovati směr, a modlitby zbožných otců a matek budou jako hradby okolo nich, a jejich požehnání jim bude stavěti domy. Tak se uskutečňuje již v rodině, byť i v počátcích: „Aj, stánek Boží s lidmi!“ Tak vzniká to, co mnil apoštol, když psal v listu ke Kolosenským o Nymfovi a té „církvi, která jest v domě jeho“.

Takové by, krátce pověděno, měly býti rodiny naše, základní jednotky sborů a církve. A mnoho-li jich máme? Nemůže nás utěšovati, že i rodinné poměry jsou na naší straně při všech nedostacích vždy ještě lepší, než kolem nás. V evangeliu leží vyšší závazky. „Komu více poručili, více požádají od něho.“ — V knize Ester čteme: „Jak bych mohla hleděti na zhoubu rodiny své?“ To i nám doléhá na srdce. Jak čeliti dalšímu úpadku? Jak přivoditi obrát k lepšímu? Mohu to naznačiti již jen několika slovy. Především ani v této věci nezapomínejme, co Spasitel řekl, „kterak by potřebí bylo vždycky se modliti a neobletovat“. Ale pak práce, účelná, soustavná práce právě i za tímto jedním cílem, za probuzením a znovuzískáváním rodin našich, za očistou a nápravou rodinného života! Než, už tak stále nepracujeme? Nekáže se v chrámech? Nevyučuje se náboženství ve školách? Nekona se konfirmační cvičení? Naše nedělní školy, naše sdružení mládeže a naše sociální péče? Jistě to vše není nadarmo. Avšak

neukazuje se zřejmě, že tak četných odcizených neb porušených rodin nezasahujeme, jak by bylo třeba, neb nezasahujeme vůbec? Co nám zvláště schází a co právě po této stránce má největší důležitost, co se vždy více stává přímo životní otázkou církve naší, toť vydatné navštěvování rodin duchovními a staršími a, kéž bychom je všude mohli míti! sborovými sestrami. A co k tomu a ke všemu ostatnímu? Co vlastně nejprve? Má-li v domě býti čisto a zdrávo, musí se tam uklízeti a větrati. Má-li naše křesťanství působiti a získávati, musí býti živé a ne zmařená sůl, kterou lidé pošlapávají.

Jinak budme vděční za to, co máme a nedejme se másti a srážeti! — Starý Cicero řekl: „Nevím, jakou náhodou náš život padl právě do takové doby, v níž se člověk musí stydět žíti.“ My řekneme: Jaká to milost, že nás Bůh postavil do dnů pro naši církev a pro náš národ, i pro celé lidstvo tak velikých! Chtěli bychom je míti jiné, úměrné této velikosti a vážnosti jejich, avšak věříme, že jimi Boží cesta vede i tak, jak jsou, přes všechny jejich zmatky a vady, otřesy a krise. Kalvín psal r. 1540 našemu Janu Augustovi: „Na zoufalství bych zhola přišel, kdyby mi na paměť nepřicházelo, že vzdělání a vzrůst církve jest vždy skutek a dílo Boží, a že on mocí svou prospěch dá, i kdybychom všech až do nejmenších pomoci byli zbaveni.“ Tot' i naše doufanlivost a naděje. S tou se s novým odhodláním chopme práce, která nebude daremná v Pánu!

O B S A H:

A. Svolání, zahájení, ustavení synodu.

Zahajovací řeč seniora Součka	3
Členové synodu	10
Ustavení synodu a různé formality	9—14

B. Usnesení synodu.

Projev synodu p. presidentu republiky T. G. Masarykovi

I. Ústava a správa církve:

1. Změny v církevním zřízení	15
2. Synodní výbor zmocněn k provedení podřadných změn v církevním zřízení	51
3. Státní uznání českokobratrské církve evangelické na území Slovenska a Podkarpatské Rusi	52
4. Jednací řád pro synod	52
5. Evidence výstupů z církve	52
6. Sbory a jejich správci	52
7. Počet duší ve sborech	53
8. Kárný řád pro funkcionáře českokobratrské církve evangelické	53
9. Volby do kárných výborů	54
10. Zřízení nového seniorátu pro slezské sbory	54
11. Uznání a díky senioru dru Jos. Součkovi a členům synodního výboru	54
12. Kancelář synodního výboru	54
13. Liknavost v odvádění matričních duplikátů a církevních účtů	55
14. Přesné dodržování církevního zřízení	55
15. Povolávání katechetů k duchovenské práci	55

II. Náboženský a mravní život církve:

16. Povznesení duchovního života sborů. Pastorage	55
17. Sborové knihovny	56
18. Evangelisační shromáždění vnitrosborová	56
19. Evangelisační shromáždění pro širší veřejnost	56
20. Úbytek přístupů	57
21. Rodina a českokobratrská církev evangelická	57
22. Smíšené sňatky	57
23. Ubývání dětí v rodinách	57
24. Oddavky osob rozloučených	58
25. Sv. Večeře Páně	58
26. Čtené služby Boží	59

III. Učení církve. Věci bohoslužebné:

27. Přísaha	59
-----------------------	----

28. Vykonávání křtu sv. před shromážděným sborem . .	60
29. Církevní zpěvník	60
30. Katechismy	60
31. Odbor pro stručné vyjádření učení a zásad církve . .	60
32. „Zásady česko-bratrské církve evangelické“	60
33. Agenda	60
34. Přípravy k vytvoření jednoho společného církevního katechismu	61

IV. Věci týkající se výchovy:

35. Projev díků Husově evangel. bohoslovecké fakultě .	61
36. Návrh na zřízení vysoké školy bohoslovecké. Reorganise Husovy evangelické fakulty bohoslovecké . .	61
37. Snaha o změnu studijního řádu Husovy čl. evangel. fakulty bohoslovecké	61
38. Výzva k studiu bohosloví	62
39. Hmotné podporování bohoslovců	62
40. Odbor pro veškerou náboženskou výchovu v církvi .	62
41. Poděkování učitelům škol veřejných, subsidiárně vy-pomáhajícím při vyučování náboženství	63
42. Zřizování míst katechetských	63
43. Počet vyučovacích míst náboženství	63
44. Práce ve Sdruženích mládeže	63
45. Úhrada nákladu spojeného s prací Svazu Česko-bratrské Evangelické Mládeže	63
46. Divadelní představení pořádaná ve Sdruženích česko-bratrské evangelické mládeže	64
47. Práce mezi mládeží středoškolskou	64
48. Schvalování náboženských učebnic a bohoslužebných pomůcek	64
49. Vydávání bohoslužebných a vyučovacích pomůcek pro menší kruhy v církvi	64
50. Jakých učebních pomůcek a knih má být při výchově mládeže používáno	65
51. Osnova vyučovací	65
52. Odhlašování dítek z vyučování náboženství na obec-ných a občanských školách	65
53. Subsidiární vyučování na obecných a občanských školách	65
54. Vyučování náboženství na středních školách při počtu žáků menším nežli dvacet	66
55. Nedělní vyučování na živnostenských a pokračovacích školách	66
56. Práce v Nedělních školách	66
57. Letní tábor Komenského v Bělči u Třebechovic . .	67
58. Misijní škola v Olomouci	67
59. Změna diakonského řádu	67
60. Biblický vzdělávací ústav v Glasgowě	68

V. Věci hospodářské:

61. Společná pokladna	68
62. Všecírkevní stavební fond	69
63. Stavební dluh církve	69
64. Schvalování dalších staveb církevních	69
65. Počet platících členů v církvi a výše církevních pří-spěvků	69
66. Schválení účtů	70
67. Platová stupnice a směrnice minimálních příjmů du-chovenských	70
68. Revise platové stupnice	70

69. Výhody pro sbory skládající se z převážné většiny ze členů nově přistouplých	71
70. Funkční platy konseniorů	71
71. Funkční plat seniorův a členů synodního výboru	71
72. Platová stupnice pro sekretáře synodního výboru B. Valeše	72
73. Úprava platů diakonských	72
74. Úhrada výloh pátého synodu	72
75. Cestné a diety členů pátého synodu	73
76. Cestné a diety členů odborů a zkušebních komisí	73
77. Chrámové sbírky po stránce zásadní	73
78. Organizace povinných chrámových sbírek	73
79. Sbory, které nekonají synodem předepsané sbírky a neodvádějí synodem uložené repartice	74
80. Faráři, kteří liknavě a nedbale vyřizují žádosti synodního výboru o zprávy a výkazy ze sborů	74
81. Husův Dům v Praze	75
82. Husův Dům v Hradci Králové	75
83. Celocírkevní budovy v Časlavi	76

VI. Věci pensijní:

84. Změna stanov pensijního fondu českobratrské církve	76
85. Zrušení všecírkevní chrámové sbírky každoroční pro pensijní fond	78
86. Schválení účtů pensijního fondu	78
87. Mimořádná podpora pensijní em. voj. faráři Bedřichu Geržovi	78

VII. Misie mezi pohany:

88. Misie mezi pohany	78
---------------------------------	----

VIII. Styky s jinými církvemi a korporacemi v ČSR.:

89. Evangelická a. v. církev na Slovensku a Podk. Rusi	79
90. Jednota Bratrská	79
91. Evangelická církev a. v. ve východním Slezsku	80
92. Německá evangelická církev v Čechách, na Moravě a ve Slezsku	80
93. Církev Československá	80
94. Česká náboženská obec pravoslavná	80
95. Jeronymova Jednota	81
96. Česká diakonie v Praze	81
97. Českobratrský pěvecký spolek „Blahoslav“	81
98. Východočeská pěvecká župa Blahoslavova	81
99. Divčí vychovávací ústav v Krabčicích	82
100. Kostnická Jednota	82
101. Akademická YMCA. a akademický spolek „Jeronym“	82
102. Sirotčince v Krabčicích a v Ml. Boleslavi	83
103. Spolek a Družstvo pro sociální práci v Myslibořicích	83

IX. Styky se zahraničním protestantismem:

104. Církev Skotská	84
105. Spojení církví skotských	85
106. Poděkování přátelům českobratrské církve evangel. v zahraničí	85
107. Světová konference pro víru a řád	85

X. Různé věci:

108. Organizace sociální péče v českobratrské evangelické církvi	85
--	----

109. Pronásledování náboženství v Rusku	86
110. Kostelík s hrobkou J. A. Komenského v Naardenu	86
111. Oslavy knížete Václava	86
112. Odznak církve	86
113. Seznam vojnů padlých ve světové válce a seznam legionářů	87
114. Jubilejní sjezd na paměť desítiletého trvání sjednocené církve	87
115. Pozdrav superintendentu dru Ferd. Císařovi	87
116. Projevy soustrasti	87
117. J. A. Komenského Pokyny rodičům (Informatorium)	88
118. Zpráva synodního výboru o stavu církve, podaná pátému synodu	88
119. Usnesení synodní mají se uveřejňovati též v Česko-bratském Kalendáři	88
120. Časopis „Český Bratr“	88
121. Žádost o presbyterní ordinaci pro diakona Dalibora Molnára z Prosetína	88
122. Odbory zvolené v tomto a v předešlých synodech	88
123. Bednářova Sbírka zákonů ve věcech náboženských a církevních	89
124. Biblický slovník	89
125. Místo a čas příštího synodu	89
126. Krajské sjezdy	89
127. Sjezd na paměť 150. výročí vydání tolerančního patentu	89
128. Verifikace neschválených protokolů synodních	89
129. Poděkování senioru dru Součkovi jako předsedovi synodu	89
130. Ukončení synodu	90
XI. Přehled o komitéttech a kuratoriích pro období 1929—1931	90
XII. Neprojednané předlohy	92

C. Přílohy.

1. Kázání pronesené před synodem od konsensoria K. Nagye z Vanovic	94
2. Referáty přednesené při třetím plenárním zasedání:	
a) PhDr. Jindř. Hrozný: Názor Českobratrské církve evangelické na manželství a rodinu	99
b) MUDr. Josef Svoboda: Manželství a děti	104
c) JUDr. Emil Lány: Manželství v přítomné době a rozluka	112
d) Viktor Szalatnay: Rodinný život v dnešní době	115